

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65 szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnep után való napon is

I. év.

Budapest, 1897., kedd, november 30-án.

II. szám.

„Vigyázz!”

Ez a katonai parancsszó szabja clénk kötelességünket azokkal a tényekkel szemben, amelyek tegnap Bécsset egyik extázisból a másikba ejtettek, a szinte forradalmi hangulatból a valóságos lelkesedésbe.

Badeni megbukott és a Felség azt a Gautsch bárót bizta meg az új kabinet alakításával, aki annak idején megtagadta a hirhedett nyelvrendelettel az aláírását. De a csehek lapja kijelenti, hogy egész Csehország mint egy ember fog az új kormány ellen támadni, ha az visszavonja a nyelvrendeleteket. „Vigyázz!”

Az új miniszterelnök — úgy látszik — politikailag szintelen kabinet alakításán fáradozik, amolyan „Geschäfts-miniszteriumon”, amilyen odaát már volt is egyszer Windischgrätz bukása után. De a baloldal máris kijelentette, hogy az új kormány ellen is szolidárisan fog eljárni. De Abrahamovicz ur, a szerencsétlen kezű, máris kijelentette a lengyel klub tagjai előtt: „Mi autonomisták nem fogunk többé ebbe a parlamentbe lépni. „Vigyázz!”

A németek Abrahamovicz takarodását követelik. De Stranzky, az ifju-csehek egyik vezetője kijelentette, hogy: „A csöcselék megbuktathatta a kormányt, de nem a Ház elnökségét”. „Vigyázz!”

Odaát abban reménykednek, hogy december 6-án báró Bánffy Dezső kijelentheti majd a magyar képviselőház színe előtt, hogy biztos garanciákat kapott az osztrák kormánytól a provizóriumnak alkotmányos elfogadására nézve. De mintha egyuttal arról is szó esnék odaát, hogy nem lehetne-e a provizórium idejét három hónapra korlátozni. „Vigyázz!”

Az utca lecsendesedett vagy legföljebb ha örömeiben rikkant egyet. De az alsó-ausztriai tartománygyűlésen a helytartó és az ellenzék között ép a mai napon konfliktus ütött ki a tegnapi és tegnapielőtti zavargások miatt. „Vigyázz!”

Lehet, hogy törvénynyé lesz az az országos határozat, amelyet a magyar országgyűlés a kiegyezési provizórium tárgyában már meghozott, de lehet az is, hogy beáll az 1867: XII. t.-cz. 68. §-ának esete, mely szerint „Magában értetődik, hogy ha, és a mennyiben a fennebbi 58—67. §§-okban elsorolt tárgyak fölött az egyezkedés nem sikerülne: az ország önálló törvényes intézkedési jogát magának fentartja s minden jogai e részben is sértetlenek maradnak”.

Ezek után pedig Magyarországnak az a feladata, hogy megkeresse, megállapítsa:

vajjon ezzel a helyzettel szemben a

kiegyezés nagy műve micsoda kötelezettséget ró az országra s milyen — eddig lekötött — jogait szabadítja fel,

vajjon ezzel a helyzettel szemben mik az ország érdekei, mik a kötelességei önmaga iránt.

Bocsánatot kérünk, hogy mielőtt e kérdések feleletét megadni törekednénk, előbb magáról az 1867: XII. törvény-cikkéről szólunk egynehány szót. Elmondunk néhány megjegyzést, mert bizonybizony a pártszenvédely annyiszor interpretálta ezt a törvényt, hogy mindig újból a törvény forrásáig kell visszamennie annak, aki az igazságot keresi.

Íme a törvény czime: „A magyar korona országai és az ő Felsége uralkodása alatt álló többi országok közt fenforgó közös érdekű viszonyokról, s ezek elintézésének módjáról”. Tehát a törvény kettőt szabályoz:

- a) közös érdekű viszonyokat,
- b) elintézési módokat.

Rossz magyarsággal szólva, ennek a törvénynek két része van: anyagi része és alaki része. S mindegyik részen belül ismét kettős a tartalma:

Vannak viszonyok, amelyek közösége a pragmatika szankción alapszik. Vannak viszonyok, nagyfontosságú közügyek, melyeknek közösége nem

Az esküdt csizmája.

Kicsoda hallott valamit Popovics Döméről, a gyönyörű esküdtől? Ugyebár senki. Lám, elvész a kacsóse, holott híres volt az ember és zöld Kazinczyban járt és életének főbűszke-sége az volt, hogy mikor egyszer behajtatott Zomborba, akkor a szász kúrazirok ezredese azt kérdezte? . . .

— Micsoda gróf ez, ebben a négyfogatlanban? . . .

Én még ismertem őt, én még ültem az ölében is, mert minden gyereket ölébe ültetett a gyönyörű esküdt. És dudolt nekik valami gyermekdalt, melynek értelmetlen refrénjét ma is kihallom a lámpazümmögésből:

Tom, tori tánczom,
Turi, muri gája.

Továbbá beszéltek róla különböző legendákat. Azt, hogy a megyebálon tánczolt a főispánnal és ha az esküdt tánczolt a főispánnal, akkor az nagyobb csuda volt, mintha az esküdt például tudta a perrendtartást. Beszéltek róla, hogy a „Delfin”-nek, a Fernbachok legnagyobb gabonahajójának avatásakor szintén jelen volt a hajó gyomrában és onnan a kora reggeli órákban távozott és ez alkalommal feltűnően biztos léptekkel haladt végig a pallón. Ez tehát még nagyobb csuda volt a főispánnal tánczánál, annál inkább, mert ugyanakkor még az urbéri alispánt horoggal fogták ki a vízből, mint a kárászt. Magas, karcsu ember volt Popovics Döme, a gyönyörű esküdt; a zömök, pipás nemesek közt csak egy volt hozzáfogható márkai alak. Az a bizonyos czingár Zákó, aki kadét volt a haditengerészetnél és aztán hazajött és egy esztendő alatt letette az érettségét, a jogi vizsgákat, meg a cenzurát is. (Aztán

még mondja valaki, hogy ma már mélyebben benn vagyunk a tudományosságban.)

Most azonban következik Augenföld ur, a cipész. Az a Telecska tövében lakott és a világ legszegényebb vargái közé tartozott. Olyan szegény varga volt ez az Augenföld, mint az arabs mesékben szoktak lenni a vargák. Még azzal se tudott magának tekintélyt szerezni, hogy az egész faluban csak neki volt pápaszeme. Egy szobán, félkonyhán lakott és jobbra csak foltozgatott mindenféle lábbeliket és mindig azzal vigasztalta a rongyos csizmas tulajdonosait: „Ezen csizma még igen kedvek csizmája lesz kigyelmednek.” Új cipőt nem is igen szeretett vállalni a jó Augenföld, mert az volt a babonája, hogy ahányszor egy új pár cipővel készül el, mindig gyereke születik a feleségének.

Egy napos szeptemberi délután, mikor akáczelevél már teleszórodott a falu és Telecskáról el lehetett látni délre, majdnem a bácsi romokig, Augenföld urhoz benyitott a gyönyörű esküdt. Vadonatuj szarvasbőrnadrág volt rajta, a kezében meg egy kutyafejű lovaglőostort tartott. Tudniillik, még olyan esküdtet senki sem látott, aki magának hátsólovat tarthatott volna, de Popovics Dömének ebben az uri passziójában is különös szerencséje volt. Ugyanis egy század kúrazir állomásozott a faluban és a tiszt urak nagyon megbarátkoztak a vármegye esküdtjével, a vármegye esküdtjének tehát mindig velük kellett lovagolni.

A kis szobában három-négy apró gyereket máskált, mind abban a bizonyos koczkás barchett-ruhában, amelyet, úgy látszik, külön a szegény zsidógyerekek részére készítenek a gyárak. Augenföld ur pipált, a gyerekek meg lekváros kenyeret ettek.

— Egy pár lakksizma kell, Augenföld. Meg lesz-e vasárnapra?

Augenföld ur megvakarta a füle tövét; szegénynek tudniillik eszébe jutott a babonája. Persze azért nem mondott ellent a hatalmas urnak, hanem így válaszolt:

— Miért ne lenne meg vasárnapra?

— A kalocsai érsek elé megyünk bandériumba — mondta az esküdt és leült egy kicsi székre. — Vegyen mértékét Augenföld.

Azzal kinyújtotta a lábát és odaadta az ostarát az egyik kis gyereknek, a ki már nyulált érte.

— Mi az ára, Augenföld?

Augenföld tépegette a papírost és huszonkét pengőt akart mondani. De véletlenül odanézett a gyerekre, akinek az esküdt odaadta a lovaglőostorát, és ezen fölemelő tény hatása alatt így szólt Augenföld:

— Az ára, tekintetes ur, husz forint pengő.

— Sok — mondta az esküdt és az ostaros gyereket az ölébe vette.

Augenföld ur egy kissé pislogott és az újabb fölemelő tény hatása alatt mély megadással szólt:

— Legyen, tekintetes ur, tizenkilenc forint pengő.

Akkor az Augenföld másik gyereke megirigyelte az ostarosot és ő is a vendég térdére borult. Szerette az urak barátságát. Két esztendő kis fiu volt, még a lekváros kenyeret is odanyomta a szarvasbőrnadrágra. A vadonatuj szarvasbőrnadrágra.

— Gott — mondta Augenföld és megfordította a pipaszárat. A gyönyörű esküdt azonban a lekváros gyereket is az ölébe vette.

— Ne bántsa, Augenföld, nem baj. Ép olyan buksi feje van, mint az én fiamnak.

foly ugyan a pragmatika szankciótól, de amelyek részint a helyzetnél fogva politikai tekintetből, részint a két fél érdekeinek találkozásánál fogva, czélszerűbben intézetnek el közös egyetértéssel, mint szorosán elkülönítve.

Nagyon hasznos lesz, ha azok, akik az új szituációról elmélkednek, meg nem feledkeznek arról, hogy ez hogy ilyen az 1867. XII. t.-cz. tartalma.

Mert kimondja e törvény 69. §-a, hogy: „E törvényeknek azon rendelkezései azonban, melyek a közös ügyek kezelésének módjára vonatkoznak, tetteleg csak akkor fognak hatályba lépni, midőn azok tartalmához Ő felségének a magyar koronához nem tartozó országai részükről is alkotmányos uton hozzájárultak.

Kimondja a 26. §., hogy föltételezve az alkotmányosságot Magyarországon is és Ausztriában is a pragmatika szankción alapján közös ügyek szempontjából: „Ezen két alapföltétel mellett a közös ügyek *kezelési módja* a következő lenne:

Kimondja a 28. §., hogy: „a két fél között a közös ügyek *kezelésére* nézve *mellőzhetlen föltétel a teljes paritás.*“

És kimondja mindenekfelett a törvény 5. §-a, hogy a pragmatika szankción alapuló közös ügyek előbbi kezelési módjának megváltoztatása azért történt, mert Ő felsége alkotmányos jogokkal ruházta fel többi országait.

És kimondja végezetül a 68. §., hogy csak a közös érdekű viszonyokra nézve szabadul fel tökéletesen a magyar állam szabad rendelkezési joga, ha Ausztriával vagy egyáltalán nem tud, vagy azért nem képes megegyezni, mert odaát alkotmányosság nincsen.

A jövő majd megmutatja, hogy lehetséges-e, vagy lehetetlenné vált-e az 1867: XII. t.-czikben megállapított kezelési módja a pragmatika szankción alapuló közös ügyeknek.

De semmiesetre sem halt meg a pragmatika szankció, semmiesetre sem szüntek meg egy pillanatra sem azok a közös ügyek, a melyek közössége a pragmatika szankcióból folyik.

Ami annyit jelent, hogy e közös ügyek számára talán új elintézési módokat kell keresnünk és találnunk.

A jövő majd megmutatja, hogy a közös érdekű viszonyokra nézve lehetséges-e, lehetetlen-e az alkotmányos Ausztriával megegyeznünk.

Ami annyit jelent, hogy alaposan és higgadtan meg kell fontolnunk, ha vajjon érdekünk-e, hogy ezek a közösségek: a vámszövetség, a közös jegybank megszűnjenek, avagy mindenek dacára fennmaradjanak.

Ime, ezek a problémák a mai napon. Ezekbe a kérdésekbe kell világosságot önteni.

És csak ezek a problémák várnak megoldásra: a törvény betűje és szelleme szerint és a józan politikai okosság parancsai szerint egyaránt.

Tisztelettel kérdezzük, vajjon lehet-e hatása, lehet-e befolyása az 1723-ban törvénykönyvünkbe iktatott *pragmatica szankcióra* annak, hogy Ausztriában 1898-ban van-e alkotmány vagy nincs?

Vagy a pragmatika szankción alapszik a hadsereg és a külügyi képviselő közössége, vagy nem azon alapszik. Ha igen, akkor ezt a közösséget, e közösség anyagi tartalmát semmiképen sem érintheti az osztrák alkotmányosság ügye. Ha pedig nem azon alapszik, akkor meg ismét csak semmi közünk e közösségek

anyagi tartalma szempontjából az osztrák parlamentárizmushoz.

Az 1867: XII. t.-cz. csak a közösségek alaki kezelése szempontjából tette ránk nézve fontossá, hogy Bécsben alkotmány legyen. Ha ez a feltétel elesnék, akkor új *kezelési módokat* kellene keresnünk, semmi egyebet.

Vagy megfelelnek érdekeinknek a közös érdekű ügyek a közös vámterület, a közös bank, vagy nem felelnek meg. Ha igen, akkor találnunk kell új módokat e közös érdekű ügyek fentartására minden körülmények között. Ha pedig azok nem hasznosak az országnak, de károsak, akkor el kell azokat ejteni, ha Ausztriában százannyi lenne is az alkotmányosság.

Ha pedig beáll a béke, ha sikerül odaát a paczifikáció, ha meglesz a provizorium, akkor annál jobb. Akkor egyelőre rendben lesz minden, akkor majd tárgyalunk esztendőre a kvóta és a közös ügyek anyagi tartalmáról, az eddigi *kezelési módok* alapján.

Hiszszük és várjuk, hogy ezen az uton haladhatunk majd, ezen az uton védhetjük meg érdekeinket.

De ha csalódnánk e reményünkben, akkor is készen vagyunk.

„Vigyázz!“

POLITIKAI HIREK.

Valóságos magyar udvartartás. Bécsből az intéző udvari körökhöz tartozó előkelő személyiségtől nagyérdékű hírt kapunk, mely szól a *valóságos* magyar udvartartásról, továbbá konzekvenziájáról annak a szerény kezdeményezésnek, mely eddig csak a budavári expozitúrából áll. Arról van szó, hogy ez a kis udvari hivatal jelentékenyen kibővül, mert erre szükség lesz. *Májustól fogva ugyanis vagy a király, vagy Ottó főherceg állandóan Budapesten fog lakni!*

Ennek a nagyjelentőségű intézkedésnek megfelelően fokozatosan fogják beállítani a

Azután még meg is csókolta a fejét a kis fiúnak. Augenföld ur erre erősen pislogott a pápaszeme mögött, egy szárazat nyelt és így szólt:

— Alzó, tekintetes ur, a csizma, mint mondtam, legyen tizennyolcz forint pengő.

A csizma, az elkészült vasárnapra, a kalocsai érsék is megjött, sőt még a canonicus a latere is kénytelen volt lóra ülni, mert a banderisták azt mondták, hogy ők csak az érseknek vonultak ki bandériumba. A ki nem érsek, az szálljon ki az ötfogatuból. Azután — mondom — más veszedelmek is elmúltak a gyönyörű esküdt feje fölül. A földesur, a mérges zsupponyi Bölits, könnyű testi sértést követelt el a kocsisán és ebből az alkalomból módosítani kellett a bűnvádi eljáráson. Ugyanis nem idézte meg a terheltet az esküdt, hanem ő maga fáradt el a földesur kastélyába. Délben aztán megkönnyebbülten mondta a feleségének:

— No, sikerült a bűnvizsgálat. Nem lőtt rám a zsupponyi Bölits.

De ekkor megjött a baj. Valamit nagy betyárokat kellett üldözöbce fogni. Azok keresztül szaladtak az első telecskai járáson, meg a második telecskai járáson, továbbá az első középjárásán, meg a másodikon. Az esküdt meg egy csendbiztos nyolcz verteskatonával, meg ugyanannyi csendlegényvel mindenütt a nyomukban. Az alsójárásban aztán még mindig meg volt a kívánt hatás, vagyis nem találkoztak bandával se éjjel se nappal. Végül egy szép reggelen árnyas szilfák alatt haladtak a lovasok, a bogyráni monostor előtt, a vén manzard-fajú monostor előtt, ahol öt kalugyor él és köteles elfogasztani azt, ami ötszáz holdon teret. Csudálatos, még egy se hal bele a nagy munkába. És igen jeles boruk is volt a bará-

toknak, olyan jeles boruk volt, hogy olyat becsületes uton tán nem is szerezhetni.

A szilfák lombjain keresztül látszott, hogy fehér zsebkendővel integet a perjel. A lovasok földre fordították a fejüket, hogy ne lássák a sántán csábítását. Akkor aztán a perjel elővette a szöcsövét, melyet hasonló alkalmakkor használt. Ezzel a szöcsövvel úgy uralkodott az egész sikon, mint a hajóskapitány a tengeren.

— Gyere be, testvér! — kiáltotta.

Az esküdt csak nem nézett arrafelé. Lehajolt, mintha a kengyelvasát igazgálná.

A nagyszakállu perjel megint lekiáltott:

— Jertek be, hivatalból!

Popovics most már megállította a csapatot és azt mondta a csendbiztosnak:

— Hallod, testvér, hivatalból hívnak.

— Hát akkor mit csinálunk? felelt a biztos. — Be kell mennünk, testvér.

Azzal befordultak a klastromba és az volt a vesztük. Mert mikor ebéd után a betyárok kifordultak egy dűlőtről, a mi embereink mámorosan szállingóztak ki a kapu elé. A betyárok ez alkalommal keresztülölttek a szegény szép esküdtet, ép mikor föl akart szállni a kúrázir kapitány saját paripájára. Ott maradt a gyönyörű esküdt a monostor temetőjében. Akkor még bajos volt halottat szállítani és így Popovics Dömét mindjárt ott szentelték be szárított bazsilikom bokrétaival. És sirját, mint a kalugyereket is, nagy csomókban őrizi a kakukfi, az „öreganyám kedvence“, miként azt ráczoknál szokják.

Most azonban ismét következik Augenföld ur, a cipész. A gyönyörű esküdt özvegye ugyanis összeszedte a holmicskáját, az agyneműit, a porcellánját, meg a kis gyerekeit és

elköltözött a faluból. Csak előbb az apróbb adóságokat fizette ki. Először is hivatva a vargát.

— Mennyivel tartozunk, Augenföld?

Augenföld ur ezuttal is pápaszemet viselt és a kuczkóba nézett. Ott két kis cigánybőrű gyerek ült és szintén lekváros kenyereit evett. A kávé évadja lehányatott az apa halálával és Augenföld ur azt gondolta: „A fiu csakugyan olyan, mint az enyém, akit az esküdt összecsókol.“ Azután így szólt Augenföld ur:

— A csizma ára, tekintetes asszony, a szegény tekintetes ur csizmájának ára, az tizenhat forint pengő.

Az özvegy asszony felsohajtott:

— Jaj, be sok az, Augenföld, nem engedhetne egy kissé?

A két kis cigánybőrű gyerek most letette a kenyeret a padkára és szerfölött bámult. „Micsoda hatalmas ember ez a pápaszemes ember, hogy a mama őt olyan szépen kéri?“ Augenföld ur megint ránézett a gyerekekre és erősen pislogott és így szólt esőndesen:

— Legyen hát tizenkét forint, tekintetes asszony. Kevesebb nem lehet, tekintetes asszony, mert én is tizenkét forintért vettem az orosz lakkbört.

— Mondom — így szólt Augenföld ur és zsebre tette a tizenkét pengőt az esküdt csizmáért, holott az orosz lakkbört csak tizenegy forintot vette. Augenföld ur ennél fogva igen szomorúan és busan távozott is a házból; mert nem tudta, milyen nagy karakter ő, ha van is egy forint hűja a karakterének.

Ezek után már kis történetem czime az is lehetett volna: „A zsidó hűség.“ De Magyarországon kikap az ember, ha már a czégerben filoszemitáskodik.

Papp Daniel.

most még meg nem levő budavári hivatalokat, a testőrszemélyzetet stb., mert az új palota csak 1899-ben készül el teljesen.

Már a jövő tavasszal azonban új udvari normatívumot készítenek, mely Magyarországon nemcsak a legfőbb udvari méltóságok helyébe állítja a megfelelő magyar zászlós urakat (miként azt legutóbb a magyar delegáció megnyitásánál láttuk), hanem a másodrendű magyar udvari méltóságoknak (főasztalnok mesternek, főpohárnok mesternek stb.) szintén valóságos udvari funkciókat juttat az eddigi közjogi dekórum mellé. Ezzel betöltődnek ígérek a magyar nemzet régi vágya; és a magyar nemzet örömeiben olyan nagylelkű szokott lenni, hogy bizonyosan nem kívánja tőlünk, hogy ezt a *hiteles értesítést* a testvérállam rovására kommentáljuk.

A Ház munkarendje. A Bécsben ülésező delegációk — mint kitűnő forrásból értesülünk — mindaddig együtt maradnak, míg az osztrák zavaros viszonyok tisztázódnak. Ez természetesen csak az új kormány megalakulása után következhetik be, amikor a provizórium sorsa jobbra vagy balra eldőlt. Ekkor ül össze a képviselőház s legelső sorban Darányi miniszter javaslatát tárgyalja „a munkaadók és mezőgazdasági munkások közötti jogviszony szabályozásáról”. E törvényjavaslat letárgyalása után sorra kerül a belügyminiszter javaslata az idegen nevű helységnevek megmagyarosításáról, amely javaslat ellen különösen a szászok próbálnak akciózt, s petícióknál készülnek a képviselőházhoz. A Ház munkarendjének következő pontja a miniszterelnök javaslata a konzuli illetékek szabályozása tárgyában.

A delegációkból. A magyar delegáció — mint Bécből telegrafálják — ma délelőtt 11 órakor ülést tartott gróf Szapáry Gyula elnöklése alatt.

Az elnök bejelentette, hogy az albizottságok befejezték működésüket és előterjesztették jelentésüket. Jelentette továbbá, hogy a külügyminiszter átirata szerint az osztrák delegáció megalakult.

Ifj. báró Wodianer Albert előterjesztette a költségvetési, Szerb György a pénzügyi albizottság jelentését. Mind a kettőt, valamint a közös pénzügyminiszteriumnál kezelt alapokról szóló jelentést vita nélkül elfogadta a delegáció.

A határvámra vonatkozó előterjesztést illetőleg, minthogy az 1887. évi XXI. törvenycikk meghosszabbításáról szóló törvény még nincs szentesítve, azt javasolta az elnök, hogy ez *maradjon függőben*.

A delegáció azután elfogadta a *legfőbb számszék* költségvetését (előadó: Szerb György) és meghallgatta gróf Teleki Sándor, a tengerészeti albizottság előadójának jelentését. Méltányolva tengeri erőnk tevékenységét a keleti eseményekben, Kréta körülzárásánál, a jelentés megemlékszik az albizottság tárgyalásai során kifejezett ama kívánságáról, hogy a tengerészet megrendeléseinél a közös kiadásokhoz való hozzájárulás arányában *vegység számításba* a magyar ipar termékeit. A tengerészet vezetősége erre megnyugtató választ adott és jövőben számszerű kimutatást fog előterjeszteni, a melyből kitűnjön, hogy a megrendelésből mennyi esik Magyarországra és mennyi Ausztriára.

A költségvetést *megszavazta* a delegáció.

A legközelebbi ülés szerdán lesz, amikor megválasztják az összeegyeztető albizottságot s tárgyalni fogják a még hátralevő többi albizottság jelentését.

Az osztrák delegációban Dumba Miklós elkészítette a jelentést a külügyminiszterium költségvetéséről, a melyet a delegáció külügyi albizottsága el is fogadott. A jelentés megnyugvással veszi tudomásul a hármasszövetség változatlan fenállását, a melynek békés céljai újabb értékes támogatást nyertek az Oroszországgal való barátságos viszonyban. A nagy szláv birodalommal létrejött megegyezés biztosítja a Balkán államainak függetlenségét és rendelkező jogait. Az orosz viszony tüpróbája a görög-török konfliktus volt, amely után jogosult a remény, hogy sikerülni fog az európai béke veszélyeztetését a Balkán esetleges megrendülései által a jövőben

elkerülni. Helyeseleg csatlakozik a jelentés a külügyminiszternek a török reformok szükséges voltáról előadott fejtegetéseiben s a legmelegebb elismeréssel szól a miniszter abbéli törekvéseiről, hogy a hatalmak egyértelmű eljárásának minden akadályát elhárítsa. A jelentés teljes rokonszenvenvel üdvözi azt az eszmét, hogy Európa tömörüljön a tengerentúli versenyével szemben. A jelentés vége konstatálja, hogy a bizottság egyhangulag legteljesebb *bizalmat szavaz a miniszternek*, a külügyi politikának ő felsége intencziói szerint való sikeres vezetéseért.

Az osztrák delegáció *költségvetési bizottságában* a haditengerészet költségvetését minden pótl- és rendkívüli hitellel együtt vita nélkül elfogadták.

Ezután Barwinski tett előterjesztést a megszállott tartományok hitele ügyében. Több felszólalás után Kállay Béni közös pénzügyminiszter hosszabb beszédben válaszolt minden egyes felszólítónak s rendkívül tetszéssel fogadott fejtegetései után a bizottság változatlanul elfogadta a megszállott tartományok hitelét. A múlt évi zárszámadásokat is elfogadták, amire az ülés végét ért.

A munkás törvény. A képviselőház földművelési bizottsága ma délelőtt tartott ülésében letárgyalta egy általánosságban, mint részleteiben a munkaadók és a mezőgazdasági munkások közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló törvényjavaslatot. Az ülésen gróf Bethlen András elnökölt és Szily Pongrácz volt az előadó. Darányi miniszter, mikor a javaslatot elfogadásra ajánlotta, egyúttal fontos kijelentéseket tett a munkás kérdést illetően. A miniszter ezzel a javaslattal, mely humánus és igazságos a munkásokra és a munkaadókra nézve egyaránt, még nem tartja kimerítettnek a kormány akcióját. Ez a javaslat a momentán szükséges akar gyorsan, gyakorlati módon és jó akarattal segíteni, amit meggyőzően bizonyít az is, hogy a miniszter az 1898-ik évi költségvetésbe a *munkások sorának, szellemi, erkölcsi és anyagi helyzetének javítására* új czímen állandó tételként 155.000 forintot vett fel. Ebből az összegből szándékozik a kormány a helyes irányú munkás-egyesületeket támogatni, a jó munkást és a jó gazdasági cselédet megjutalmazni, népies felolvasások rendezését előmozdítani és munkáskönyvtárakat létesíteni. — Ha a törvényhozás ezt a tételt megszavazza s ezt a javaslatot elfogadja, úgy a munkások látni fogják, hogy a legösszintébb jóakarójuk a törvényhozás és az állam s a legnagyobb ellenségeik azok, akik őket a dologtalanságra ösztönzik és a törvény és a haza ellen izgatják. A javaslatot Miklós Ödön felszólalása után *általánosságban elfogadták* és ezzel rátértek a részletekre, melyeknek során több módosítást tettek. Ezek között a legfontosabbak a következők: A bizottság a *Jancsi-bankókkal* fizető munkaadót a 600 koronáig terjedhető pénzbüntetésen kívül még 15 napig terjedhető elzárással javasolja büntetni és azt ajánlja, hogy a kihágási eljárás hivatalból legyen megindítható. A javaslat 22-ik pontját, amely a javaslat intencziójával ellentétben arra a terves magyarázatra is alkalmat szolgáltatott volna, mintha a munkaadó a megbetegedett munkással szemben a szerződést nyomban felbontani jogosult lenne, a bizottság akképen szövegezte, hogy a munkaadó csak akkor bonthatja fel ezen a czímen a szerződést, ha a munkás teljesen képtelenné válik a munka teljesítésére; időleges megbetegedés vagy rosszullét nem jogczim a felbontásra. A munkások érdekében a bizottság a jogutódra nézve is megszorította a szerződés felbontásának jogát kimondván, hogy a jogutód a jogelődjé által kötött szerződést a munka megkezdésének ideje előtt nem két, hanem csak négy hónappal megelőzőleg bonthatja fel.

A bizottság jelentését legközelebb be fogja terjeszteni a Háznak, hogy az *előbb tárgyalt* legyen.

A Kossuth-párt. A Kossuth-párt ma este Kossuth Ferencz lakásán értekezletet tartott, amelyen Eötvös Károly kijelentette, hogy az egyik másik függetlenségi lapban neki tulajdonított nyilatkozatok az osztrák ügyekre, Magyarország további

teendőire vonatkozólag tévesek, helytelenek s azokat ő sohasem tette. Ennek folytán a háziértekezlet a bizonyos oldalról híresztelt kiközösítési terv fölött egyszerűen napirendre tért. Elhatározta ezután a párt, hogy a kiegyezési ügyek várható fejleményeire való tekintettel intéző bizottságát permanenciában tartja.

Visszhang.

— A külügyi jelentés. —

A közös külügyminiszternek a delegációk előtt elmondott expozéjának évek hosszú sora óta egyetlen figyelemreméltó visszhangja szokott teremni és pedig a magyar delegáció külügyi albizottságának kebelében.

Előttünk fekszik ez a jelentés, melyet alább közlünk s melyért a magyar külügyi albizottság a hitelesítő ülésen külön kifejezte köszönetét, elismerését az illusztris szerző iránt s mely visszhang ez idén is sokkal különb, mint a honnét kiindult, az expozé volt.

Ami különben természetes is, miután ezt a magyar külügyi jelentést, mint évek hosszú sora óta, úgy most is Falk Miksa írta.

Ez a formailag is becses, nagyjelentőségű államirat következőleg hangzik:

A magyar országos bizottság külügyi albizottsága múlt évi jelentésében, a keleti bonyodalmakról szólva, abbéli reményét fejezte ki, hogy ezennel is sikerülni fog a netalán még felmerülő nehézségekkel szemben mindenkor oly megoldási módot találni, mely amellelt, hogy monarchiánk tekintélyének és érdekeinek megfelelő, a többi európai hatalmakat is maga köré csoportosítani alkalmas leend. Az azóta Európa keletén beállott események lefolyása, valamint azok indokainak és részleteinek a külügyminiszter ur által történt megvilágítása azt mutatja, hogy az imént említett remény nem volt alaptalan és nevezetesen a krétai események fejlődése által teljes mértékben igazolva lett, amennyiben minden, ami ez ügyben eddig történt, az összes európai hatalmak hozzájárulása mellett jött létre; ezen ugynevezett európai koncert ténykedésében pedig monarchiánk nemcsak mindenkor kiváló helyet foglalt el, hanem helyével-közzel neki jutott a vezérszerep. A külügyi albizottság teljesen osztja a külügyminiszter ur abbéli nézetét, hogy a török-görög háború elkerülhető lett volna, ha sikerül az összes európai hatalmak hozzájárulását megnyerni külügyminiszterünknek a krétai sziget körülzárására vonatkozó indítványához. E hozzájárulást azonban megtagadta az angol kormány és ezen ellentétes állás, melyet Anglia a blokád-javaslatl szemben elfoglalt, Görögországnak megadta a lehetőséget a krétai küzdelemben való jogosulatlan beavatkozásra és azon, miként a külügyminiszter ur találóan jellemezte, eszeveszett háború megindítására, melynek következményeit a görög állam még jó sokáig nem fogja kiheverhetni. De midőn eként a blokád az összes hatalmak beegyezése mellett keresztülvihető nem volt, monarchiánk külügyminisztere ritka önmegtagadással, féltetve minden szerzői hűségét, keresett és talált is más módokat, melyek habár a háború kitörését nem akadályozhatták, de egyfelől annak lokalizálását, másfelől pedig az összes európai hatalmak közti egyetértés fenntartását tették lehetővé. A külügyi albizottság véleménye szerint abban is helyesen járt el a külügyminiszter ur, hogy a görög-török háború befejezése után megindult békealkudozásoknál egész befolyását a többi hatalmakkal egyetértőleg oda irányozta, hogy egyfelől a győztes török állam jogosult igényei tekintetbe véssenek és a Görögország részéről elvállalandó kötelezettségek pontos teljesítése biztosítsák, másfelől a görög államra ne rovasanak oly kötelezettségek, melyek az ő politikai és pénzügyi teherviselési képességét túlhaladják, magára a krétai kérdésre nézve pedig a hatalmak közt oly megoldási mód állapítsák meg, mely a szultán szuverenitási jogának fenntartása mellett ama szigetet messze menő autonómiával ruházza fel és annak összes lakosságát lelkiismeretlen tisztviselők által való kizsákmányoltatás, de viszont a lakosság mohamedán kisebbségét is az ottani keresztények erőszakoskodása ellen megvédi. Megnyugvással vette a külügyi albizottság a

miniszter urnak abbéli nyilatkozatát is, hogy az akai jellegű krétai kérdéssel való foglalkozás korántsem tartható el a hatalmak figyelmét azon reformoktól, melyeknek keresztülvitele nemcsak a humanitás, hanem az európai béke szempontjából is mulhatatlanul szükséges. A miniszter ur meleg elismeréssel emlékezik meg a szultán ő felségének személyes jószándékairól, melyek azonban magukban és gyakorlati megvalósításuk nélkül semmi biztosítékot nem nyújtanak arra nézve, hogy ami tegnap Krétában történt, az holnap másutt nem fog ismétlődni és hogy Európa nyugalma nem fog folyni Kelet felől kisebb-nagyobb mértékben megsavartatni.

Külföldi kormányunk szavának súlyát a magas portánál kétségen kívül emelni fogja azon határozottság és erély, melyet a zersinai esemény alkalmából a török kormány irányában tanúsított. Ez eljárásból nem lehet, hogy Konstantinápolyban azon meggyőződést ne merítették volna, miszerint bármily nagy legyen is monarkiónk békeszeretete, bármily őszinte és mély annak Törökország iránti rokonszenve, de olyat, ami akár e monarkia tekintélyét, akár annak érdekeit sérti, senkitől és semmiben eltérni nem vagyunk hajlandók.

Hogy monarkiónk mindezen alkalmakkal oly határozottan léphetett fel, hogy oly kiváló helyet foglal el az európai hatalmak közt és ezeknek körében oly magas tekintélynek örvendhet, azt saját erején és külföldi vezetőjének ügyességén és erélyén kívül azon körülménynek is köszönheti, hogy nemcsak évek óta rendületlenül fenn tudja tartani, sőt mindinkább megszilárdítani azt a szoros köteléket, mely őt Németországgal és Olaszországgal összefűzi, hanem egyre iparkodik barátainak számát szaporítani azon hatalmak körében is, melyek a hármasszövetségen kívül állanak. Ami e szövetséget illeti, a külföldi albizottság, habár magától értetődő dolgoknak tartja, mégis mindannyiszor megújuló örömmel veszi illetékes helyről ama biztosítást, hogy e szövetség teljes szilárdságában fennáll, hogy — miként a miniszter ur már tavaly kijelentette — „az ebbeli szövetségi szerződésnek formális megújítása nem is szükséges, mert annak érvénye magától tovább foly” és hogy az — a miniszter ur ez idejű nyilatkozata szerint — „remélhetőleg az éveknek még hosszú során át fogja politikánknek alaposzlopát képezni.” Hogy ezen szövetség mily mély gyökeret vert már nemcsak az elmékben, hanem a szívekben is, mutatta azon lelkes fogadtatás, melyben a német császár ő felsége budapesti látogatása alkalmával korántsem egyedül a hivatalos körök, hanem a nép legszélesebb rétegei részéről találkozott. És e lelkesedést csak emelheték azon meleghangú nyilatkozatok, melyeket ő felsége országunk székesfehérvárosában tett és melyek mindörökké a magyar nemzet büszkeségét fogják képezni.

De nem csekélyebb meglepetést keltett a külföldi albizottság kebelében a külföldi miniszter ur azon biztosítása, hogy midőn nemrégben Monzában az olasz királyi pár előtt tisztelgett, az ottani államférfiakkal való eszmecsere után a politikai kérdéseknek felfogására nézve a teljes egyetértést konstatalhatja.

Midőn a külföldi albizottság másfelől örvendtes tudomásul vette, hogy külföldi kormányunk nemcsak a hármasszövetségnek teljes épségben való fennállását konstatalhatta, hanem azt is, hogy az ezen szövetségen kívül álló hatalmakkal minél szorosabb baráti viszonyt fentartani iparkodik, ez albizottság figyelmét természetesen első sorban azon változás, vagy talán nem annyira változás, mint inkább továbbfejlődés vette igénybe, mely a monarkiónk és Oroszország közti viszonyban észlelhető. Azon elvek, melyekben most a köztünk és Oroszország közt létrejött — talán szabad e szót használnom — intimitás felépült, majdnem husz esztendő óta változatlanul benne vannak külföldi politikánk programjában és az egymást felváltó külföldi miniszterek megrendíthetetlen következetességgel ragaszkodtak ezen programhoz, mely a magyar delegáció részéről évről-évre meg-megújuló helyesléssel találkozott. E programot maga a jelenlegi külföldi miniszter ur már a múlt évben úgy jellemezte, hogy „mi évek óta a Keleten nem kívánunk egyebet, mint a nemzetközi

egyezmények által ott teremtett állapotokat megszilárdítani, Törökországot fentartani, az egyes Balkán-államok függetlenségét, megerősödését és szabad fejlődését, ezen államokkal való barátságos viszonyt, végre kizárását annak, hogy bármely nagyhatalom ott túlnyomó befolyást gyakoroljon a többiek hátrányára.” Ez a kijelentés majdnem szóról-szóra megegyező azzal, melyet a miniszter ur ezidén a külföldi albizottságban tett, de míg a miniszter ur tavaly csak annyit tehetett hozzá, hogy a meddig Oroszország monarkiónk ezen programjával nem helyezi magát ellentétbe, mindig a magunk részéről is feltétlen és lojális támogatásra számíthat, ezidei nyilatkozatában már egy hatalmas lépéssel tovább mehetett, mondván: „az imént említett elvek szoros megtartásának feltevésében mindenkor hajlandók vagyunk Oroszországgal szorosabb egyetértésre lépni és ennél fogva az ezen hatalommal legujjabban oly szerencsés módon kezdeményezett viszonyban bizvást lehet az európai békének új hatalmas kezességét látnunk.”

Midőn már most külföldi kormányunknak sikerült az európai kelet ügyeire nézve szilárd elvi alapokon nyugvó egyetértést létrehozni azon a hármasszövetségen kívül álló nagyhatalommal, mely ezen ügyek körül épen oly közvetlenül van érdekelve, mint saját magunk és midőn az eddigi együttműködés és az azal járó megbeszélések folyamán mindkét hatalom azon örvendtes tapasztalásra jutott, hogy, a külföldi miniszter ur szavaival élve, „köztük tulajdonképen semmi oly differenzia nem létezik, mely némi jóakarat mellett nem volna kiegyenlíthető”: valóban nem tulmerész azon feltevés, hogy a Kelet dolgaiban ezen két közvetlenül érdekelt hatalom által egyetértőleg követett politika mindenkor a hármasszövetség másik két tagjának őszinte támogatására is fog számíthatni.

Ami a Balkán-államokat illeti, azoknak magatartására kétségen kívül üdvös befolyása lesz a monarkiónk és Oroszország közt helyreállott és a legilletékesebb helyről ünneplés alakban hirdett benső viszony, mely már előre teljesen hiúnak tünteti fel azt a netaláni reményt, hogy a ki az egyik hatalomnak tekintélye vagy érdekei ellen tör, a másikkal támogatásra találhatna. Monarkiónk amaz államok önállóságát tiszteletben tartja, azoknak belügyeibe nem avatkozik, érdekeit, amennyiben tőlünk kitelik, elősegíteni hajlandó, különben pedig a hozzájuk való viszonyunkra nézve mindenkor irányadó lesz a barátságos előzékenység azon mértéke, melyet részükről tapasztalunk.

Rendkívül érdeklődéssel hallgatta a külföldi albizottság a miniszter ur nyilatkozatának utolsó részét, melyben épen úgy a történetbölcsész magas színvonalon álló felfogása, mint a gyakorlati államférfiunk messzeelátása nyilvánul. A miniszter ur érintette, habár csak ujjhegygyel, azon erős küzdelmet, melyre emberi előrelátás szerint az európai államok a nemsokára kezdődő új században kényszerítve lesznek, hogy az anyagi érdekek terén mind hatalmasabbá váló tengerentúli verseny káros következményei ellen magukat megvédhessék. A külföldi albizottság, amíg egyfelől teljesen osztja a miniszter ur ezen aggodalmát, másfelől nem hunyhat szemet azon óriási nehézségek előtt, melylyel az európai államoknak ily közös önvédelemre való egyesítése jární fog. Minden nap többé-kevésbé komoly jelenségekben nyilvánulnak azon ellentétek, melyek nemcsak Európa különböző államai közt az anyagi érdekek terén, hanem magukban az egyes államokban is ezen anyagi érdekek különböző csoportjai közt fennállanak és melyeknek kiegyenlítése monarkiónkra nézve is, midőn nemsokára a kereskedelmi szerződések megújítása szönyegre kerül, a legnehezebb feladatok egyikét fogja képezni. De miként más téren is nem egyszer az ellentétes táborokat a mindnyáját egyformán fenyegető veszély valamely kompromisszum alapján való egyesülésre bírta, úgy a külföldi miniszter ur által fölvetett nagy kérdés is talán ily uton fogja megoldását találni. A munka rendkívül nehéz lesz és hosszú időt fog igénybe venni,

de a külföldi albizottság talán nem csalódik, midőn azon körülményből, hogy e kérdés a delegációk előtt a komolyan gondolkozó és a gyakorlati lehetőségek iránt élénk érzékekkel bíró miniszter által megpendített, azt következteti, hogy az európai diplomáciának szándékában van e tárggyal már a legközelebbi időben behatóan foglalkozni.

A magyarországi közvélemény, nevezetesen annak hivatott közege, a magyar nemzet törvényhozása, kétségen kívül feszült figyelemmel, meleg rokonszennvel és a legjobb siker kívánságával fogja kísérni a külföldi kormányoknak ebbeli ténykedését.

Összegezvén az e jelentésben imént elmondottakat, a külföldi albizottság azon meggyőződésre jutott, hogy a lefolyt év alatt is az európai politika terén monarkiónk tekintélye nemcsak mindenkor meg lett őva, hanem az európai kérdések elintézésénél teljes súlylyal érvényre is juttatva és hogy ez jelentékeny tényezőt képezett az európai hatalmasságok oly örvendtes módon nyilvánuló egyetértésének létrehozásában.

Mindezeknél fogva a külföldi albizottság azon indítványt terjeszti a tisztelt országos bizottság elé: méltóztassék kimondani, hogy a magyar országos bizottság a külföldi miniszter ur által követett politikát úgy a vezéreszmékre, mint a gyakorlati keresztülvitelre nézve feltétlenül helyesli, a miniszter ur irányában külföldieinknek ép oly ügyes, mint méltóságjeljes és sikeres vezetéseért legmelegebb elismerését fejezi ki és a külföldi miniszteriumnak 1898-iki költségvetését általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadja.

KÜLFÖLD.

A hivatalnok-minisztérium.

A külföldi miniszter hivatalos lapja a ma napon a személyi hírek rovatában referál a legnagyobb politikai szenzációról. Ott mondja el, hogy gróf Badeni Kázmér családjával Nizába utazik. A lengyel államférfiu tehát, akit két balkézrel áldott meg végzet, enyhébb éghajlat alá menekül, mialatt mögötte még egy lángban áll az ország. De már fáradozik a renden báró Gautsch Pál, az új osztrák miniszterelnök s ami hír jött eddig a tanácskozásairól, mind azt bizonyítja, hogy jó uton halad, mert semleges hivatalnok-minisztériumot akar szervezni, amely egyetlen pártra nézve se legyen vörös posztó. S a semleges minisztérium szervezésével egyidőben már a pártokkal is alkudozik, hogy legalább azoknak az ügyeknek gyors lebonyolítását biztosítsa, amelyeknek elintézése az állam elsőrangú érdeke.

A mai alkudozásokról, nemkülönben a válság egész történetéről, bécsi tudósítónk a következőkben számol be:

A kabinetválság története.

A *Montagsrevue* jelentése szerint gróf Badeni eleinte csak a maga nevében adta be lemondását, mert csak az ő személyében látták a provizórium megvalósításának akadályát. A döntés vasárnap délelőtt csakugyan ilyen értelemben történt s a császár báró Gautsch Pált a meglévő kabinet elnökévé nevezte ki. Ekkor azonban a többi miniszter gróf Badenival szolidaritásnak mondotta magát és szintén beadta lemondását. Délben a császár az egész kabinet lemondását is elfogadta s csak ekkor bízta meg báró Gautschot az új kabinet alakításával.

Ez egyszersmind a magyarázata, hogy mért adott a *Wiener Zeitung* gyors egymásutánban két rendkívüli kiadást.

A *Neues Wiener Tagblatt* jó forrásból ezeket jelenti: gróf Badeni és Abrahamovicz a múlt szombaton épen úgy akarták a provizóriumról szóló javaslatot keresztül erőszakolni, ahogyan néhány nappal előbb a Falkenhayn-féle javaslatot keresztül erőszakolták. A terv meggyűlölettel leírhatóan zuvarba hozta a kormányt. A miniszterek a tanácskozásterembe

vonultak vissza, ahol egy óra hosszáig tanácskoztak s végül azt határozták, hogy gróf Badeni az uralkodó elé terjeszti a kormány lemondását. Badeni még ugyanazon a napon kihallgatáson volt a királynál s arra kérte, hogy mentse föl állását, minthogy az ő személye a válság megoldásának egyetlen akadálya. Badeni már akkor is azzal a benyomással távozott a kihallgatásról, hogy *pozíciója a királynál megrendült*. Valahányszor ugyanis Badeni előbbi alkalmánál azt állította, hogy az ő személye miatt nem állhat helyre a rend és a nyugalom, a király mindig újra biztosította őt bizalmáról, de a *szombati kihallgatáson azt válaszolta a királynak, hogy idő kell neki a megfontolásra. Erre Badeni a bukás biztos tudatával távozott a Burgból.*

A megbukott kormány tagjai szolidaritást vallottak gróf Badenivel. Eleinte arról volt szó, hogy a király gróf *Welsersheimbot* bizza meg az új kormány megalakításával, de a volt miniszter kijelentette, hogy *semmi szín alatt sem vállalkozik erre a föladataira*; ekkor hátrította Gautschra a kabinetalakítás föladatát. Érdekes még az a szokatlan körülmény is, hogy *legfőbb meghagyásra az utcákon, sőt a vasutakon is lehető gyorsasággal kellett a válság megoldását a nép tudomására hozni.*

Az új kormány.

Délután egy órakor jelent meg csak a császári kézirat, amely báró *Gautschot* miniszterelnökké nevezi ki.

A kombinációk, a találgatások városzerte megindultak. Minthogy a *Fremdenblatt*, amely kétségtelenül jól van informálva, eleve megírta, hogy báró *Gautsch* hivatalnok-miniszteriumot akar összeállítani, amely első sorban az ujonczmagaajánlást és a budget-provizóriumot intézhesse el: a találgatások is ilyen mederben folynak. Emlegették belügyminiszternek *marquis Bacquehemet*, amit azonban már délután megczáfoltak, továbbá igazságügyminiszternek dr. *Klein* osztályfőnököt, pénzügyminiszternek *Böhm-Bawerket*, vasuti miniszternek *Witteket* osztályfőnököt és kultuszminiszternek gróf *Latourt*. Azt is mondták, hogy báró *Gautsch* vállalná magára a belügyi tárczát is, amely esetben *Bacquehem* kereskedelmi miniszterre lenne. Mindez azonban a mai nap folyamán még csak kombináció és üres találgatás.

A *Magyar Távirati Iroda* telegrammja e kombinációkra vonatkozólag ezeket jelenti: A lapok egybehangzó, de hitelességet nélkülöző feltevései szerint, *Gautsch* miniszterelnök állítólag kizárólagos hivatalnok-miniszteriumot fog alakítani, amelyben ő maga a belügyi tárczát venné át, míg gróf *Welsersheimb* megtartaná a honvédelmi tárczát. A többi tárczákát illetőleg a feltevések szétágaznak. A leginkább emlegetett nevek a következők: pénzügy: *Böhm-Bawerk* tanácselnök; vasut: *Witteck* osztályfőnök; közoktatás: gróf *Latour*; igazságügy: *Ruber* osztályfőnök. A képviselőház megnyitásának idejét a lapok a egyes tárgyalások lefolyásától és eredményétől teszik függővé.

Az esti órákban bécsi tudósítónk a következőket telefonozza:

Gautsch miniszterelnök már hozzáfogott az új kabinet megalakításához. Körülbelül bizonyos, hogy *Gautsch* tisztán hivatalnok-miniszteriumot alakít és semmiféle politikai személyiség nem lesz a kabinetben. Talán az egész kabinet egyik legmarkansabb alakja lesz *marquis Bacquehem*, aki kereskedelemügyi s belügyminiszter is volt.

Gautsch helyzete fölöttébb nehéz, mert sem a mostani többségnek, sem az ellenzéknek nem kedvelte. *Az ellenzék nem kívánta a miniszterelnöki székre, a többségre pedig ráerőszakolták.*

A németeknek mindazonáltal elégtételül szolgál, hogy Badeni és ministertársai, akik a nyelvrendelethez ragaszkodtak állásukból távoztak. Már most is határozottan említik, hogy a *Falkenhayntól* indítványozott s oly erőszakkal keresztülvitt hátszabálymódosítás nem fog érvényben maradni. Azt is elégtétel gyanánt veszik az ellenzéki pártok, hogy az eddigi elnökség helyébe új lép. Ellenben kénytelenek lemondani arról a mit kezdettől fogva az

obstrukció okául feltűntettek, — hogy a nyelvrendelet vissza vonassék.

Gautsch ma gróf *Pininski* lengyel képviselőnek felajánlotta az igazságügyi tárczát. *Pininski* ennek elfogadását a nyelvrendelettel tette függővé s mivel *Gautsch* erre nézve ígéretet nem tehetett, a felajánlott tárczát nem fogadta el. Ezt *Pininski* nyilván a lengyel klub tudtával tette.

Az új kabinet valószínűleg a következő tagokból fog állani.

Gautsch miniszterelnök és belügyminiszter,
gróf *Latour* kultuszminiszter,
Ruber osztályfőnök, igazságügyi miniszter,
lovag *Böhm-Bawerk* pénzügyminiszter,
Kerber márkai, kereskedelmi miniszter,
Blumenfeld osztályfőnök, esetleg *Oser* osztályfőnök, földmívelési miniszter,
lovag *Wittek* vasuti miniszter és
gróf *Welsersheimb* honvédelmi miniszter lesz.

A kiegyezési provizórium.

A kabinatalakítással megbízott báró *Gautsch* már tegnap érkezett báró *Bánffy Dezsővel* és minden tekintetben teljes megegyezésre jutottak. Hogy a kiegyezési provizóriumot biztosítsa, báró *Gautsch* most már a pártok vezéreivel folytat tanácskozást s beavatott körökben azt remélik, hogy ezek a tanácskozások kedvező eredményre is fognak vezetni. Deczember 6-án, a mikor a magyar parlament első érdemleges ülését fogja tartani, báró *Bánffy Dezső* miniszterelnök az osztrák kormányváltással kapcsolatos formák és az előrelátható elnökválasztás következtében ugyan még nem lesz abban a helyzetben, hogy a kiegyezési provizóriumnak az osztrák *Reichsrath*ban való formális elfogadását jelenthesse be, de remélik, hogy a magyar miniszterelnök azon a napon a kiegyezési provizórium elfogadását legalább teljes biztossággal fogja kilátásba helyezni.

Báró *Gautsch* természetesen még nem érintkezhetett minden párt vezető embereivel. Munkája nem valami könnyű, mert a balpárt már most kijelenti, hogy a provizóriumot csak úgy szavazza meg, ha elrendezik a nyelvkérdést, ha megváltoztatják a képviselőház elnökségét, továbbá ha a hátszabályoknak a *Lex-Falkenhayn* által előidézett erőszakos módosítását visszavonják. Az idevágó tárgyalások roppant nehézségei miatt azt a tervet szellőztetik a képviselőházban: nem lehetne-e megnyerni a pártok hozzájárulását a provizóriumnak három hónapra való meghosszabbításához, amint ez már egyszer, 1877-ben megtörtént. Ez azonban involválná azt, hogy a magyar kormány is új javaslatot terjesztszen a parlament elé.

Az ifjucsehekkel szemben is nehéz a helyzete az új miniszterelnöknek, mert az ifjucsehek sokkal hevesebben foglaltak állást a *Falkenhayn-féle* indítvány mellett, semmint utólag megengedhetnék, hogy az indítvány elfogadása törvénytelen módon történt. Azonkívül a nyelvrendelet lényegesebb módosítását sem igen fogják eltűrni, ámbár dr. *Herold* nemrég kijelentette, hogy bizonyos módosításokba bele tudna nyugodni. Az ifjucsehekre nézve azonban kétségtelen, hogy bármint álláspontra helyezkedjenek is, a kiegyezési provizórium ellen nem szavazhatnak, mert ismételten állami szükségnek mondották s az ifjucsehek egyik vezére ma a képviselőházban ki is jelentette, hogy a jobboldal szolidáris és meg fogja szavazni a kiegyezési provizóriumot; a jobboldalra nézve mi sem változott, csak épen új kabinettel áll szemben. Határozatok és intézkedések visszavonásáról szó nem lehet. Épen azért az ifjucsehek a *Falkenhayn-féle* indítványok, nemkülönben a kizárásokhoz ragaszkodnak, Mint tudósítónk jelenti, az új kormány nem szimpatikus ugyan a jobboldal pártjainak, de a provizóriumot ezen az oldalon veszedelem nem fenyegeti.

Az elnökség audiencián.

A császár ma délelőtt a képviselőház elnapolása alkalmából a szokásos módon fogadta a képviselőház elnökségét általános kihallgatáson. A képviselőház elnökei nem nyilatkoznak fogadásukról,

csak azt mondják, hogy az uralkodó nagyon kegyes volt. A jobboldali körök azon az állásponton vannak, hogy a képviselőház elnökségének nem kell visszalépnie, ellenben a lengyel körök azt mondják, hogy legalább *Abrahamovicznak* minden áron le kell köszönnie. Parlamenti körökben *Wolf* szabadon bocsátását és az ellene megindított eljárás megszüntetését úgy magyarázzák, hogy a képviselőház elnökségében várható változás esetére a törvénytelenül elfogadottnak nyilvánított *Falkenhayn-féle* indítvány elveszti érvényességét.

Dr. *Kramarz* alelnök a kihallgatás után a képviselőházban kijelentette, hogy az elnökség nem fog visszalépni. Ez az egész baloldalon nagy izgatottságot kellett s még a jobboldalon is hangzottak, hogy legalább *Abrahamovicznak* vissza kellene lépnie.

Erre dr. *Stranzky* azt felelte:

— *A csöcselék buktathat miniszteriumot, de nem elnökséget!*

Mindazonáltal úgy tudják, hogy *Abrahamovicz* nemcsak az elnökségről, de még a mandátumáról is le akar mondani. Erre vall az a hír is, mely a lengyel klub tegnapi üléséről érkezik. A klub a politikai helyzetről tanácskozott, amikor délelőtt tízenkettőfél órakor *Abrahamovicz* elnök megjelent a Házban s a lengyel klubbal tudatta a képviselőház elnapolását. A hír óriási izgalmat keltett. A többség képviselői nem voltak rá elkészülve, hogy így fogják őket hazaküldeni; a lengyelek elégedetlenségét legjobban illusztrálják *Abrahamovicz*nak következő szavai, melyeket a lengyel klub tagjaihoz intézett:

— *Mi autonomisták nem fogunk többé ebbe a parlamentbe belépni.*

A pártok köréből.

A lengyel klub mai tanácskozásán — mint tudósítónk későn este telefonozza — kijelentette, hogy ragaszkodik azokhoz az alapelvekhez, amelyek a lengyel klubnak, a politikai és parlamenti változásokra való tekintet nélkül mindenkor szeme előtt lebegtek s amelyek közt első helyen áll a tartományok autonómiaja s a nemzeti jogok épségben tartása. A lengyel klub ezentul is azok mellett lesz, akik ezt a programot magukévá teszik.

Hasonló szellemben foglalt állást az ifjucsehek klubja is. Biztos forrásból hírlik, hogy a délszlávok pártja s a hatolikus néppárt is szolidárisnak nyilatkozik s hogy azok a differenciák, amelyek legutóbb *Dipauli* és mások közt felmerültek, a Badeni kormány demissziójával kiegyenlítődték. A katolikus néppárt tehát a jobboldal többi pártjához fog csatlakozni. Ilyen körülmények között a hivatalnok-miniszteriumnak hosszú életet nem jósolnak, annál kevésbbé, mert az ifjucsehek és a lengyelek a kiegyezési provizóriumot támogatni nem fogják.

Parlamenti körökben egyébként azt hiszik, hogy amennyiben sikerülne *Gautsch*nak a jobboldali pártok egyikét vagy másikat a kiegyezés megszavazására megnyerni s a kiegyezési provizóriumot az eddigi ellenzéki pártban is keresztül vinni, *Gautsch* szerepe ezzel végett is ért.

Ámde még e misszió teljesítéséhez is nagyon rövid idő áll rendelkezésére, mert a magyar képviselőház deczember 6-án tartja első ülését s legalább deczember 5-éig sikerülnie kell *Gautsch*nak, hogy magának a kiegyezési provizórium keresztülvitelére többséget biztosítson.

A lengyel-klub vezetői különben nagyon hidegen nézik az új kabinetalakítás nehézségeit.

A tartománygyűlés vitája.

Az alsó-ausztriai tartománygyűlés mai ülésén *Noske* interpellációt intézett a helytartóhoz a rendőrségnek kiméletlen eljárása dolgában, amelyet a parlamenti események alkalmával történt legutóbbi tüntetéseken tanusított. *Philippovics* ugyan csak a helytartóhoz intézett interpellációt a rendőrség magatartása dolgában a diákokkal az egyetemen történt összeütközés alkalmával.

Az utóbbi interpellációra válaszolva, a helytartó kijelentette, hogy e tárgyban csak egy rövid rendőri jelentést kapott s hogy fentartja magának a behatóbb vizsgálatot. Azt hiszi, hogy az egész Ház nevében beszél, ha kijelenti, hogy na-

gyon sajnálatos, hogy a bécsi diákok egy jelentékeny része, ahelyett, hogy komolyan foglalkoznék tanulmányaival, legutóbb be akart avatkozni a politikába s a politikát meg nem engedett tüntetésekkel kivitte az utcára, sőt rendőri közegeket sértett meg. A kormány kötelessége előre gondoskodni és komoly intézkedéseket tenni, hogy hasonló események ne ismétlődjenek. A helytartó kész gondoskodni arról, hogy az egyetemre való szabad be- és kijárást ne akadályozzák, föltéve, hogy a diákok engedelmessékednek a hatóság rendelkezéseinek s hogy az egyetem s annak közvetlen környéke nem válik a diákok részéről tüntetések színhelyévé. A helytartó elmond egy esetet, midőn egy rendőr egy diákot rendőrséért miatt az egyetem épületébe követett s ezzel csak kötelességét teljesítette. Azon lesz különben a jövőben, hogy a rendőrség iparkodik elkerülni az egyetem helyiségeibe való behatolást, föltéve, hogy az egyetemi ifjuság tanulmányainak él s nem engedi magát tüntetések által elragadtatni.

A tartományi marsall közli, hogy a legutóbbi eseményekre vonatkozólag sürgősségi indítványt nyújtottak át neki. De nem olvastatja azt fel, mivel a tartománygyűlés csakis bizonyos meghatározott feladatok teljesítése céljából gyűlt egybe.

Kopp tiltakozik a tartománygyűlés kezdeményező jogának csorbítása ellen s utal a tartománygyűlésben legutóbb történetekre. Ha a képviselőházba behatol a rendőrség, ugyanez megeshetik a tartománygyűlésen is. Kívánja a Ház megkérdezését.

Erre hosszabb vita ketekedett, amelyben a baloldaltól többen állást foglalnak a tartományi marsall fölfogása ellen.

A tartományi marsall azonban kijelenti, hogy ragaszkodik fölfogásához s nem kérdezheti meg a Házat. (Ellenmondás balfelől. Tartós láрма.) A baloldal, a nagybirtokosok kivételével, kivonult a teremből.

A tartományi marsall ezután kijelenti, hogy a tartománygyűlés munkájának befejezése után Philippovics képviselő indítványát becsájítja tárgyalásra. Észereint a ház ötagu bizottságot küldjön ki, mely a tartományi marsallnak az ellenzéki indítványok tárgyalására vonatkozó jogi nézeteit vizsgálata alá vegye.

A tartományi marsall ellenzi az indítvány elfogadását, mert a tartománygyűlés hatáskörének túllépését jelenti.

Philippovics indítványát elfogadják.

A tartományi marsall erre rövid beszéddel berekeszti az ülészakot, igazolja álláspontját az ügyrendre vonatkozólag és végül ő felségét élteti, amit a tartománygyűlés lelkesülten fogadott.

Végül dr. Lueger köszönetet mond a tartományi marsallnak, mire az ülésnek vége van.

A sajtó szava.

A Fremdenblatt igen rokonszenves cikkben bucsuzik el Badenitől. Fejtegetéseiben hangsúlyozza, hogy a krízis súlypontja akkor állott be, midőn a keresztény-szocialisták is Badeni ellen fordultak. Az ő végzete az volt, hogy barátainak okozott legtöbb fájdalmat és hogy azok, kik szívesen nyújtottak volna neki korábban segédkezet, a harc végén leghevesebben fordultak ellene. Sokat kell majd elfelejteni és minden pártnak önzetlen odaadást kell tanusítani, hogy az új kormánynak sikere lehessen.

A Reichswehr először kijelenti, hogy ő sohasem volt Badeni lapja. Az új miniszterelnökre nézve az a véleménye, hogy Ausztriában a miniszter sohasem lehet parlamenti miniszter, hanem csak a császár minisztere, mert mindig a dínsztia érdekei védelmezendők első sorban és a császár akarata érvényesítendő. Ha Gautsch ily irányban fog működni, a lap kilátásba helyezi neki támogatását.

Neue Freie Presse és a Neues Wiener Tagblatt nagy elégtétellel fogadják Badeni bukását: majd követelik a képviselőházi elnökség eltávolítását és a nyelvrendeletek visszavonását, mert csak ezek után fog a rend helyreállni. Egyben kijelentik, ha az obstrukció a Házban folytatnák, az már sokkal nyugodtabb mederben fog folyni.

A prágai Narodni Listy többek közt így ír: „Ha Gautsch visszavonja a nyelvrendeleteket, az egész ország mint egy ember fog ellene támadni.” A lap számít Gautschra és annak előzékeségére s azt mondja, hogy neki sohasem volt alkalma a cseh nép s annak kulturális fejlődése fölött panaszkodni. Politikai hitvallását Gautsch bizonyos alkalommal megjelölte, midőn azt mondta, hogy ő a régi osztrákok egyike, a ki tisztelettel viseltetik a birodalom régi népei iránt s megelégedéssel kíséri

figyelemmel azok fejlődését. Jó lesz egyelőre részen lenni.

A „Prager Tagblatt” e szavakkal végzi cikkét: Midőn Gautsch a Straka-akadémia megnyitása alkalmával Prágában időzött, többek közt kijelentette, hogy csakis gyakorlati, értelmes, mérsékelt, valamint tájékozott egyénekkel lehet nehéz kérdéseket megoldani. Gautsch sok tekintetben ezekhez tartozik.

A Kölnische Zeitung, mint egy éjjel érkezett telegramm jelenti, annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy az osztrák ügyekben beállott változás megnyugtató hatású lesz és a kibékülés létrehozását célzó tárgyalásokat lehetővé fogja tenni. Remélhetőleg a császár bölcs elhatározása német részen is arra fogja a fanatikusokat birni, hogy a parlamenti viszonyok szanálásához hozzájáruljanak.

Az egyetemi tanárok felrta.

A bécsi egyetem 96 tanára feliratot intéz a törvényhozás mindkét házához, megbotránkozásának adván kifejezést a mai közállapotok felett. Az egyetemi tanárok kijelentik, hogy az osztrák parlamenti viszonyok és a nyelvrendetetek rendkívül sértők a németiségre nézve s alkalmasak arra, hogy szétrobbantsák a mai kompakt németiséget s aláássák a német művelődést, amelynek érdekében ők mint e művelődés leghivatottabb istápolói és őrei kénytelenek tiltó szavukat felemelni. Kívánatosnak tartják, hogy az erre hivatott faktorok összhangzó együttműködése által az áldatlan viszonyok mielőbb szüntessenek.

A tüntetések után.

A rendzavarás és demonstráció megszűnt.

A legutóbbi kihágások miatt a büntetőtörvény-széknek átadott személyeket ma szabadlábra helyezték. Az ellenük megindított vizsgálatot azonban folytatják.

Az egyetemen ma minden kapu tárva-nyitva fogadta az odaözönlő diákságot. Az egyetemi hallgatók elárasztották a folyosókat és szimpatikusan fogadták a rektor kifüggesztett figyelmeztetését. Mikor Toldt Károly rektor délelőtt kilencz óraker megjelent az anatómiai intézet tantermében, hogy előadást tartson, mintegy ötszáz diák várta, hogy neki ovációt rendezzen. Harsogó éljenzéssel fogadták s a tüntetés csak akkor szűnt meg, amikor a rektor jelezte, hogy beszélni akar. Így szólt a diákokhoz:

— Uraim! Azt hiszem, a megtörtént fordulattal meg lehetünk elégedve. Remélem, hogy a diákok, akik a rend fenntartására vállalkoztak, most már nem fognak a rend ellen vétetni s immár nyugodalmasabb idők fognak bekövetkezni. Legyenek meggyőződve uraim, hogy amennyire tehetem, mindent el fogok követni, csak hogy az önökre nézve elkerülhetetlen következmények lehetőleg enyhék legyenek.

Bejelentette egyuttal, hogy a tüntetések alkalmával letartóztatott diákokat ma már szabadlábra helyezték.

... A vidéken egyes helyeken még tegnap este is voltak tüntetések. A legtöbb városban azonban korán eljutott Badeni lemondásának híre s a hangulat egyszerre megváltozott. Legérdekesebb volt, ami Teplitz-Schönauhan történt. Ott ugyanis, mint nekünk telegrafálják, Sigmund polgármester a friss bécsi hírrel a színházba sietett s a Lohengrin előadása alatt kihirdette a közönségnek Badeni lemondását. A közönség harsány éljenzésben tört ki s a néphimnusz eléneklése után ujjongva és éljenezve hömpölygött szét az utcákon.

Lueger audienziája.

A Vaterland ma egyes ujságok közléseivel szemben kijelenti, hogy a császár tegnap Lueger polgármestert nem fogadta kihallgatáson. Lueger kért ugyan kihallgatást, de az a politikai helyzetben történt változás következtében fölöslegessé vált.

A kivilágítás.

A Badeni-kormány lemondásának öröme Bács városa ma este kivilágítást rendezett. A kivilágítás azonban, mint tudósítónk telefonozza, nem sikerült valami fényesen.

A belvárosban nagyon kevés lakás ablakait világitották ki, a mellékutczák egészen sötétek voltak, a külvárosokban pedig csak a munkásházák voltak kivilágítva.

Badeni.

Mint bécsi tudósítónk éjjel telefonozza, gróf Badeni volt miniszterelnök csütörtökön családjával leányának látogatására Varsóba megy, ahol nyolcz napig fog tartózkodni. Varsóból családjával hosszabb időre a Riviéras megy.

Munkások a Ringen.

A mai munkásgyűlések után több száz munkás tartott a gyűlekezési helyekről a belvárosba. A legtöbbben égő lampionokat vittek a kezükben. Arra a hírre, hogy a munkások a Ringen vannak és a parlament előtt akarnak elvonulni, husz gyalogos és több lovasrendőrt rendeltek ki a Ringre. A munkások azonban a legnagyobb csöndben széledtek el.

A prágai botrányok.

Prágában, mint a Neue Freie Presse jelenti, ma nagy botrányok voltak. Cseh tanulók, akik az egyetem rektorának beigtatásán jelen voltak, az ünnepele után a polgármestert nagy ovációkkal kísérték a városházáig s aztán a Narodny Listy szerkesztősége előtt is ovációt rendeztek. Epen akkor jött arra több német diák, akik erősen abczugolták Badenit. Ekkor a csehek megrohanták a német diákokat, egyet közülük a levegőbe emeltek s bár a rendőrség ki akarta menteni, borzasztóan elverték. A szegény megkínzott diák egy bérkocsiba akart menekülni, de üldözői követték, a kocsit földöntötték s újból kizozni kezdték a diákokat, míg végre lovasrendőrök kiszabadították a csehek kezei közül.

Két óra felé német tanulók mutatkoztak a Wenzelplatzon. A csehek itt is véres verokedést kezdtek s az egyik német tanuló hátába kést döftek. A súlyosan megsebesült tanulót kórházba szállították, ahol sebeit bekövítették.

A tüntető csehek több ablakot bevertek. Hét óraker este már mintegy tízezer ember járt fel és alá, énekelve, lármázva és tüntetve a Wenzelplatzon, de a rendőrség csakhamar szétverte a tüntető tömeget. A német színházat katonaság őrizi.

Az esti órákban a Gräbenen és a Venczeltéren nagy néptömeg gyűlekezett a mely legnagyobb részben a nép söpredékéből állott. A lovasrendőrség szétszórtá őket. A tömeg kurjongatva és kiabálva újra összecsozódi, mire megint szétszórták. Közvetlen a Neues Deutsches Theater előadásának megkezdése előtt a tömeg, a melyet gyalog és lovasrendőrség nem tudott szétszólatni, bevverte az ablakokat s az üvegajtókat és a rendőrséget is kövel dobálta meg. Minthogy a zavargás aggodalmat keltő jellegű kezdett öltetni, két vadász-zászlóaljat rendeltek ki, melyek futólépésben vonultak az emberekkel zsufoolt városi parkon keresztül a színházhoz. A királyi szállóhegyeken levő nagy étteremnél is, ahol két német egyesületnek van a helyisége, bevették az ablakokat. A katonaság és rendőrség tisztította meg az utcákat. A színház előtt, miután a rendőrség és egy század katonaság elvonult, a második század hátra maradt, hogy a színházból távozó közönséget megvédelmezze. E perczen nagy néptömegek vonulnak nemzeti dalokat énekelve keresztül az utcákon.

A Neue Freie Presse prágai távirata szerint Podlikni prágai polgármester a mai városi gyűlésen izgató beszédet mondott a német tanárok és tanulók ellen. Többek között annak a reményének is kifejezést adott, hogy végre sikerülni fog a koronát a cseh király fején látni.

Magyar miniszterek Bácsben.

Bácsból telegrafálják a Budapesti Tudósító-nak: Báró Bánffy Dezső miniszterelnök, a kit ő Felsége tegnap hosszabb kihallgatáson fogadott, ma este Budapestre utazik, a honnan szerdán érkezik ide vissza a külügyi költségvetés tárgyalására. A magyar miniszterelnökkel Lukács László pénzügyminiszter is Bácsbe jön.

A tartalékosok.

Mégis csak boldog ország ez az Ausztria. Nem úgy van ott, mint más szegény háznál.

Példának-okaért, mennyivel különb dolog osztrák miniszternek lenni, mint magyarnak, vagy angolnak.

A miniszteriség a szerencsés szomszédnál olyan helyet foglal el a hivatalnoki hierarchiában, mint az egyházi rend a szakramentumok közt. Örökké tart és letörülhetetlen.

Ezen csodatékony esze pedig nem csupán abban nyilvánul, hogy ha csak egy napig uralkodik is a sorsnak szerencsés kiszemeltje valamely kormányzati részről élén, semmi földi hatalom meg nem menti a miniszteri penztől; hanem és legfőként abban, hogy egy osztrák miniszter soha sem válhatik ex-szé.

Mihelyest megbukott, lemondott, vagy nyugdíjba ment, a Schematismusban neve mellé kerül a titokzatos a. D. jelzés, konstatálván az „ausser Dienst”, szolgálaton kívüli miniszteri állapotot.

Nálunk, tesszem azt, *Bittó* Istvánnak sohasem jutna eszébe, hogy a neve alá biggyesztesse rangnak, módnak: „szolgálaton kívüli miniszterelnök”.

Ez a czimbetagság csak a tűzkárbecslésre fanyarodott egykori parlamentári gigerlik körében tapasztalható, akik a maguk számára megalapították a „v. országgyűlési képviselő” hangzatos czimkáját, melynek, ép úgy, mint a műboros butellákon viritó „tokaji aszúnak”, még mindig megvannak a maga szép számú halekjei.

Tényleg gróf *Szapáry* Gyula sem hivatja magát „nyugalmozott miniszterelnök”-nek, holottan nála megvolna ehhez a titulus is, meg a vitulus is.

Ellenben boldog Ausztriában a néhai *Schmerling* lovagtól kezdve *Badeni* grófig egész serege támadt és szerepelt időről-időre a szolgálaton kívüli minisztereknek úgy, hogy ha összefognának, valamennyi penzionált generálist kistájerolhatnák Gráczból.

Ez az oka, magyarázata, hogy míg egy magyar kormányválság nagy és súlyos gondokat okoz a felső osztály szívének, addig az osztrák krízis megoldása a legcsekélyebb fejtörésbe sem kerül.

Ha megrokkann egy kabinet, nyomban szolgálaton belül lehet helyezni a szolgálaton kívüli minisztereket s kész az új kormány.

Ha *Excellenz Gautsch* nem válik be, jöjjön utána *Exc. Kielmansegg*, *Exc. Prazsák*, *Exc. von Pleuer* és a többi rezervista.

A bürokratikus parlamentarizmusnak megvan az a nagyszerű és páratlan előnye, hogy egészen a hadkiegészítés módjára lehet keleti kényelemmel és nyugati komforttal kezelni.

Kidől a rekruka, elő a tartalékkal, póttartalékkal, sőt, uram bocsá, végszükség esetén még a népfelkeléssel is.

Aminthogy volt is már reá eset, hogy egyesesen a népfelkelés ajándékozta meg a szerencsés Ausztriát miniszterrel, a hírhedt *Bach* báróval; az igaz, hogy nem is volt benne köszönet.

Mit csinál Dreyfus?

Mialatt a *Dreyfus* neve fölött csak úgy kergetődzik millió és millió újságolvasó gondolatvilága és egyre-másra üzi egymást az új és új szenzáció, úgy, hogy ma már örületes forgatag mindaz, ami ez alá a név alá van rejtve: *Dreyfus* s Párisban pillanatról-pillanatra valami meglepetés izalmára tartják magukat készen: ott távol, *Dreyfus* fölött, a pillanatok iszonyu nehezen múlnak, iszonyu súlyosan nehezdednek rá, mert oly lassan, oly öldöklő lassan múlnak.

Nincs az a megtörtént szerencsétlenség, a melyre az idő enyhítőleg ne hatna. Napok jönnek, napok múlnak és az érzések eltompulnak. Csak az idő ne álljon meg. *Dreyfus* fölött pedig az idő megállott. Nincs ami mozgassa, nincs a mi mozgassa az idő fordulását, mert tétlenül, egyedül, szótlanul, cselekvés, foglalkozás nélkül látja a napokat, anélkül, hogy abból egy órát is magáévá tudott volna tenni. Az idő nem az övé, mert nem tudja felhasználni, ő nem fogyasztja az időt, csak az idő fogyasztja őt.

Naphesszat egy kőpadon ül, előtte egy szűk, vagy tíz lépésnyi udvar, amelyet palánk vesz körül, ez a palánk a láthatár, azontul nem lát semmit. Két ór, katona, van mindig előtte, óránként felváltják őket és ezeknek meg van tiltva egyetlen szót is szólani hozzá. Teljes némaság, legfeljebb kip-kop, a csizmák koppanása.

A tétlen egyedüllet az ember legirtózatossabb lelki szenvedése. A fegyházakban hosszú ideig nem is lehet alkalmazni, mert a rab beleőrül, beletébollyodik. A tétlen egyedüllet az ember összes pszichikai működésének a legellentétesebb életkörülménye. Mert az ember társas lény, és mivel a gondolatvilága folyton csak a társas egymásrahatás tevékenységével él, fejlődött, s így évszázadek óta az agyveleje a társas életmód között való tevékenységhez rendezkedett be, — ez a berendezése az agyvelőnek nem bírja el a tétlenséget, az egyedülletet: meghibban!

Néhány részlet *Dreyfus* életéből, amelyet az Ördögsgízeten folytat, némi világot vet erre a lélekállapotra.

A fogsága elején egy táblát hozatott és azzal töltötte az idejét, hogy arra algebrai dolgokat írt, számított. Néhány hét múlva félre tette a táblát és nekifogott az udvarának, hogy abban a földet felássá, ültessen, egy arasznyi gazdaságot folytasson. A köves, terméketlen talajon nem nőtt azonban semmi és *Dreyfus* ezt a foglalatosságot abba hagyta. Aztán könyveket, papirost hozatott, irással, olvasással foglalkozott. Ennek is vége. Amint írják, ma már egészen tompa, száraz, kietlen állati életet él. Eszik, iszik, alszik, tétlenül maga elé bámul és...?

Igen, és... mi mehet végbe abban az agyvelőben, a mely már nem reagál az ember veleszületett legmélyebb ösztönére sem, hogy t. i. valami, bármiféle, de valami tevékenységének kell lennie, különben... különben megtébollyodik?

Egy ember, aki egész lényében igazi nagy világi, intelligens vagyonos életmódjával társas lény volt tetőtől-talpig. Dolgos, tevékeny, ambiciózus embernek ismerték mint kapitányt, a léhaság sohasem volt eleme, mulatsága; a meleg családi élet folyton és folyton új életkedvet fakasztott benne; az értelmi foka a felsőbb réteghez tartozik. Ez az ember megkísérli most is a küzdelmet a létért. Keres foglalkozást, elébb egyiket, aztán másikat, végre könyvei közé roskad és itt öli, percről-percpre öldöklő az agyvelejét, a lelkét a néma, türes, az emberi idegzetre elviselhetetlen egyedüllet. Ma már nem küzd, ma már nem képes semmi tevékenységre, elnyelte az irtózatosságot, az élet cselekvő ösztönének ereje elsenyvedt, csak az állati élet mozog tovább a tétlen, néma testben.

Azoknak a többi komisz fegyvereknek még jobb dolguk van. A Szibériába száműzötteknek minden testi nyomoruk közt jobb dolguk van. Mert azok be vannak fogva munkába, dolgozhatnak, mulik az idő, fogyasztják az időt s nem az idő fogyasztja őket. De ez az intelligens ember a politikai elitéltek kategóriájába tartozik, kényszermunkába nem vihető. Havonta ötszáz frank jut a kezébe hazulról, abból táplálkozik, szórakozhatik, megkapja, elköltheti, hozhat magának mindent, csak hangot nem, mozgást nem, valamit, ami a cselekvő, mozgó élettel összeköti, olyat nem.

Mozgás az élet, a mozgás megszüntette az élet megszüntette. Kip-kop, a két ór csizmájának koppanása az egyetlen mozgás, ami körülveszi őt, morszolja az agyvelejét. Örli az idegeit. Kip-kop hét-számra, szólni nem szabad. Ritkán, hébe-hóba megnezik őt az igazgató vagy az ügyész, aztán ismét csak a csizmák tappogása hallik.

Rettenetes szívós az emberi szervezet, az emberi lélek. Elvisel mindent, csak egy szikra remény fűzze az élethez. A fogház szabályai közt azonban benn van az a pont, hogy a foglyoknak semmi olyan hírt, tudósítást, levelet nem szabad kapniok, amely nekik reményt nyújt a szabadulásra.

Ide át egy örületes hajsza folyik egy név fölött: *Dreyfus*. De odáig semmi sem hat el belőle, ott az összes élet, az összes mozgás csak annyi hogy: kip-kop, amint a két ór csizmája veri a kópár, szűk udvar földjét.

Bent a házban meg, — két szoba van benne, az első az öröké, a belső a fogolyé — egy civilizált, intelligens ember agyvelejét nyomja, nyomja és nyomja a legirtózatossabb lelki szenvedés, a néma magány és talán — ma már minden valószínűség szerint — ártatlanság!

Ma Páris a *Figaro* által közölt levelek hatása alatt áll.

A lapokban, melyek *Esterházy* érdekeit szolgálják a vizsgálat állapotáról így írnak: Az *Eclair* jelenti, hogy a vizsgálat *Esterházy* ártatlanságát fogja kideríteni, mert *Dreyfus* Mathieunak nincsenek bizonyító adatai. Az *Echo de Paris* kijelenti, hogy *Dreyfus* bűnös s a kormány be fogja bizonysítani, hogy nem antiszemita üldözések áldozata. *Piquard* ezredest pedig hivatali titok elárulása miatt vád alá helyezik.

A *Radical* azt írja, hogy a hadügyminiszteriumot egy egyn, ki hamis okmányokat gyártott, megcsalta, s hogy ezen egynének büntérszai voltak: két titkos rendőrügynök s az egyiknek szolgálatában álló nő és két tiszt becsapta a miniszteriumot.

Az *Aurore*-ban *Clemenceau* szóba hozza a leveleket s azt mondja:

Ki fedezi *Esterházyt*?

Mindenki ismeri a francia tisztet, ki úlnus kapitány akart lenni! (*N. Fr. Pr.*)

TÁVIRATOK.

Fiume.

Fiume, november 29. *Szapáry* László grófnak fumei kormányzóvá történt kinevezését — mint értesülők — a hivatalos lap december elsei számában fogja közölni; az új kormányzó azonban állását csak december vége felé foglalja el.

A reprezentanza választás még karácsony előtt lesz, még pedig a múlt évben összeállított s az idénre is érvényes választói névjegyzék alapján. Téves tehát az a híresztelés, mintha dr. *Gaal* Tibor kormányzóhelyettes, mint a municipium elnöke a kiegészítő választásra új névjegyzéket állított volna össze, melyből Fiume oszlopos embereit kihajtották, állítólag mert autonomisták.

Az autonomistáknak egy töredéke azt hiszi, hogy a választás januárra marad, míg a többség biztosan számít reá, hogy a választások decemberben lesznek, mivel a statutumok is előírják, hogy a kiegészítő-választások mindig, abban az évben történnek, amekre a lemondások estek.

Az a hír, hogy a kormány a választásnál a tisztviselőkre pressziót gyakorolni nem akar, hanem a népakarat szabad nyilvánulásának tág teret enged rendkívül nagy meglepedést szült, habár a pesszimisták ezt csak cselofogásnak tekintik; mert *Dall* *Astát*, kit a liberálisok elnökének tekintenek, gyakran látják érintkezni dr. *Gaal* Tibor kormányzó helyetessel és a többi liberális korifeusokkal.

A pesszimista autonomisták vezéréül dr. *Mayländer* volt podestát tartják; ki az „*Európa*” kávéházban naponként értekezik az autonomistákkal, hogy a lemondott reprezentanza tábor, számszerint negyvenhét ember újból megválasztassék. A magyarok ismerve *Mayländer* bizalmatlanok iránta s nem akarják, hogy a konkolyhínt negyvenhét ember a reprezentanzába újból bejusson.

Némely verzió szerint a lemondott képviselők fele része nem is hajlandó hivatal vállalni, más hírek szerint a kormány ezek közül csak a tekintélyesebbeket akarja beválasztatni. A többi helyet előkelő fiúmeikkel és néhány állami hivatal főnökével óhajtanák betölteni.

A horvátok közönbösek a választás iránt. *Barcic* és társai sokkal fontosabbnak tartják a horvátországi pótválasztásokat, melyeknek az lesz a következményök, hogy a zágrábi kormány által tett rendkívül szigorú intézkedések ellen ő felségétől feliratilag, esetleg távirati uton oltalmat kérnek.

Különben a fiúmeiek *Szapáry* László kormányzót tüntető lelkesedéssel várják, mert apját, a volt kormányzót és édes anyját, ki az ottani *Mária árvaházat* alapította, rendkívül szerették. Jó hatást tett az a hír is, hogy csak azért nem megy állását elfoglalni a reprezentanza választás előtt, mert a presszió látszatát is kerülni óhajta.

A hangulat igen izgatott és heves közdelemre készül Fiume népe.

A helységnevek magyarosítása ellen.

Brassó, november 29. Brassó város képviselőtestülete ma délután tartott hosszú és viharos ülésében elfogadta a városi tanácsnak azt az egy indítványát, hogy a közgyűlés csatlakozzék a községnevekről szóló törvényjavaslat ügyében Nagyszében város határozatához s intézze ugyanazt a feliratot a javaslat ellen a kormányhoz, amelyet Nagyszében intézett. A javaslat mellett Tomas Károly, Muresianu Aurél s különösen dühösen Lutz, Károly tulzó szász beszéltek. Ellene dr. Zakariás János szólt. A magyarok a határozat ellen azonnal felebbevitelték a javaslatot. A szászok és oláhok a polgármestert kíméletlenül a lakásig kísérték.

A román törvényhozás.

Bukarest, november 29. A képviselőház Gianni Demeter eddigi elnököt egyhangulag ismét megválasztotta ez állásra, Alelnökké választották Naco, a Bratiano-kabinet volt minisztere és Stojcesco, Sturdza első kabinetjének volt minisztere, továbbá Lascar Vasul és Sordrea, Aurelian kabinetjének volt miniszterei. A szenátus Stradescio Jenőt, az eddigi elnököt és a Bratiano és a Sturdza-kabinetek volt miniszterét egyhangulag újra megválasztotta. Alelnökké Nikolaidi, Gane, Urechia és Gradiesteano újból megválasztották.

Szerb követelések.

Belgrád, november 29. Georgevics Vladan miniszterelnök azt az utasítást kapta, hogy Konstantinápolyból való tartózkodását hosszabbítsa meg és az alábbi két követelés teljesítését a leghatározottabb formában sürgesse a portánál:

1. Firmilian metropolitának úszkubi püspökké való végleges kinevezését;

2. a törökországban lakó szerbekegyenjogosultságok elismerését a bolgár és görög nemzetiségűekkel. Azt hiszik, hogy a porta, tekintettel az arnauták nyugtalankodására, a szerb kívánásokat teljesíteni fogja.

Az arnauták zendülése.

Konstantinápoly, november 29. A porta az arnauták felkeléséről szóló híreket megczáfolatja. Mindamellett egyre szállítják a csapatokat és hadi felszereléseket Ó-Szerbiába. A nagyhatalmak képviselői a porta készülődéseit szóvá is tették egymás között. Tartanak attól, hogy Szerbia és Bulgária katonai rendszabályokhoz fognak nyulni.

Belgrád, november 29. Ideérkezett jelentések szerint a porta nagy katonaságot összpontosít Ó-Szerbiában. Úszkubben egész tábor van.

Szofia, november 29. A bolgár kormány Küstendilnél csapatokat összpontosít. Itt oly hírek vannak elterjedve, hogy a szerbek Pristinát el akarják foglalni.

Szalontki november 29. Hairi pasa helyettes admirál parancsnoksága alatt öt török pánczélos hadihajó és két czirkáló torpedó legközelebb ide fog érkezni. A sereg számára nagy mennyiségű élelmiszert és lőszer szállítanak ide.

Monte-Carlo áldozata.

Genova, november 29. A tengerparton San Remo közelében egy elegáns férfi holttestet találtak egy tör által ejtett mély sebbel mellén. Az ismeretlen ujjain több értékes gyémántgyűrűt találtak. Holtteste közelében egy kézi táskát találtak, egyik oldalán „Wien” felirással. Valószínűleg Monte-Carlo áldozata az ismeretlen.

HIREK.**Gautsch.**

Ausztriának eddig két lengyel államminisztere volt. Az egyik, az öreg *Golachowski*, helytartó korában nagy tapintattal csillapította le a lengyel parasztok forrongását, vagyis sikerrel plántálta be az osztrák állameszmét Galicziába. A másik, *Badeni* Kázmér, nem tudta lecsillapítani a német parasztok (Wolf, Schönenerer stb.) forrongását vagyis ő balsikerrel plántálta be a galicziái állameszmét Ausztriába. Most megbukott; tanult ember volt, jólelkű és kopasz, mint ő felsége legtöbb minisztere. Ő felsége miniszterei nagy számban kopaszok. Egy van közöttük, ki fürtös fejű. Az is szebb volna, ha kopasz volna.

A lengyel miniszterelnök utóda *Gautsch*. Bécsi bakfisok ideálja volt még tizenegy esztendő előtt, mikor harminczégy éves korában a fogalmazó tisztviselők köréből a korona tanácsába szólították. Életpályájának különben mintegy középpontja a Terézianum. Hol a Terézianum igazgatójából megy el miniszternek, hol pedig miniszterből megy vissza igazgatónak. A pedellusoktól ennél fogva komolyan még sohasem bucsuzott el. Mindez azonban nem tartozik ide. De nevezetes az, hogy Bécsben tegnap mikép tették közhírré a miniszterségét.

A rendőrség tudvalevőleg egy félóra alatt átalakult modern hirszolgálatá. Bécs utcáin a sisakos Sicherheitswachmannok adták tudtára a közönrégnek a király elhatározását. A vasuti várótermekben szintén körüljártak a rendőrtisztviselők és hivatalosan közölték a nagy újságot. Egy budapesti utas elbeszélése szerint az elsőosztályú váró teremben külön odament mindenkihez a pályaudvarra beosztott rendőrfelügyelő és így szólt udvariasan:

— Van szerencsém urasággal hivatalból közölni, miszerint ő Felsége gróf *Badeni* Kázmér miniszterelnök lemondását legkegyelmesebben elfogadta és az új kabinet megalakításával frankenthurni *Gautsch* Pál közoktatásügyi minisztert méltóztatott megbízni.

A második osztályú váróteremben már kumulált a rendőrfelügyelő. Ott ugyanis hasonló udvariasággal, de az összes jelenvoltakhoz egyszerre szólt:

— Hivatalból észleltetett, hogy ő Felsége gróf *Badeni* miniszterelnököt állásától fölmentette és helyébe *Gautsch* minisztert nevezte ki miniszterelnökké.

A harmadik osztályú váróteremben végül csak így szólt a rendőrfelügyelő:

— Hát emberek, a császár elbocsátotta *Badeni* miniszterelnököt. Punktum.

Lám ilyen a *Gautsch* dicsősége. Sub auspiciis imperatoris avatták doktorrá, megtették miniszterré és miniszterelnökké és a harmadik osztályú váróteremben mégis fölösleges róla külön megemlékezni. A harmadik osztályú váróteremben ugye tudják, ki az a *Gautsch*.

— Az új szakácsné. A többi sánta hasonlat közt hadd sántítson el ez is:

Az újságszínálás hasonlatos a szakácsmesterséghez:

Lázás sietséggel sűrűnek, forognak, hogy kellő időben tálalhassanak. Minden igyekezet oda irányul, hogy amit feltaláltak, annak meglegyen a kellő ize. A tartalmas vezércikk, a ropogós friss hírek, jóízű tárcza, horsos entreflék, pikáns apróságok, paprikás kritika és mindenféle, ami csak Publikum ó nagyságának kellemes.

Mihelyt elvégezték a tálalást, azonnal hozzáfogtak az új ebéd készítéséhez. Ujra kezdődik a lázas sietség, a sürgős-forgás.

És ez így megy minden áldott nap. A tűz soha ki nem alszik, a munka meg nem szűnik.

Ő nagysága pedig fanyalagva turkál benne: — Ez nem elég csipős, ez hosszú lére van eresztve, ez meg nagyon száraz.

És pár perc alatt végez a 10—12 órai munka eredményivel.

Hát a tisztelt szakácsnék az okai, hogy ő nagysága olyan válogatós. Minduntalan szaladgáltak hozzá:

— Kezeit csókolom, nagysága, ezt hogyan parancsolja, emezt milyen szószszal csináljam? De nem ezt akartuk elmondani.

A múlt héten új szakácsné állott a házhoz. Megkezdte a működését. Nem hizelgett, nem árulkodott, hanem öntudatosan munkához látott.

Amit egy hét alatt feltalált, annak mindig megvolt a sava, bors.

Az egy heti próbaidő letelt. Az új szakácsné talán bevált.

— A hetvenéves *Zichy* Mihály. Dr. *Wlassics* Gyula, vallás- és közoktatásügyi miniszter *Zichy* Mihályhoz, születésének hetvenedik évfordulója alkalmából a következő levelet intézte:

Tisztelt Művész ur! Mélyen üdvözlöm Önt, életének nemrég megünnepelt hetvenedik születésnapja alkalmából. Mióta Ön szellemi kiválóságainak első jelent-

kezéseivel meglepte a világot, évtizedek teltek el, de az Ön nagysága, rendkívülisége és ereje nőtt a múlt idővel.

Esetének és rajzójának remekai szerie vitték a magyar művészet dicsőségét s nemzeti költészetünk nagy kincsei az Ön művészetének nemzetközi eszközei révén dicsőségünk újabb hirdetőivé váltak, művészi nagysága pedig, párosulva egyénisége kiválóságaival, egy hatalmas uralkodó család meleg rokonszenvére tették érdemessé.

S látva, hogy lankadatlan munkakedve s szellemének ritka szívóssága napról-napra újabb kincsekkel gazdagítja a művészetnek a tárházát, kérem az isteni gondviselést, adjon Önnek állandó erőt és egészséget, hogy még sokáig zavartalan munkássággal áldozhasson a hazai közművelődés oltárán!

Fogadja kérem igaz tiszteletem őszinte nyilvánítását

Wlassics Gyula, s. k.

— A bodega-járvány ellen. Budapesten, a rohamos fejlődés városában a már szokottnál is rohamosabb fejlődésnek indult az ugynevezett bodega-ipar. A többi tulzással, mint igazsággal bodeganak nevezett kicsiny füstös helyiségekben ugyan is hamis bort és még hamisabb mosolyt mértek ki drága pénzen s az élelmes üzletemberek az örökké vonzó nőiesség célirányos alkalmazásával iparkodtak nem annyira a hanyatló bortermelés ügyét, mint inkább a saját jótékony céljaikat előmozdítani. A nagy iparkodásban azonban oly jelenetek estek meg, amelyek nem feleltek meg a morál követelményeinek s erkölcsrendészeti szempontból alkalmasak voltak a különben tisztes bodega ipart kedvezőtlen világításba helyezni. *Radnay* Béla főkapitány végre megsokalta a székesfőváros éjjeli életének tulságos elbodegasodását s helyes érzékkel az aktualitások iránt, a következő rendeletet bocsátotta ki:

Tudomásomra jutott, hogy a székesfőváros területén az utóbbi időkben mindinkább felszaporodó bodegázületekben az ott alkalmazott pinczernők úgy vagyonbiztonsági, mint pedig erkölcsrendészeti szempontból meg nem tűrhető üzelmeket követnek el. E visszaélések megszüntetése céljából ez évi december 15-től kezdődő hatálylyal a következőket rendelem el:

1. Bodega (borozó, söröző) üzletekbe vendégek kiszolgálására kizárólag büntetlen előéletű férfi személyek alkalmazhatók.

2. Pénztárosnői (felírónői) minőségben egy és ugyanazon időben csak egy női személy lehet jelen a bodegázületben.

3. Szigoruan tilos a pénztárosnőnek a pénztárt vendégek kiszolgálása, azokkal az üzlethelyiségekben való mulatozás vagy közöttük való huzamos tartózkodás céljából elhagyni.

Jelen rendeletnek pontos betartásáért első sorban az üzlettulajdonos, másodsorban a pénztárosnő is felelős.

Figyelmeztetem egyttal az érdekelt üzlettulajdonosokat, hogy jelen rendeletem áthágása szigoruan fog büntettni, ismételt visszaélés esetén pedig italmérsi engedélyük megvonása iránt is intézkedni fogok.

Radnay Béla, s. k.
főkapitány.

— Költészet államköltészen. Norvégiában az a szokás, hogy törekvő és talantumos íróknak segélydíjakat adnak, amelyeket ezek aztán hosszabb időn keresztül évről-évre huzhatnak. A norvég irodalmi piac ugyan is nem képes nekik tisztességes jövedelmet biztosítani. Ezek a költő-gázsik már ismételt adtak alkalmat hevesebb összetűzésekre. Annak idején például megtagadták ezt a stipendiumot a hírneves *Kieland* Sándortól, aki különben már néhány év óta polgármester Stavangerben. Akkor *Björnson* Björnsterne is visszautasította a segélydíjat és a *Kieland*-affaire szélesebb körben is keltett visszatasztést. Most megint ilyenforma eset történt. Egy bizottság, melynek tagjai az írói egyesület és a kultuszminiszterium képviselői, egyhangulag a Norvégián kívül is ismert *Knut Harnsun* szemelte ki az ösztöndíjra. *Sverdrup* kultuszminiszter azonban elvetette őt és *Veile Vislie*-nek ítélte oda a stipendiumot. Ez ellen tiltakozott úgy a hizottság (amelynek tagjai különben le is mondottak tisztségükről), mint harminczégy úr. A miniszter hivatkozik — a rendőrségre, amely *Harnsun* műveiről úgy vélekedik, hogy a jó erkölcsökbe ütköznek. Ezzel szemben az irodalmi közvélemény odanyilatkozik, hogy az állami ösztöndíjak kiosztásánál csak művészi szempontok lehetnek irányadók.

— **Küldetés.** Az olasz király **Gonda Béla** miniszteri osztálytanácsosnak a Vaskapu-szabályozás körül szerzett érdemeinek elismerésül az olasz koronarend lovagkeresztjét adományozta.

— **Gróf Zichy Jenő** tűzoltó. Némi veszedelem fenyegette tegnapielőtt gróf **Zichy Jenő**t nem ugyan Ársiában, hanem Élesden, a falusi fogadóban. A nemes gróf nem szállhatott meg a saját kastélyában, mert az ugyanott lakó gazdatisztjének a gyermekei vörhenyben feküdtek, tehát elment a falusi fogadóba hálani. Épen lefeküdni akart, amikor észrevette, hogy a ház tájéka ég. A gróf azonnal felöltözött s kirohant, hogy a szükséges intézkedéseket megtegye. Az istálló és a csűr lángokban állott s a csakhamar elősiető falusi nép buzgón fogatosította az exczellenciás és önkéntes tűzoltóparancsnok intézkedéseit. A veszedelem elmúltával gróf **Zichy Jenő** visszautazott a fővárosba.

— **Megölt községt bíró.** Majdnem minden községnak megvan a maga hülyéje, aki nem bánt senkit a akit úgy tartanak el közadakozásból. Akárhányszor megtörtént már azonban, hogy az ilyen ártalmatlan hülye egyszerre csak megvadult s nagy bajt okozott. Ekkor aztán elviszik őket a Lipótmezőre. Ilyen eset történt ma, mint tudósítónk táviratozza, a temesvármegyei **Kékes** községben, ahol gyanútlanul ballagó **Anno Péter** bírót **Stoics András** a falu hülyéje az utcán megtámadta s egy élesre fent késsel szíven szurta. **Anno Péter** azonnal meghalt s a hülyét most már fel fogják szállítani Budapestre a lipótmezei bolondok házába.

— **Nász-jutalomjáték.** Ifjabb **Szathmáry Árpád**, a szatmári szintársulat tagja, 27-én házasságra lépett **Schusster** Mariskával, ugyancsak a szatmári szintársulat tagjával. A fiatal pár nem indult nászútra, hanem aznap este együtt lépett föl a **Náni** című darabban, mely alkalommal a közönség teljes megtöltötte a nézőteret. Az előadás tiszta jóvedelmét az igazgató az ifju párnak adta nászajándékképpen.

— **Zavargás Czirbakházán.** A szolnokmegyei Czirbakházáról a következőket táviratozzák: Kiss **Horváth János** szocialista vezért még a nyáron letartóztatták a miatt, hogy aratáskor a munkásokat sztrájkra izgatta s el is itélték fogságra. Hogy a rabtartási költségeket megvehessék rajta multkor lefoglalták ingóságait s ma el akarták azokat árverezni. Kiss **Horváth János** ellenszögült s elkeseredésében az egyik csendőr kezéből egy széklet kiragadott. A csendőr erre rálőtt Kis **Horváth János**ra, kinek a golyó a hasába fúródott. A szerencsétlen néhány óra múlva belehalt a sebébe. Ez a véres eset nagy izgatottságot okozott a községben, melynek lakosai gyűlést akartak ma tartani ebben az ügyben. A főszolgabíró azonban a csendőrökkel szétugrasztotta a gyülekezőket. Tartani lehet attól, hogy a zavargások az eddiginél veszedelmesebb módon fognak ismétlődni.

— **Bóra és sirokkó.** Fiumei tudósítónk telegrafálja, hogy a néhány napig dühöngő bórát ma éjjel nagy sirokkó váltotta fel, mely borzasztó erővel korhacsolja fel a tengert. A délelőtti 10 órakor Abbaziába készülő hajó nem indult el; mert a kapitány nem merte a kikötőt elhagyni. Az **Előre** nevű mentőgőzös minden eshetőségre befutva készen áll.

— **Veszedelmes zátony.** Alig néhány napja, hogy **Dunaszekcsónél** a vízi malmok irányában képződött zátonyon a Tisza gőzös fennakadt. Mint mohácsi tudósítónk táviratozza, ma ugyanazon a zátonyon akadt el az **Elbe** gőzös is, amely Budapestről hat uszályhajót vontatott. Az **Elbe** kapitánya ügyes intézkedéseinek köszönhető, hogy nagyobb baj nem történt. A zátonyon vesztegelő **Elbét** a **Haladás** nevű gőzös tette szabaddá tízenkét óra hosszat tartó erős munka után. Kívánatos volna, ha ezt a veszedelmes helyet a folyammérnökség mielőbb kikostortatná.

— **Halálos pofon.** **Hajts Ferencz** gyári munkás ma délelőtti összeszólalkozott a feleségével, **Kálnas Annával**. A szóváltás hevében **Hajts Ferencz** annyira dühbe jött, hogy arculütötte a fiatal asszonyt, aki az ütéstől azonnal elesdült, orrán száján eleredt a vér s néhány perc múlva meghalt. Holttestét bevitték a boncoló-intézetbe, a brutális férjet pedig a rendőrség elfogta.

— Az elcsábított leány boszúja. **Brallából** táviratozzák: **Gorján Ágost** tábornok **Ilona** nevű tizennyolcz éves leánya egy ottani vendéglőben rálőtt **Bastake** orvos-doktorra, de nem találta el. Mikor a pisztolyt kicsavarták a kezéből, a leány ezekkel a szavakkal:

— Nyomorult! Szerencsétlenné tettél!

az orvosra vetette magát és felpofozta őt. A dolognak az az előzménye, hogy a 45 éves dr. **Bastake**, akinek felesége és gyermekei vannak, elcsábította a feltűnő szépségű **Gorján Ilonát** s azt ígerte neki, hogy a elválk feleségétől s aztán nőül veszi őt.

— **Örült a háztetőn.** Ma éjjel a Tompa-utcában nagy csődületet okozott egy örült ember, aki a 33-ik számú ház tetején ide-oda mászkált s a feltépett fedőcserepeket ledobálta az utcára. Végre rendőr jött s rákiáltott. Erre az ember leugrott az utcára s kezét lábát törte. A Rókuskórházba vitték, ahol kiderítették, hogy a szerencsétlen embert **Kormos Alfrédnek** hívják és hogy örült. Ma reggel a váci-köruton közlekedő villamos-kocsik egyikén is nagy ijedelmet okozott egy örült. Egyszerre csak elkezdte szagatni ruháját, miközben hangosan énekelt. A kocsi vezető rendőrt hívott segítségül, akivel sikerült lefogni és bérkocsiba tiltetni. A főkapitányságra szállították, ahol kitűnt, hogy hómező-vásárhelyi ügynök és hozzátartozói hozták föl a fővárosba gyógykezeltetés végett, de egy őrzetlen pillanatban megszökött.

— **Gyermekek veszedelme.** Debreczenből táviratozzák: A városban a vörheny és a kanyaró járványszerűen lépett fel. A városi tanács rendeletére ma az összes elemi iskolákat bezárták.

— **A rab hagyatéka.** Már megemlékeztünk arról, hogy **Móric József**, a debreczeni apagyilkos, Illaván a fegyházban meghalt. Most azt táviratozzák Debreczenből, hogy harmincezer forintnyi vagyonát végrendeletében az **Erdélyi közművelődési egyesületnek** hagyományozta.

— **Elfogott gyujtogató.** Lyntán, Ungmegyében, tizenhetedikén nagy tűz volt, amely több házat teljesen elpusztított. A csendőrség kutatta a tűz okát és letartóztatta **Bodéda István** lyntai lakost, akit erősen terhelt a gyujtogatás gyanúja.

— **A petroleum.** Bácsalmási tudósítónk a vigyázatlanság okozta szomorú katasztrófáról értesít bennünket: **Pollák Baruch** zentai kereskedőnek leányai, két szép fiatal hajadon, teát főztek a minap este beteg atyjuk számára. Mialatt ezzel foglalatalkodtak, a lámpából kifogyott a petroleum. Hogy ne kelljen abbahagyni a teakészítést, nem oltották ki a pislogó lángot, hanem úgy töltötték petroleumot a lámpába. Egyszerre siketítő robbanás reszkettette meg a levegőt és a következő pillanatban lángtenger borította el a szegény leányokat. Mint két eleven fátyla rohantak jajveszékelve az utcára, hol eszméletlenül terültek el. Segíteni már nem lehetett rajtuk és egy fél óra múlva **kiszzenvedett a két szerencsétlen teremtés.**

— **Halálos szerelem.** **Ivánszky Róza** varróleány nagyon szeretett egy fiatal embert, aki gyakran fölkereste szülei házában. A szülőknek azonban sehogy sem tetszett ez a szerelmeskedés és a leánynak napról-napra szidalmakat kellett eltűrnie, a gyakori látogatások miatt. A szegény és a keserűség végre arra bírta a szerelmes leányt, hogy megtegye, amit régóta tervezgetett. Ma déltájban levéllel a kezében kifelé tartott kicsi szobájukból odaszólt a szüleinek:

— Na most leugrom a harmadik emeletről!

Az anyja rá sem hederített, mert a lánya többször fenyegetődött öngyilkossággal. Az apja azonban utána sietett s épen akkor ért a folyosóra, amikor a lány átvette magát a korlátón. A ruháját még el tudta kapni, de a könnyű szövet kiszakadt s a leány lezuhant a kövezetre, ahol holtan terült el. Még akkor is a kezében tartotta a levelet, amelyben arra kéri szüleit, hogy a kedvese arczképet tegyék a koporsójába.

— **Elfogott betörő.** **Kaposvári** tudósítónk írja: Néhány hete annak, hogy egy **Faik Jakab** nevű kiszolgált katona „kereskedelmi ügyökséget és jelzőlog forgalmi irodát” nyitott a városban. Az irodai órákat többnyire a fiumei kávéházban töltötte, ahol az alsós kaláber terén ejtett ki buzgó tevékenységet. Nagy volt a meglepetése a partnereknek, amikor tegnap **Faik Jakabot** a „vannak”-kal támogatott kontrák és a béla-kasszák harcziás légköréből két csendőr ridegen kiragadta s a rendőrségre szállította. **Faik Jakabot** gyanúsították ugyanis

a néhány héttel ezelőtt **Bonyhádon** történt betöréses lopás elkövetésével. **Faik Jakab** eleinte tagadott, később azonban bevallotta, hogy ő követte el a betörést. A pénzt is megtalálták a lakásán egy bádóg-szelenczében, háromszáz forint híján, amit elkártyázott.

— **Modern vádlott.** Többszörös tolvaj és betörő áll a párisi törvényszék előtt. Az ügyész nyolcz esztendei börtönre kéri elítélni. Mielőtt a bíróság ítélet-hozatalra visszavonulna, megteszik a vádlottnak a szokásos kérdést:

— Van-e valami mondani valója?

— Igenis, kérem alássan, — felel a tizenhárompróbás tolvaj, legyenek — szívesek várni vagy egy-két esztendeig, — hátha azalatt **Scheurer-Kestner ur megmondja a valódi tettes nevét!**

Napirend.

Naptár: Kedd, november 30. — Róm. kath. András. — Prot. András. — Görög-orosz (november 18.) Plató. — Zsidó: Kislev 5. — Nap kel: 7 óra 12 perc. — Nyugszik: 8 óra 54 perc. — Hold kel: 12 óra 1 perc délben. — Nyugszik: 8 óra 31 perc este.

A földmívelésügyi miniszter fogad délután 4 órakor.

A horvát miniszter fogad reggel 8 órától 10 óráig.

A fővárosi egyet. tilése délután 5 órakor a régi városháza tanácstermében.

Iparművészeti múzeum és karácsonyi kiállítás nyitva 9-től 1-ig, illetőleg 10 órától 4-ig.

Nemzeti múzeum: régiségtár nyitva 9 órától 1-ig. Többi tárai megtekinthetők 50 krért.

Utóellenőrző szemle a Landwehrhez 1892-95-ik években besorozottakkal.

Az országos képtár metszetsajtóanyag megtekinthető 9-től 11 óráig.

Természettudományi gyűjtemények múzeuma (Múzeum körút 4) nyitva 10-12 óráig.

Országos képtár az akadémiában nyitva 9 órától 1-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva 8-12 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva 8-8 óráig.

Muzeumi-könyvtár nyitva 9-1 óráig.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* **Leoncavallo** gróf **Zichy Gézához.** A **Pagliacci** és a **Bohéme**k tünnepeit szerzője a következő levelet intézte **Alár** szerzőjéhez, a fővárosi magyar zeneszerzőhöz és költőhöz:

Igen tisztelt **Uram!**

Mindég örömmel emlékszem vissza a felejtethetlen estére, amelyet házában töltöttem és a szívélyes fogadtatásra, amelyben részesültem.

Budapestre való érkezésemkor mindjárt Ön-höz kívántam sietni, amidőn nagy sajnálatomra megtudtam, hogy többé nem lakja a magyar fővárost.

Nagy érdeklődéssel hallgattam művének előadását az operaházban, ez alkalommal meggyőződtem arról, hogy Ön nemcsak egy kiváló főúr, de egyszersmind egy elsőrendű művész, aki alaposan ismeri a modern zene minden vívmányait és akinek hangjaiból mély érzés és szenvedély nyilvánul.

Bravó! Bravó!

Már tegnap este kértem **Alár** zongorakivonatát. Ugy-e lesz szíves ezt nekem megküldeni?

Művét mindenestre ajánlani fogom **Son-zogno** kiadomnak és hazaérkezésem után rögtön tudósítom Önt az eredmény felől.

Legyen szíves kedves családjának mély tiszteletemet jelenteni és fogadja tisztelő baráti üdvözetemet.

Budapest, 1897. nov. 24.

R. Leoncavallo.

Gróf **Zichy Géza** különben, kit nagy olasz kollegája így megért és méltányol, e napokban **Karlsruhába** utazott, hogy jelen legyen ott németül színrekerülő **Alár** operájának első előadásán.

* **Heysse Pál** új drámája. **Heysenak**, aki ma-holnap hetven éves lesz, a színpadon sohasem volt szerencséje. Új szomorujátékát, **Vanini Vanina**-t is a berlini Schiller-színházban most hűvös udvarias-sággal fogadták. **Marco Vadini** ama carbonazok közül való, akik rajongtak Olaszország egységéért és szabadságáért. **Marco** megszökik a börtönből és menekülése közben halálra fáradtan rogy össze a **Vanini-palota** kertjében. A szép **Vanina** hercegnő ott beléseret. De nem akarja, hogy **Marco** megoszsa életét közté és a tükös szövetség közt. Ezért az

személyek listáját, amelyet Marcotól kapott, átadja a bírónak, díjjal kikötve magának azt, hogy Marcot ne érje bánatás. Vadini megtudván ezt, mennyasszonyát térről leszurja, aztán önmagát öli meg.

* Elmaradt előadás. A várszínházban a mai előadás elmaradt, mivel az ügyeletes rendőrtiszt kelte viszonyos hiányában annak megtartását nem enged-e meg. A közönséget nem is bocsátották be a színházba.

* Hangverseny. Altmann Leó fiatal hegedűművész ma este hangversenyezett a Vigadó kistermében. Azóta, hogy utoljára hallottuk, jelentékenyen haladt. Párisban tökéletesebb lett technikája és ezennél előadása is közvetlenebb és kifejezőbb ma, mint harmadéve. Jézott Bazzintól, Lalotól, Ernstól, Wienwskytól, Hubaytól éppenséggel nem könnyű opuszokat, egyikét-másikát teljes bravúrral. Ráadásul Sarasate Cziganynótáival jeleskedett.

A Kóczán-díj.

Várad Antal nevét olvasták föl ma délután eből a jelíges levélből amely a Kóczán-díjjal jutalmazott *Szent Margit asszony* szimű szomorújátékhoz volt csatolva. Ma döntött ugyanis az akadémia a Kóczán-díjra pályázó művek fölött és *Vadnay Károly*, ki a bírálók nevében előterjesztette nagyrédekü jelentését, elmondotta hogy a bírálók — *Heinrich Gusztáv*, *Bánóczy József* és az előadó — egyhangulag a nevezett darabot tartják jutalmazandónak. Ezuttal az írónak Imre, II. Endre és IV. Béla korából kellett meríteni anyagukat. Várad IV. Béla korát választotta. Ő nem most először jut a „koszorus“ írók sorába. Már több ízben nyert pályadíjat, így az *Ikaróththal*, *Tamortval*, *Hun utódokkal*, *Charitasszal*.

A hírlati jelentés elmondja, hogy a beérkezett-művek majdnem kivétel nélkül gyarló, haszontalan dolgozatok. Némi tehetség nyilatkozik meg a „Béla ifjabb király“ és a „Királyleány“ című művekben. Azután áttér a jelentés a „*Szent Margit asszony*“ című szomorújátékra.

Ebben sincs erős vonásokkal bíró, lélektani alapon fejlődő erős szerkezetű cselekmény, korfestés és mélyebbre ható drámaiság. Mint történelmi drámát nem lehet dicsérni, de mint színpadi költemény valamennyi versenymű között leginkább van kikerekítve. Színszerűsége és helyzete elevenek. Szerzője ismeri a színpadot, de világgá emelő deszkákká emelni nem bírja. Könnyűden versel, de nyelve nem a szomorújáték megragadó páthozzával bír, hanem keresett és néha üres lyrai ékítéssel és a drámaiság fogyatékát, kivált a felvonások végén, ügyesen rendezett tablókkal pótolgatja.

Béla király — ez a darab meséje — felhívja a magyar és a kun urakat, hogy induljanak a tatár elé, amely pusztulással fenyegeti az országot. Csanád magyar vezér hajlandó segédkezni nyújtani a királynak, ha jutalmul megnyeri Margit hercegnő kezét. Edömér, a kun királyfi, nemesebb, ő minden kikötés nélkül kész megvédeni hazáját, királyát. A hercegnőt is szíve vágyálódómérhez vonzza, mire Csanád kihívja az ifjut párviadalra és egyuttal összeesküvést szít a kunok ellen, Margit meg akarja menteni és szerelme erejével visszatartja tőle, hogy részt vegyen a kunok megöltalmazásában. E miatt Edömért haldokló apja megátkozta, mint árulót. Elkéseredésében a kun királyfi a tatárok közé áll és velök együtt harcol. Csanád ezalatt rablóravárból sanyargatja a magyar népet, majd újra követeli a királytól Margit kezét, sőt a koronát. Edömér erre leszurja, Margit pedig apácának öltözik.

A jelíges levél felbontása után, mint mondtuk, kitűnt, hogy a pályanyertes *Szent Margit asszonyt* Várad Antal írta. A többi jelíges levelet elégették.

A mai összes ülésen még *Szily Kálmán* főtitkár jelentette, hogy a Tomori-féle nyílt pályázatra, amelyet a lineal-differencial egyenletek elméletének megírására hirdettek, két tervezet érkezett be: a dr. *Boko Manó* és dr. *Susák József*. A harmadik osztály javaslatára az előbbi bízták meg a munkával. A gróf Széchenyi Béla-féle jutalomra csak egy tervezet érkezett be Sóbányi Gyula tanártól; ezt el is fogadták.

FŐVÁROS.

(Az aréna-ut rendezése.) A városliget újjáalakításával egyidejűleg most rendezik a városligeti aréna-ut, mely a *Podmaniczky*-utcától a *Lóverseny-térig* húzódik. A hatalmas utvonálnak a város felé eső részön kiirtották az akácfákat és a fenyőket. Az egész utvonalat kiszélesítik s újra fásítják, úgy, hogy az aréna-ut új alakjában egyik legszebb utvonala és sétakocsizásra alkalmas helye lesz a fővárosnak.

(A császárnepok költségei.) II. Vilmos császár látogatása 72,407 frt 65 krajczárjába került a fővárosnak. Ebből 71,142 frt 65 kr a tiszta költség, 1265 frt pedig a rendezéssel megbízott fővárosi tisztviselők jutalma. A főszámvevő ma jelentette be a pénzügyi bizottságnak, hogy az összeget miféle alaphól fődözzék. Medrey Zsigmondnak volt csök kifizése, azt mondotta, hogy a főváros még a saját tisztviselőivel szemben is pazarló, mert az 1265 frt jutalom igazán fölösleges kiadás. A bizottság helybnnhagyta a főszámvevő előterjesztését.

Helyreigazítás.

— A főváros közgyűlése —

Eddig csak félhivatalos kövel nyomottak kiáltása volt a helyreigazítás, ma azonban a négyszázokos öreg fejből összeállított köztörvényhatósági bizottság is hozzányult ehhez a joghoz. Kikorrigálta azt a határozatát, a mely szerint a legközelebbi községi választásnál száz új városatyá kapott volna mandátumot s leszállította a kerekszámot eggyel hevesebbre.

A helyreigazítás mindössze tíz percig tartott s az a csinos hölgypublicum, amely ötödfél órakor a városháza lépcsőházában összeverődött, sajnálatos konstatació, hogy a városatyák megfélekedtek a nagyválasztási harcban még a köteles előzékenységről is, s korábban befejezték épületes torzalkodásukat, mint az érdeklődők megérkeztek.

Zimankós idő volt, a közgyűlési terem mégis eléggé megtelt. Bevonul a községi választásokra alakult ismert és ismeretlen pártok minden számbavehető alakja.

Előbb az elhunyt *Lechner Lajos* középítési igazgató érdemeiről emlékeztek meg s *Appel Lajos* tagot választották a megüresedett köztörvényhatósági helyre.

Most jött az a bizonyos korrekúra.

Lang György tanácsnok szólott a tanács nevében. Azt mondotta, hogy ha a törvényhatóságba most száz új tagot választanak, a bizottsági tagok száma több lesz, mint a mennyi a törvény parancsol. Kettővel kellene kevesebbet választani, de mivel a másodík kerületi régi tagok közül egy lemondott a tisztségről, a kitűzött számot csak eggyel kell redukálni, azaz nem száz, hanem csak 99 új városi képviselőt választani. A választás a Terézvárost illeti különösen, mert a jelöltek számát itt kevesebbit meg. 12 helyett 11 lesz.

— Helyes, helyes! — zugott a terem minden sarka s az öreg urak egy része már kifelé is tartott.

Márkus főpolgármester már kérdezte is, elfogadja-e a tisztelt közgyűlés a tanács javaslatát, feleletképen azonban nem a köztetszés, hanem *Vázsonyi Vilmos* nyilatkozott meg.

Szögyen a közgyűlésre, hogy így kell önön szavát másitania s ennek csak az igazoló választmány elnöke *Mérő János* ur az oka, aki nem tisztességével, hanem a korteskedéssel törődik.

Beszélt volna még, de hangja olyszett a zajban.

Mérő János szólott néhány szót a saját védelmére, de még nagyobb lármá keletkezett.

— Ha nem engedték Vázsonyit beszélni, mi se hagyjuk *Abrahamovics* urat! Eljön *Mérő Abrahamovics*! Kérünk egy tintatartót!

Amnyit kikámozhattak a beszédből, hogy a botlást nem az igazolóválasztmány cselekedte meg, s ez nem is korteskedett soha.

Kasics Péter a tisztességgel kezdte, amely egyáltalán nem érvényesült a szavazatszedő küldöttségek összeállításánál. De tovább nem mehetett, mert olyan vihar támadt, aminőre a legörgebb reichsrathi képviselő se emlékszik.

Márkus elnök nagy nehezen szóhoz jutott s *Vázsonyit* is, *Kasicsot* is figyelmeztette az igazolóválasztmány iránt köteles tiszteletre. Itt nem a közgyűlés, hanem a bíráló választmány az illetékes felelősségi fórum!

— A főpolgármester jelölt is, bíráló választmányi elnök is egy személyben!

Kasics megint fölemelkedett a helyéről, de lehurrogta, s *Márkus* folytatta beszédét:

— Dr. *Vázsonyi* ur úgy látszik azzal védél, hogy mint bírálóválasztmányi elnök, aki szintén jelölt a bizottsági tagságra, részrehajlóan jártam el. Ezt visszautasítom!

Tapsoltak, éljenek, miközben *Márkus* kihirdette a határozatot, amely szerint a közgyűlés elfogadja a tanács javaslatát.

VIDÉK.

* (Deák Ferencz arcképe.) Az ezredévi évforduló alkalmával *Szeged* város törvényhatósági bizottsága közgyűlési díszterme számára megrendelte *Deák* Ferencz életnagyságu arcképét. *László Fülöp* festőművész már elkészítette a képet, mely a törvényalkotó *Deák* Ferenczet örökíti meg a maga egyszerűségében és jellemző vonásaiban. A kép méltó pendantja lesz gróf *Széchenyi István* képének, melyet *Szeged* számára annak idején *Roskovic Ignác* festett. *Deák* képét a város egyik közelebbi közgyűlésén nagy ünnepélyességgel lepvezik le.

* (Pest vármegye közgyűlése.) Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt *Beniczky* Ferencz főispán elnöklete alatt közgyűlést tartott.

A gyűlés tárgyai nagyobbára községi számadások és költségelbíranyzatok voltak.

Az alispáni jelentést *Kemény Kálmán* tiszteletfőjegyző olvasta fel, mely után *Félegyháza* városának, a szegedi- és kecskeméti-utczák kibővítésére 20.000 forint segélyt szavaztak meg.

A lőtenyésztségi bizottság elnökétől *Beniczky* Ádámot, alelnököt pedig *Ráday Gedeon* és *Teleki* Tibor grófokat választották meg.

A majsai és hogviszlói előljáró-választásokat a felelőbvezések elutasításával jóváhagyták.

Vasad községnek *Nyíregyháza* kisközségtől való elszakadására vonatkozó kérvényét a közgyűlés pártoló véleménynyel terjeszti fel a belügyminiszterhez; továbbá a *maglódi* jegyzői lakás és a csepeli községéne építését engedélyezték.

Ezután a helyi érdekű vasutak segélyezését tárgyalták.

Ezek között elutasították a *jászberény-heves-poroszlói*, továbbá a *tisza-ugh-kun-szentmártoni*, valamint gróf *Teleki* József engedményesnek a dunamenti h. é. vasut segélyezésére vonatkozó kérvényét. A *csongrád-majsa-halas-bajai* és a *lajosmizse-kecskeméti* helyi érdekű vasutak segélyezését függőben hagyták; a *nagykőrös-kecskei* és a *czegléd-kecskei* h. é. vasutak segélyezéséhez a vármegye közgyűlése annyiban járult hozzá, amennyiben az illető érdekelt kimutatja azt, hogy a vármegye segélye nélkül e vasutakat fel nem építheti.

Dr. *Agoraszto* Tivadar jegyző előadása alapján elhatározták, hogy a *tápió-sulyi honvéd-hadgyakorlatok* további 25 évre való biztosítása érdekében, a honvéd-kincstárnak 50.000 forintot adnak át, abból a czébből, hogy az a szükséges területet és a sőtartóbert a saját költségén szerezzze be; az 50.000 forintot a tisztviselői nyugdíjalaphól, a katonabeszállásalási alap terhére 35 év alatt törlesztendő kölcsönként veszi fel a vármegye.

Gróf *Csáky* László jegyző előadása alapján elrendelte a közgyűlés, hogy a rákos-keresztúri árvatári tartaléktöke kisdédóvó czéljaira utaltassék ki.

Több kisebb jelentőségű ügy elintézése után a közgyűlés véget ért s a jegyzőkönyv hitelesítésére a főispán december hó 4-ét tűzte ki.

* (A viski híd.) Máramaros vármegyének 5000 lelket számláló községe: *Visk*, már régóta panaszkodik és kérvényez, hogy számukra a vármegye hídát csináltasson a Tiszán, mert a nagyobbára földmivelőkből álló lakosság ki nem tud mozczzanni a községből; csak egy életveszélyes, rozoga kompon közlekednek a másik part vidékével. A napokban határozták el, hogy *Visk* és *Száldobos* között 140.000 forint költséggel híd fognak építeni s ez összeget kölcsön útján akarnák törleszteni úgy, hogy a viskiek évenként 3000 forinttal járulnának a törlesztéshez. *Kutka* Károly alispán olyan javaslatot

terjesztett a vármegye közgyűlése elé, hogy ezt a községi határozatot hagyják jóvá, s mivel az állami erdőségek által a kincstár is érdekelve van, a magyar királyi földmivelésügyi minisztert kéri fel, hogy 20.000 forinttal járuljon az építési költségekhez; Máramaros vármegye pedig 2500 forinttal segítsen az építkezést. Miután pedig ez a hid hadászati szempontból is fontos, de Ugocsa és Szatmár vármegyék több községe szintén érdekelve van, bizton remélik, hogy a miniszter ezt a jogos kérelmet meghallgatni és méltányolni fogja annyival inkább, mert *Darányi Ignác* már több ízben kimutatta rokonszenvét Máramaros vármegye iránt.

(A fümeli plébános.) Fiume újonnan kinevezett plébánosát, dr. *Kukanics* kanonokot tegnap iktatták be. A kormányzóság képviselőjében jelen volt gróf *Wickenburg* István miniszteri titkár, a municipio részéről lovag *Millonich* tanácsnok, gróf *Domini* népoktatási előadó, dr. *Polossi* rendőrségi előadó és a municipio irodavezetője. A zengyi püspököt *Vazic* kanonok képviselte, ki elnökölve felolvasta a magyar kormány választást megerősítő okmányát magyarul, olaszul és horvátul, míg a rappresentanca okmányát, mely őt megválasztotta, csak olaszul olvasta fel. Az új plébános, miután a hűség esküt lette, zenés misét czelebrált, délután 1 órakor pedig nagy banketet adott, melyen megjelentek a klerus tagjai és a társadalom kiválóbb tagjai közül többen voltak jelen.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— *Bergl* kontra *Jámbor*. *Jámbor* Gyula műegyetemi titkár egy szabadalmi ügyből kifolyólag nyilatkozatot tett közzé a „Magyarország”-nak egyik múlt évi januári számába *Bergl* Sándor szabadalmi ügyvivő ellen, akit országos gazembernek, svindlernek és sikkasztónak nevezett. A következő számban *Bergl* ugyanilyen kifejezésekkel illette *Jámbort*. A két fél kölcsönösen besajtóporlta egymást rágalmazás és becsületsértés miatt s a sajtóbiróság ma tárgyalta ezt az ügyet *Zsitvay* Leó kuriai bíró elnöklése alatt.

Bergl védője, dr. *Pollák* Illés, *Jámbor* Gyuláé pedig dr. *Guthi* Soma volt. Az esküdtzseket csak úgy lehetett összeállítani, hogy a szomszédos mentőegyesületből kértek kölcsön néhány orvosdoktorot a pótesküdtök kiegészítésére. A vádlottak kihallgatása és a vádlevelék meg az inkriminált nyilatkozatok felolvasása után rátértek a bizonyítási eljárásra, melynek során dr. *Guthi* Soma, *Jámbor* képviselője a ténybeli bizonyítást minden irányban megengedni kéri s a maga részéről bizonyítani kívánja, hogy *Bergl* a rendőrség a mérnöki cím jogtalan használata miatt 50 forint pénzbírságra ítélte, bizonyítja, hogy a berli törvényszék előtt *Bergl* ellen csalás miatt büntető eljárás van folyamatban s hét rendbeli sikkasztás és csalás miatt a budapesti törvényszéknél vizsgálat, sőt vádhatározat is van ellene. Kéri *Jámbor* erkölcsstanuinak a kihallgatását. Dr. *Pollák* Illés, *Bergl* védője egyenként czáfolgatja dr. *Guthi* Soma állításait s felsorolja bizonyítékait *Jámbor* ellen. A tárgyalás folyik, ítélet csak hajnatájában lesz.

NYILTTÉR.

Hirdetmény.

Alólított igazgatóság ezennel köztudomásra hozza, hogy az I. Magy. Kir. Szabad. Osztály-sorajáték II. osztályához a huzás

f. é. december hó 10-én és 11-én

délelőtt 9 órakor tartatik meg. **Sorsjegyek megújítása** a II. osztályhoz, a tervezet szerinti betét lefizetése mellett, minden igény különben elvesztésének terhe alatt, legkésőbbben **1897. december hó 3-ig** eszközlendő.

A huzások nyilvánosak és a m. kir. kormány ellenőrző hatósága, valamint kir. közjegyző jelenlétében eszközlötnek a fővárosi vígadó termeiben.

Budapest, 1897. november 30.

Magy. kir. szab. osztályosajáték igazgatósága.

Lónyay.

Hazay.

Budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcsön részvénytársaság.

Arverési hirdetmény.

Közírré tételük, hogy a IV., Károly-körút 18. szám, IV., Koponyaharcszeg-utca 11. sz., VII., Király-utca 57. sz. és VIII., József-körút 2. sz. a zálogintézetekben a bezárolag (175)

1897. évi február hó 28-ig

elzalogosított és ki nem váltott, vagy nem rendezett kézi zálogok u. m. j

ékszerék,

1897. évi december hó 3-án;

ingóságok

1897. évi december hó 15-én

és a rákövetkező napokon mindenkor délután 2 és fél órakor

VII., Király-utca 57. sz. a.

levő arverési helyiségünkben nyilvánosan elárvereztetnek.

Budapest, 1897. november 20-án.

Az igazgatóság.

KÖZGAZDASÁG.

A gazdasági egyesületek országos szövetsége.

Az új gazda-társadalmi központ tegnap tartotta első közgyűlését a Köztelken gróf *Dessewffy* Aurél elnöklése alatt, aki megnyitó beszédében vázolta a szövetség létesítésének szükségességét és azon feladatokat, amelyek a jövőben a szövetség előtt állanak. Így különösen a *szövetkezeti működés* megindítását tűzte ki a legközelebbi jövő programjával.

A szövetség tagjainak előterjesztései közül a bihar- és nyitramegyei gazdasági egyesület indítványai keltettek nagyobb vitát.

A nyitramegyei gazdasági egyesület előterjesztésére kimondotta a szövetségi nagygyűlés, hogy a kiegyezés keretében *állategeszségügyi egyezmény megkötését* szükségesnek tartja. Továbbá, hogy szarvasmarha-kivitelünk akadálytalan lebonyolítása céljából több helyen, első sorban azonban *Pozsonyban kiviteli piacc* létesítését szükségesnek tartja és ez ügyben a földmivelésügyi m. kir. miniszterhez feliratot intéz. Az országos sörárpa-bemutatók eszméjét ugyancsak magáévá teszi a nagygyűlés, egyúttal azonban a sörárpa-vásárok eszméjét sem ejti el. *A terményeknek kölcsönzálog gyanánt való lekötése* tárgyában benyújtott indítvány felett hosszabb vita fejlődött és végül elhatározták, hogy ezen kérdés az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztályába utaltassék tanulmányozás végett, a közrakári ügy szervezésének kérdésével együtt.

A bihar- és nyitramegyei gazdasági egyesület a sértsvész elleni védő ojtások ügyében terjeszt elő javaslatot, melyet a nagygyűlés elfogadott.

A nyitramegyei gazdasági egyesület előterjesztésére feliratot intéz a nagygyűlés a *tüdővész-szel* sujtott megyék állatkivitele lehetővé tétele érdekében a földmivelésügyi miniszterhez, továbbá a szesztermeléshez szükséges nyers termények kedvezményes szállíthatása iránt a kereskedelemügyi miniszterhez.

Ezután *Förster Géza* javaslatára került a sor az aratási munkásmozgalmak meggátlása tárgyában. A vita eredménye az a határozat, hogy a vidéki gazdasági egyesületek felszólíttatnak a gazdatársadalom szervezésére a munkásmozgalmakkal szemben, valamint az, hogy ugy a honvédelmi minisztert mint a földmivelésügyi minisztert fölkéri, hogy a katonaság az aratási munkálatok alkalmával a munkás erő pótlása céljából készen tartassék.

Lázár L. Pál műegyetemi tanár javaslatát a *gazdasági főiskola felállítása* tárgyában a nagygyűlés elfogadja és elhatározza, hogy kívánatosnak tartja, hogy vagy egy önálló mezőgazdasági iskola állítsassék fel, vagy pedig a műegyetemmel kapcsolatban szerveztessék egy mezőgazdasági szakosztály.

Ugyancsak egyhangulag elfogadta a nagygyűlés ifj. *Sporzon Pál*, a debreczeni gazdasági tanintézet tanárának előterjesztését a *gépversenyegek rendezésének* országos szervezése tárgyában.

Eztán *Rubinek Gyula*, a szövetség titkárja a *kartelekről* tartott előadást, amelynek kapcsán határozati javaslatot terjesztett be. Az ezen kérdés felett felmerült vita eredményképp kimondja a nagygyűlés a szükségességét annak, hogy a kartelek tör-

vényhozási intézkedésekkel közigazgatási ellenőrzés alá helyeztessenek.

Végül a nyitramegyei gazdasági egyesületnek két indítványa került sorra az egyik a *komlótermelés előmozdítása* tárgyában, melyet a nagygyűlés magáévá tett, a másik pedig a gazdák-nak adandó *viteldijkedvezmény* tárgyában, amelyel nagygyűlés az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztályához utalt.

A kartelekről.

Budapest, nov. 29.

Az országos iparegyesület összes szakosztályát ma együttes ülést tartottak *Matlekovits* Sándor elnöklése alatt. Az ülés tárgyát a kartelek törvényhozási szabályozásának kérdése képezte.

Először *Brüll* Arminnak, a rimamurány-salgótarjáni vasmű r. t. vezérigazgatójának a véleménye került felolvasásra. *Brüll* Armin a *vaskartel* ügyével foglalkozott. Bevezetésképen ismertette azokat a mostoha viszonyokat, amelyekkel a hazai vaskartel az 1881-ben először megkötött vaskartel létrejövetele előtt küzdött. E viszonyokból való kibontakozásra akkor csak egy eszköz kínálkozott: az összes vaskartel kartelirozása. A vaskartel határozatára arra irányultak, hogy a közös vámtérel vastermelése a tényleges szükséglethez alkalmazkodjék, továbbá, hogy a vaskartel a telepek földrajzi fekvése, valamint termelőképességük és segédeszközök arányában a fogyasztási piacnak egy részét egymásnak kölcsönösen biztosíthassák. Az árak közös kötelező megállapításától eltekintettek. A vaskartel vezetősége a fogyasztókra való tekintetből kellő mérséklettel iparkodik a termelés érdekeit biztosítani és tartózkodik az árak mesterséges felszoktatásától. Adatokkal bizonyította *Brüll*, hogy a vaskartelnek Magyarországban előnyös hatása volt úgy a vasiparra, mint a vaskereskedelemre.

Ezután dr. *Fekete* Ignác tartotta meg értekezését a *kartelek közgazdasági jelentőségéről* általában.

A felolvasó tulajdonképeni feladatának azt tekintti, hogy megállapítsa, mily helyet foglalnak el a kartelek a jogrendszerben és szükséges-e a kartelek tekintetében az államhatalom részéről valamely rendezés és a jogrendszer való beillesztés. Az előadó a kartelek létrejöttének két legfőbb okát a verseny-tulajdonjog és a tőkének csekély száma egyén-nél való összehalmozódásában látja. Ismerteti ezután az amerikai törvényhozásoknak a kartelek ellen alkotott törvényeit és az alapelveket, amelyeket a törvények követnek. Majd áttér a kartelek előnyeinek fejtegetésére, ismerteti a németországi judikatúra magánjogi álláspontját, az osztrák törvényjavaslatot és ennek közigazgatási intézkedéseit és végül arra a következtetésre jut, hogy nálunk egyelőre sem büntetőjogi, sem magánjogi, sem rendőrközigazgatási intézkedésekre nincs szükség a kartelekkel szemben. Különösen nincs szükség erre nálunk azért, mert itt a karteleknek hátrányai eddig nem észlelhetők csakis előnyei vannak előtérben.

Az érdekes és felette instruktív előadást a nagyszámú hallgatóság éljenzéssel és tapssal fogadta, *Matlekovics* Sándor elnök pedig köszönetet mondott úgy a mai előadóknak, dr. *Fekete* Ignácznak és *Brüll* Arminnak, mint *Bosányi* Endrének, aki már egy előbbi ülésen a cukor- és malomipari kartelleket ismertette.

A felvetett kérdés fölött ezután vita indult meg. *Lázár* Pál műegyetemi tanár volt az első felzólaló. Noha elismeri a kartelek jogosú ltvolatát, nem tartja fölöslegesnek, hogy a kormány tanulmányozza azt a kérdést, mikép volna lehetséges egy nyers-termelőket, mint a fogyasztókat megvédeni a kartelek tulkapásai ellen.

Dr. *Gaál* Jenő miniszteri tanácsos elfogadja dr. *Fekete* előadónak azt az álláspontját, hogy nálunk még nincs megérve a kérdés a törvényhozási szabályozásra. Pártolja az előadó nézetét.

Havas Sándor, gyáros, *Brüll* előadásával szemben megjegyzi, hogy a vasipar föllendülése nem tulajdonítható a vaskartel hatásának, hanem egyenesen annak ellenére következett be. Kívánatosnak tartaná, hogy az egyesület az érdekelteket hallgassa meg, mielőtt állást foglal a kartelek kérdésében.

Ezzel szemben az elnök megjegyzi, hogy nem az a kérdés, üdvösek-e a kartelek, hanem, hogy szükséges-e azoknak törvényhozási szabályozása.

Sugár Ignác és *Bosányi* Endre felvilágosításai után az elnök konstataálta, hogy a felszólalók többsége helyesli azt a véleményt, hogy a *kartelek kérdése a törvényhozási szabályozásra még nem érett meg*.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, nov. 29. (*Utótőzsde*) Jegyeztetett: Osztrák hitelrészv. 356.25, Magyar hitelr. 388.50, Anglobank 172.50, Bankverein 255.50, Unionbank 296.50, Ländlerbank 228.50. Osztr.-magy. államvasut 339.— Déli vasut 79.—, Elbenvölgyi vasut 268.50.

Rizik-nyugoti vasut 249.50. Török dohányjövődék 153.50. Rimamurányi vasut 248.50. Alpesi bánya-részvény 132.80. Májusi járadék 102.35. Magyar korona-járadék 110.—. Töröksorsjegy 62.—. Német birodalmi márka 58.95.

Berlin, nov. 26. (Eredeti távirat) A tőzsde szilárd volt. Bányáértékek közül Bochumi emelkedett. Osztr. hitelrészvény 222.—, Disconto társaság 199.12, Darmstadti bank 153.37, Deutsche bank 206.10, Drezdai bank 156.75, Handelsgesellschaft 172.50, Nationalbank 149.62, Osztrák-magyar államvasutak 143.25, déli vasut 84.25, Gotthard vasut 147.75, Svájci Északkeleti vasut 105.40, Svájci központi vasut 187.80, Olasz déli vasut 133.80, Olasz Középtenger-vasut 98.—, Olasz járadék 93.40, Török sorsjegy 140.75, Mexikói kölcsön 94.50 Laurakohó 174.90, Dortmundi 94.90, Bochumi 198.62, Gelsenkircheni 186.25, Harpeni 188.12, Hibernia 202.25, Trust 175.25. Északnémet Lloyd 102.50. Magánkamatláb 4 1/2%.

Berlin, november 29. A tőzsde irányzata Badeni kormány demissziója folytán szilárd. Jegyzettek: Osztrák hitelrészvény 222.87. Disconto társaság 199.75. Darmstadti bank 157.50. Deutsche Bank 206.75. Drezdai bank 157.75. Handelsgesellschaft 174.25. Nationalbank 150.37. Osztrák-magyar államvasut 144.10. Déli vasut 34.50. Varsó-Bécsi — Svájci északkeleti vasut 105.80. Svájci központi vasut 137.75. Olasz déli vasut 134.20. Olasz középtengeri vasut 98.50. Olasz járadék 94.25. Török sorsjegyek 115.25, Mexikói kölcsön 95.40, Laurakohó 176.40, Dortmundi 96.96, Bochumi 201.25, Gelsenkircheni 187.37, Harpeni 189.50, Hibernia 203.87, Trust 176.70, Északnémet Lloyd 103.1/2, Magánkamatláb 4 1/2%.

Mezőgazdaság.

Pest vármegye gazdasági egyesülete ma délután tartotta meg közgyűlését. Első sorban az igazgatóválasztmány számolt be működéséről, majd az egyesület jövő évi működési programja került tárgyalás alá s azt a közgyűlés elfogadta. Az egyesület a jövő évben négy helyen rendez állat-díjazást és pedig Félégyházán, Monoron, Püspök-Hatvanban és Pomázon. A mezőgazdasági ösmeretek terjesztésére és fejlesztésére a szemléltető oktatást hozza javaslatba a választmány és pedig akkép, hogy minden egyes járásból egy-egy értelmesebb kisközséget jelöljenek ki és az ezekből alakított csoportok az egyesületi titkár vezetésével megismerik a kiterjedtebb mintagazdaságokat. A szőlőművelés fejlesztésére a jól kezelt kisebb szőlőtelepeket díjazni fogja az egyesület és e célra 10—10 aranyból álló négy díjat tűzött ki.

Ipar és kereskedelem.

Az ipari tulajdon nemzetközi védelme. Ugy az osztrák, mint a magyar kormány már régebben elhatározta, hogy Ausztria és Magyarország is csatlakozni fognak az ipari tulajdon nemzetközi védelmére alakítandó unióhoz és e végre a fennálló egyezmények javítását és módosítását célzó és folyó évi december 1-én megtartandó brüsszeli konferenciához megbízottakat küldenek ki. A magyar kormány képviselőivel a konferencián a kereskedelmi miniszter dr. Ballai Lajos miniszteri titkárta bizta meg.

A középeurópai vámunió. Dr. Matlekovics Sándor v. b. t. tanácsos december 7-én este 8 órakor a kereskedő ifjak társulatában fölolvasást tart: A középeurópai vámunióról.

Uj iparágak meghonosítása. Az Országos Ipar-egyesület kebelében alakult vegyes bizottság vasárnap Matlekovics Sándor elnöke alatt folytatta az új iparágak meghonosítására irányuló akciói tanácskozásait. Ez alkalommal a kereskedelemben kézműáruk gyűjtő név alatt forgalomba jövő iparcikkokról (lénváson, pamutvászon, bársony stb.) folyt a beszéd, a melynek során a megjelent szakemberek egyértelműen úgy nyilatkoztak, hogy ebbe a szakmába tartozó árukat évenként 140—150 millió forint értékben hozunk be Ausztriából. Ez annál meglepőbb, mivel körülbelül kétszerese az áruforgalmi statisztikájában pontosan feltüntetett összegnek. A bizottság a jövő vasárnap ugyanerről fog tanácskozni.

Iparhatósági megbízottak választása. Az iparhatósági megbízottaknak az 1898. évre való megválasztását a székesfőváros tanácsa december 12. napjára tűzte ki. A választás vezetésével a ker. előjáróságok vannak megbízva, s minden kerületre nézve a szavazás az előjáróság helyisége. A szavazatok reggel 8 órától, este 6 óráig adandók be. Választó minden önálló iparos és kereskedő, a ki az illető kerületben lakik. A szavazati jog igazolására iparigazolvány és adókönyv kell. Minden kerület 20 rendez és 5 póttagot választ.

Fizetésmegszüntetések. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésmegszüntetéseket jelenti:

Pappek D. Vara, Sebestemplom; Loos Róbert, Tetschen; B. Szirmai és társa, Szolnok; Montig-lis Jakab Áron, Szerajevo; Titz Sándor ékszerész, Brassó. A Sigmund Oppenheim-czég Bécsben fizetéképtelenné lett. A passzívák árukért 80.000 forint, pénzben és girókban 50.000 forint.

Kedvezményes vám Kanadában. A magyar és osztrák áruk Kanadában egyelőre 12 1/2 %, 1898. évi július 1-től pedig 25%-nyi vámleengedésben részesülnek.

Keleti kereskedelmünk. A lipótvárosi kaszinóban dr. Révay József ma este érdekes felolvasást tartott a magyar kereskedelemről a Keleten. Az előadó azon kezd, hogy Magyarország a Keleten még teljesen „terra incognita”, ott csak osztrák államot ismernek és osztrák ipart és kereskedelmet. Kitént ez a közelebbi múlt időben, amidőn a magyarországi ezredéves kiállítás érdekében kellett ott propagandát csinálni. Alig ismerték Magyarországot és akik itt jártak és visszatértek Konstantinápolyba, lelkesedéssel nyilatkoztak a kiállítás pompás voltáról úgy kulturális, ipari, valamint művészeti irányban is, de egyuttal megütöttségüket fejezték ki afelett, hogy Magyarország eddig félre huzódott és már rég be nem állt a modern civilizáció tényezőinek ama sorába, amely őt kulturális fejlődésénél fogva oly nagy mértékben megilleti. A felolvasó ezt annak tulajdonítja, hogy Magyarország részéről eddig igen kevés történt a tekintetben, hogy a Keleten megismerjék. Szerinte nem ártana a reklám az állam részéről sem Keleten, hol az egyesek értékét ép úgy, mint az államokét, külsőségek után mérlegelik, a mise en scene a legnagyobb fontossággal bír. Akár arról van szó, hogy valamely árucikknek kell bemenetet és piacot teremteni, akár pedig valamely állam hatalmának demonstrálásáról, — az mindegy, a figyelmet megragadó reklám, a külső, látható fény, szembeötlő pompa Keleten elengedhetetlen. A magyar lobogót a török partokon nagy rokonszenvvel üdvözölnék és ez okból a felolvasó szük-ségesnek tartja, hogy az „Adria” tengerhajózási társaság kiterjeszse működését a Levante vizeire és lobogónk által szembeötlő módon tanúsítsa a modern magyar állam létezését. A keleti vasutaktól Magyarország misem várhat, mert ez a vállalat csöppet sem törődik a magyar érdekekkel, de még osztrák jellegét sem igen mutatja, amennyiben tisztviselői karát legnagyobb részét németekkel, svájciakkal tölti be. A különféle nemzetek egyesületei szintén hathatósan mozditják elő Konstantinápolyban a hazai érdekeket. A francziáknak ott három egyesületük is van. A magyar egyesület alkalmas közege lehetne a hazánk érdekeiért való működésnek; de ezt a missziót az egylet csak akkor teljesítheti sikerrel, ha működése helyén tisztelettel parancsoló állást foglal el, ezt az állást pedig csak hazája bőséges támogatása mellett képes elérni. A felolvasó megragadja az alkalmat, hogy mint a konstantinápolyi magyar egylet elnöke, felkérje a magyar intézeteket, a magyar iparosokat és kereskedőket, szóval mindazokat, akiknek szívük van a magyar czélok befogadására, támogassák a konstantinápolyi egyesületet erkölcsileg és anyagilag.

A budapesti kamara jelentése. Ma jelent meg a budapesti kereskedelmi- és iparkamara jelentése az 1895. és 1896. évekről. A kitűnően megszerkesztett jelentés nagy érdeklődést fog kelteni mindenfelé, ahová eljut majd. Nemcsak, hogy az ország gazdasági helyzetét igazán alaposan és nagy teljességgel mutatja be, de egyuttal a függő gazdaságpolitikai kérdések egész sorozatáról is annyi igazat és érdekeset mond, hogy fejtegetései bizonyosan sokkal hozzájárulnak majd e kérdések tisztázásához.

Eczetgyárosok panasza. A hazai eczetgyárosok küldöttsége tisztelettel ma Zwack Lajos budapesti gyáros vezetése alatt Vörös László államtitkárnál. Arra kérték az államtitkárt, hogy ne fogadtosítsa az eczetszállítmányok díjszabásának 1898. január 1-től életbe lépését.

Budapesti szurómarhavasár november 29. A mai vásárra felhajtott 450 darab belföldi hizlalt ürü, 441 darab belföldi feljavított juh, 52 darab belföldi kecske, 978 darab belföldi durvaszörü juh és 159 darab szerbiai juh, összesen 2080 darab, a miből elkelt 1509 darab. Jegyzetett: hizlalt ürü páronként 15 frt, 100 kilónként élősúlyban 18 1/2—19 frt; feljavított juh páronként 10—10 1/2 forint, kecske páronként 7 frt, durvaszörü juh páronként 7—14 frt, szerbiai juh páronként 8 1/4 frt. A birka-vásár lassu lefolyásu volt.

Kőbányai sertéspiacz nov. 29. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 51 1/2—52 1/2 krajczárig. Közép (páronként 251—320 klgig terjedő súlyban) 52—53 kr. Könnyű (páronként 250 klgig terjedő súlyban) 53—54 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klg. felüli súlyban) 50—51 krajczárig, közép (páronként 230—260 kilogramm súlyban) 50—51 krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 50—51 kraj-

czárig. Sertéselészám: november 26. napján volt készlet 21.070 db. nov. hó 27—28 napján felhajtott 673 drb, nov. hó 27—28 elszállított 2111 darab, nov. hó 29-ik napjára maradt készletben 20.532 darab. A hizotti sertés üzletirányzata csendes.

Budapesti sertés-konzumvásár november 29. A ferenczvárosi sertés-konzumvásárra nov. 27-én érkezett 373 drb. Sertéselészám nov. 26-ról 525 drb. Összes felhajtás 698 darab. Elszállított budapesti fogyasztásra 525 darab, eladatlan 373 darab. Napj árak: Malaczok 35—40 kr., 120—180 klg. súlyban 46—50 krig, 220—280 klg. súlyban 51—52 krig, 320—380 klg. súlyban 50—52 1/2 krig. Öreg nehéz 50—52 1/2 krig. A vásár hangulata élénk volt.

Bécsi vágómarhavasár, nov. 29. A st.-marxi piaczon ma megtartott vágómarhavasárra felhajtottak: 2166 darab magyart, 182 darab galicziat, 203 darab bukovinat, 654 darab németországi, összesen tehát 2205 darab szarvasmarhát, 898 darab fiatal. Élénk hangulat, jobb árak. Jegyzések: 100 kilogrammonként élő súlyban: magyar hizóókor I. minőségű 38—48 1/2 frt, II. minőségű 33—34 frt, III. minőségű 29—33 frt, galicziat hizóókor I. minőségű 39—43 forint, II. minőségű 34—38 forint, III. minőségű 30—33 frt, német hizóókor I. minőségű 41—44 frt, II. minőségű 36—40 frt, III. minőségű 31—35 frt, legelőókor 23—30 frt, bika és tehén 22—32 forint.

Pénzügy.

Czukoradó visszatérítése. A fogyasztási szövevényen kivitt czukor- és czukorka- küldeményekért visszatérítendő adó akadálytalan folyóvátétele érdekében a székesfővárosi m. k. pénzügyigazgatóság figyelmezteti a feleket, hogy a kiviteli nyilatkozványokon ezuttal a czukor minősége pontosan és tüzetesen tüntetendő fel, nehogy a czukor minőségének meg nem állapíthatása az adóvisszatérítés megtagadására indokul szolgálhasson.

BUDAPESTI GABONATŐZSDE.

Budapest, nov. 29.

Tegnap óta volt hó, eső, havas eső egyáltalában „csapadék” minden változatosságban. Nem vettük túlkomolyan az eddigi aggodalmaikat és nem becsüljük valami nagyon sokra a beállott változást, mert korainak tartjuk ma a jövő évi termés esélyeivel foglalkozni. Értjük azonban a spekulációt, amely más impulzus híjján a légsúlymérő mutatójának ingadozásait tekintti árszabályozónak és annak minden foknyi esését vagy emelkedését néhány krajczárnyi árváltozással honorálja. Fel tudjuk fogni az üzérkedés ez álláspontját, természetesen csak a mi az őszi határidőket illeti. De, hogy a kereskedelem és főleg a fogyasztás, amelynek legsúlyosabb gondja mostanában az, hogy a malom garatja üres ne legyen mily összefüggést talál az új termés esélyei és a készáru beszerzésével járó nehézségek között, azt nem tudjuk kieszelni. Még kevésbbé értjük, hogy miért vesztegették a termelők például ma olcsóbban azt a néhány vagon gabonát, amelyet áruba bocsátottak, holott semmi sem fogja meggátolni, hogy tavaszig teljesen üresek legyenek a magtárak az egész országban.

Igaz, hogy a külföldi piacok magatartása ma nem volt nagyon biztató, de azt hisszük, rég emancipálódtunk már Amerikától és sntba dobhatjuk a sablont, amely szerint minden centnyi és bushelenkénti árváltozást vakon métermázsánkénti kilencz krajczárra átszámítottuk. Newyorkban körülbelül 1 centtel lemorzsolódtak az árak, mivel a kivitelről szóló heti kimutatás nem elégítette ki a várakozást. Chicago szintén lanyha irányt jelentett. A mi a délután beérkezett távirati jelentéseket illeti, azok kivétel nélkül ártartó irányzatról szóltak.

Buza.

Készárúüzlet búzában: Ma csekély volt a kínálat. Daczára ennek a piaczon megjelent néhány malomnak sikerült 5—7 1/2 krnyi árengedménnyel vásárolni. Az összeforgalom alig tett ki nyolczezer métermázsát. Idegen buza nem került forgalomban.

Előfordult eladások búzában.

Mennyiség munkázásban	6 vagy 12	származás	alkalmaz- kinti súly kgiban	minőség megjelölés	átadási hely	ár, netto 100 kg-ért	közép. vagy 3 óra
200	uj	felsőmagyar	78	kinövés	Ar.-Marth	13.06	kp.
800	.	.	78	—	N.-Szombat	12.50	sh.
500	.	házi	78	—	Budapest	15.—	sh.
150	.	postvidéki	78	—	.	19.05	sh.
100	.	.	75	—	.	12.70	sh.
100	.	.	75	—	.	12.20	sh.
100	.	felsőmagyar	75	—	.	18.05	sh.
4000	.	bácskai	75	—	.	11.50	sh.
1000	.	kulai	75	—	.	12.06	sh.

Hivatalos jegyzések búzában.

F A J	Műn. suly hektol.	100 kilogr. készp. ára		Műn. suly hektol.	100 kilogr. készp. ára	
		frttól	frtíg		frttól	frtíg
Tiszavidéki	uj	74	12.40	75	12.60	12.65
	.	76	12.70	77	12.85	12.95
	.	78	13.10	79	13.20	13.25
Pestvidéki	uj	80	13.25	81	13.35	13.40
	.	74	12.35	75	12.55	12.60
	.	76	12.65	77	12.80	12.90
Fajánymegyei	uj	74	12.45	75	12.65	12.70
	.	76	12.75	77	12.90	13.00
	.	78	13.05	79	13.15	13.20

Raktárállomány búzában és lisztben: A fővárosi kőraktárakban 155.200 métermázsa buza és 92.900 métermázsa liszt; a Silosban 53.300 métermázsa buza, a nyugati pályaudvaron 70.255 métermázsa buza és 5046 mmázsa liszt.

Határidőüzlet búzában. Az irányzat lanya volt, ami különösen őszi búzában jutott érvényre, mivel e határidőre alig akadt vevő, délután ismét szilárdult a hangulat.

Előfordult kötések búzában.

Határidő	Délelőtti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	kezdet	forgalom	zárlat	kezdet	forgalom	zárlat
március	12.02	12.02-03-04-08	11.97	11.96	11.95-96-97	12.-
szept.	9.54	9.53-52-50-48	9.48	9.49	9.48-47-46	9.47

Hivatalos határidőjegyzések búzában.

Határidő	Déli tőzsde zárlata				Leszámoló árfolyamok
	nov. 29.		nov. 27.		
	penz	áru	penz	áru	
márcs.-ápr.	11.96	11.98	12.12	12.14	-
szept.	-	-	-	-	-

Rozs.

Készárüzlet rozszban: Kevés forgalom mellett az árak 5 krral hanyatlottak.

Előfordult eladások rozszban.

mennyiség mmázsaiban	ó vagy uj	származás	minőség megj.	átadási hely	ár, netto 100 Kgr. kint	Kész vagy 3 óra
100	uj	pestvidéki	-	Budapest	8.87 ^{1/2}	Kp.
100	.	pestvidéki	-	.	8.45	.
100	.	elsőrendű	-	.	8.50	.

Hivatalos jegyzések rozszban.

Ó vagy uj	faj	hektoliteronkénti suly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára	
			frttól	frtíg
uj	elsőrendű	-	8.55	8.65
uj	másodrendű	-	8.50	8.55

Raktárállomány rozszban: a fővárosi kőraktárakban 56.000 métermázsa; a nyugati pályaudvaron 18.729 métermázsa.

Határidőüzlet rozszban. Tavasz rozszban eladtak 1500 métermázstól lanyhább árak mellett.

Előfordult kötések rozszban.

Határidő	Délelőtti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	Kezdet	forgalom	zárlat	kezdet	forgalom	zárlat
márczius szeptember	8.74	8.76	8.78	8.76	8.77	8.77

Hivatalos határidőjegyzések rozszban.

Határidő	Déli tőzsde zárlata				Leszámoló árfolyamok
	nov. 29-án		november 27-én		
	penz	áru	penz	áru	
márczius	8.72	8.74	8.82	8.84	-
szeptember	-	-	-	-	-

Takarmányfélék.

Készárüzlet takarmányfélékben. Zab és árpa változatlan, tengeriben megcsappant a vértelke. Jobb árpa iránt állandón a kereslet.

Előfordult eladások takarmányfélékben.

Mennyiség méter. mázsaiban	ó vagy uj	ár	minőség	átadási hely	ár, netto száz kilogr. kint.	készp. vagy 3 óra
100	uj	árpa	takarmány	Budapest	6.80	készp.
100	o	tengeri	-	Köbánya	5.30	-
800	uj	zab	-	Szarvas	4.82 ^{1/2}	-
100	uj	.	-	Budapest	6.25	-
150	.	.	-	.	6.32 ^{1/2}	-
100	.	.	-	.	6.35	-

Hivatalos jegyzések takarmányfélékben.

Áru	Ó vagy uj	Faj	Hektoliteronkénti suly kg.-ban	100 kg. készp.	
				frttól	frtíg
Árpa	uj	takarmány	60-62	5.80	6.15
.	.	egutni való	62-64	6.30	7.-
.	.	sörfőzői	64-68	7.50	9.-
Zab	.	.	60-61	6.43	6.70
Tengeri	.	bánsági	-	4.95	5.05
.	.	másodmü	-	4.90	4.95

Raktárállomány takarmányfélékben: A kőraktárakban 91.600 métermázsa árpa, 14.500 métermázsa zab, 15.200 métermázsa tengeri. A Silosban 2050 métermázsa zab, 23.000 métermázsa tengeri, a nyugati pályaudvarban 1096 métermázsa árpa és 608 métermázsa zab.

Határidőüzlet takarmányfélékben: Egykét kötés zab fordult elő. Tengeri viszonyítva a búzához, keveset vesztett árából, már azért is, mert délután az „oláhok” fedeztek.

Előfordult határidőkötések takarmányfélékben.

Áru	Határidő	Délelőtti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
		kezd.	forgalom	zárl.	kezd.	forgalom	zárl.
Tengeri	márcz. szept.	5.46	5.45-44	5.46	5.46	5.47-48	5.49
Zab	márcz. novemb.	5.17	-	5.17	-	-	-
.	.	6.49	-	6.47	6.48	-	6.49

Hivatalos jegyzések.

Áru	határidő	deli tőzsde zárlata				Leszámoló árfolyamok
		nov. 29-án		nov. 27-én		
		penz	áru	penz	áru	
Tengeri	május-jun.	5.45	5.47	5.52	5.53	-
Zab	december	-	-	5.15	5.25	5.15
.	márcziusra	6.46	6.48	6.52	6.54	-

Gabona- és lisztforgalom.

A m. kir. közp. statisztikai hivatal az 1897. évi november hó 26-án este 6 óratól november 28-án este 6 óraig Budapestre vasuton és hajon érkezett s innen elszállított gabonaküldeményekről és a budapesti fővármihatalnál előjegyzett gabona- és lisztmennyiségekről a következő kimutatást teszi köze:

Az áru megnevezése	Erkezett			Elszállított		
	vasuton	hajón	együtt	vasuton	hajón	együtt
	métermázsa					
helyi forgalomban						
búza	11000	51556	62556	6984	6984	6984
rozsa	1281	428	1709	255	3202	8457
árpa	8086	1674	5610	259	-	259
zab	1887	4488	6375	-	2609	2609
tengeri	203	2668	4071	900	21510	22410
összesen	18307	61914	80221	1414	34255	35669

a fővármihatalnál előjegyzetett:

Az áru megnevezése	Visszkivétel céljából való behozatalra előj. mennyiség méterm.	Az áru megnevezése	A visszkivételre előjegyzett mennyiség métermázsaiban
búza	3912	buzaliszt	1107
rozsa	-	rozsiszt	177
árpa	-	árpaliszt	-
összesen	3912	összesen	1284

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, nov. 29.

A bécsi politikai helyzet, mely a tőzsde forgalmát hetek óta a legcsekélyebb mértékre szállította alá, a tegnapi nap folyamában nagyot változott, a pártok megbékülésének sugarát áttörte a felhőgomoly, mely a láthatárt sokáig elsötítette és a tények következtében a tőzsde képe is fölvidult tegnaptól mára. Az ünnepnap télelenségre szorítván az üzletet, annál hevesebben tört ki a vásárlási kedv ma reggel a tőzsdén és a vezető értékek ára már a déli tőzsdén fölszökött oly magas színvonalra minőn már hetek óta nem látták. Hogy mily erős a javulás iránt táplált bizalom, az kitünik ama körülményből is, hogy ez a legmagasabb ár némi ingadozással főtartotta magát egészen a délutáni zárlatig, úgy hogy 4 órakor a hitelt ismét 356.15-ön az államvasutat, 338.90-en láttuk, mely utóbbi ár még ⁴/₁₀ frttal magasabb is a délinél. A megelőgedés üziri körökben tehát szemmel látható. Az óvatosabb tőzsérek ugyan még csak vizsgálódva állnak a történekkal szemben, mert tudják, hogy kabinet-képezési megbízás még nem parlamentitőbbség. Gausch urért nem igen bolondulnak a csehek, a lengyelek pedig kissé géneben lesznek együtt. Működni azon németekkel, kik őket még csak tegnapelőtt is mindeneknek elneveztek, csak tekintetes uraknak nem. Ezeknél fogva lehetséges az is, hogy a kabinetalkotással megbízott kitünő politikusra még néhány nehéz nap várakozik, melyek folyamában a remény és kétségbeesés még sokszor fog váltakozni. De lehet az is, hogy a bécsi jobb oldal is megunta a szidalmaztatást és hajlékonyabb lesz az előreláthatónál. Akik ebben bízunk, azok csinálták Bécsben is Budapesten a mai hausse-t, mely kisugárzott még Berlinre is, hol az osztrák értékek kelendőse szilárdította meg a helyi piacot is. Mindebből csak az a világos, hogy a következő tőzsdénapok nem lesznek azon érdekesség nélkül, melynek híját eddig oly sokan siratták.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 388.— 388.50. Osztrák hitelrészvény 355.50—356.40. Osztr. magyar államvasutak 338.50—338.50. Közúti vas-

pálya 382.—382.25. Rimamurányi 248.50—248.75 frton kötetett.

Délelőtt 11 óra 25 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 355.60. Magyar hitelrészvény 388.25. Ipar és kereskedelmi bank 101.50. Leszámitoló bank 252.25. Jelzálogbank 280.50. Rimamurányi 248.50. Osztrák-magyar államvasut 338.25. Déli vasut 79.—. Villamos vasut 236.—. Közúti vaspálya 382.—.

A délitőzsdén előfordult kötések: Koronajáradék 100.01—100.15, vaskapukölcsön 92.50, budapesti bankgyejesület 106, budapesti takarékpénztar 230. Ujlaki téglagyár 260. Budapest közúti vaspálya 381.50—382.25, Villamos vasut 286.— 286.30. Magyar általános hitelbank 388.50—388.75, Magyar leszámitoló bank 252.— 251.75, Rimamurányi vasmü 248.25 247.50, Osztrák hitelrészvény 355.90 353.50, Déli vasut 78.75 78.75, Osztr.-magyar államvasut 338.75 336.75, Közúti vaspálya 381.25 381.75, Villamos vasut 286.25 285.—.

Dijbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 1.75—2.25 frt; 8 napra 5.50—6.50 frt; december utoljára 10—11 frt.

Délutáni 1 óra 30 perczkor zárulnak:

	nov. 29.	nov. 27.
Magyar aranyjáradék	122.25	122.25
Magyar koronajáradék	100.15	100.10
Magyar hitelrészvény	388.50	386.50
Magyar ipar és keresk. bank	101.50	101.50
Magyar jelzálogbank	280.50	280.—
Magyar leszámitoló bank	252.—	251.75
Rimamurányi vasmü	248.25	247.50
Osztrák hitelrészvény	355.90	353.50
Déli vasut	78.75	78.75
Osztr.-magyar államvasut	338.75	336.75
Közúti vaspálya	381.25	381.75
Villamos vasut	286.25	285.—

Az utőtőzsdén jegyeztetett: Osztrák hitelrészvény 356.— 356.20, Magyar hitelrészvény 388.75—389. Rimamurányi 249.— Osztrák magyar államvasut 339.—338.75, forinton kötetett.

Délután 4 órakor zárulnak:

	nov. 29.	nov. 27.
Osztrák hitelrészvény	356.10	354.30
Magyar hitelrészvény	389.—	387.—
Osztrák-magy. államvasut	339.—	337.25
Leszámitoló bank	252.25	252.—
Jelzálogbank	280.50	280.—
Rimamurányi vasmü	249.—	248.25
Közúti vaspálya	382.50	382.25
Városi villamos vasut	286.—	285.25

TERMÉNY- ÉS ARUTŐZSDÉK.

Budapest, nov. 29. Zsiradékárakban a a forgalom csekély és lanya irányzat mellett az árak gyengültek. A szilvaüzlet jelentéktelen volt, de nyugodt irányzat mellett az árak nem változtak.

Hivatalos jegyzések.

F A J	Ar 100 kilogrammonként	
	Penz	Áru
	frt	frt
Dianozszi ingyen hordó	54.50	55.—
Budapesti vidéki	54.50	55.—
Magyar la légonzártított vidéki	51.50	51.50
Városi légonzártított, 4 darabos	52.—	52.50
Szalonna	58.—	59.—
füstölt	58.—	59.—
Szilva	18.—	18.50
Rész áru	19.25	19.75
Zsákkal együtt	21.50	22.—
göngyly tisztán	16.—	16.50
suly helyett	18.—	18.50
.	21.25	21.75
Szilva	18.—	18.50
Határidőre	19.25	19.75
Minőség	21.50	22.—
500 grammonként	16.—	16.50
.	18.50	19.—
.	21.25	21.75
Szilvaiz	19.50	20.—
Kész áru	17.50	18.—
Ingyen hordó	17.50	18.—
Szilvaiz	—	—
Határidőre	—	—
Ingyen hordó	—	—
Horomag	48.—	52.—
Lucerna magyar, 1896	25.—	31.—
Vörös aprézemű 1896	32.—	34.—
Vörös középszemű 1896	35.—	40.—
Vörös nagyzemű 1896	35.—	40.—

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, nov. 29. A mai vásár irányzat a nagyban forgalomban és az egyes cikkeknel a következő volt: Husnál forgalom csendes, árak szilárdak. — Baromfinál lanya, árak szilárdak. — Halban csendes, árak emelkedtek. — Tej és tejtermékeknel élénk. Tojásnál csendes, árak szilárdak. Zöldségnél lanya. — Gyümölcsnel élénk. — Fűszereknél csendes. — Időjárás borult, enyhé. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmi cikkek hivatalos árjegyzése a következő: Hus, Marhahus hátulja I. 46—54 frt, II. 40—52 frt. Birkahus hátulja I. 30—38 frt, II. 28—36 frt. Borjúhús hátulja I. 60—60 frt, II. 56—56 frt. Sertéshús elsőrendű 52—54 frt, vidéki 42—51 frt. (Mindem 100 kilonként.) Kőlbász füstölt 60—72 kr (kilonként). — Baromfi (élő). Tyuk 1 pár 80.—1.20 frt. Csirke 1 pár 0.60—1.00 frt. Lud hizott kilonként 0.45—0.55 frt. — Különfélék. Tojás 1 láda (1440 drb) 45—46 frt. Sárgarépa 100 kötés 2—3.20

frt. Petruszelen 100 kötsz 3.50—5.50 frt. Lenca m. 100 kiló 14—18 frt. Bab nagy 100 kiló 9—11 frt. Paprika I. 100 kiló 35—52 frt. II. 18—30 frt. Vaj közöns. kilónként 70—80 frt. Vaj téa kilónként 1.10—1.40 frt. Burgonya rózsá 100 kiló 2.00—2.60 frt. Burgonya sárga 100 kiló 2.30—3.00 frt. — Halak. Harscs (46) 0.50—1.20 frt 1 kiló. Csuka (46) 0.25—1. frt 1 kiló. Ponty dunai 0.30—0.65 frt.

Szesz. Berlin, nov. 29. Szesz helyben 36.60 márka = 21.56 frt, fogyasztási adó nélkül hektoliterenként 6 10,000 litereszállék, átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Stettin, nov. 29. Szesz 70 márka fogyasztási adóval 35.70 márka = 21.02 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Boroszó, nov. 29. Szesz (50-es) pr. november 54.50 márka = 32.10 frt; szesz (70-es) pr. november 35.—márka = 20.61 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Hamburg, nov. 29. Szesz nov.—decz. 20.25 márka = 11.93 frt; decz.—jan. 20.25 márka = 11.93 frt; jan.—febr. 20.—márka = 11.78 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 forint.

Páris, nov. 29. Szesz folyó óra 46.50 frk = 24.51 frt; decemberre 45.25 frk = 23.86 frt; négy első óra 44.25 frk = 23.33 frt; májustól 4 óra 43.50 frk = 22.93 frt. Az árak 10,000 litereszállékanként 1/4% leszámítással értendő. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55.

Petroleum.

Hamburg, nov. 29. Petroleum helyben 4.70 márka = 2.76 frt.

Antwerpen, nov. 29. Petroleum fin. helyben 14.75 frank = 7.01 frt. Nyugodt.

Bréma, nov. 29. Petroleum fin. helyben 4.95 márka = 2.91 frt.

Newyork, nov. 29. Petroleum fin. 70 Abel Test. Newyorkban 5.40 cents, fin. petroleum Philadelphában 5.35 cents; United Pipe Line Certifikates deczemberre 65; Nyars petroleum deczemberre 5.95.

London, nov. 29. Petroleum, amerikai 4 1/16—4 1/8 sh, orosz 4 1/16—4 1/8 sh.

Olajok.

Páris, nov. 29. Repceolaj folyó óra 59.—frk (= 27.77 frt); januára 59.—frk (= 27.77 frt); négy első óra 59.25 frk (= 27.89 frt); négy óra májustól 58.—frk (= 27.30 frt). Árak 100 kilónként értendő. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55 frt.

Hamburg, nov. 29. Repceolaj helyben 58 márka (= 34.16 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Köln, nov. 29. Repceolaj májusra (hordóval) 61.—márka (= 35.93 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

London, nov. 29. Repceolaj 25.6 sh, Lenolaj 15 sh. Terpentin 23.3—23.45 sh.

Cukor.

Prága, nov. 29. Nyerscukor 88% cukortartalom alapján franco Aussig azonnali szállításra 12.25 frt, deczemberi szállításra 12.27 1/2 frt.

Hamburg, nov. 29. Nyerscukor f. o. b. Hamburg azonnali szállításra 8.95 márka, deczemberi szállításra 8.97 márka, januári szállításra 9.10 márka, májusi szállításra 9.37 márka. Irányzat: csendes.

Páris, nov. 29. Nyerscukor (88 fok) kész áru 27.50—28.—frk, fehércukor novemberre 30. 3/4 frk, decemberre 30.50 frk, 4 első óra —frk, 4 óra májustól 30. 7/8 frk, 4 óra májustól 31 3/8 frank. Finomított készáru 98.50—99.—frk.

London, nov. 29. Jávaczukor 10.75 shilling. Nyugodt. Nyerscukor ártartó; jegyezett mérsekelt keresve, ára változatlan; finomított darab-cukor ára meglehetősen tartott, csekély üzlet. Külföldi tört irányzata lanya. Jegyezett: helyben 10.9 shilling, nov.—decz.—re 10.825 shilling és márcz.—ápr.—ra 10.9 shilling. Repaczkor irányzata lanya: nov.—re 8.11 1/4 shilling, januára 91 shilling, márcziusra 9.2 1/4 shilling, májusra 9.3 1/4 shilling.

Kávé, tea, rizs.

London, nov. 29. Santos határidő jól keresve javult árak mellett: nov.—re 27 sh., márcz.—ra 28 sh., jul.—ra 28.6 sh., szept.—re 28.9 sh. Tea: ma nem voltak árverések. Rizs: nyugodt, de ártartó.

Fémek.

London, nov. 29. Réz 48 1/8—48 3/8 font st. készáru és 48 1/2—48 3/4 font st. 3 óra; best selected 51 1/4—52 1/4 font sterl. Ón: finom külföldi 62 1/16—63 3/16 font sterling készáru és 63 1/4—63 3/4 font sterling 3 óra. Ólom: angol 13 3/8—13 1/2 font sterling; külföldi 13 1/8—13 1/16 font sterling. Horgany: külföldi 18—18 1/8 font sterling. Higany: 7 font sterling első és 6.19 font sterling másodikból. Vas: A glasgovi nyersvaspiacz tartott mérsekelt üzlet mellett: 45.1 sh. készáru és 45.3 sh. egy óra; Cleveland 40.85 sh. készáru és 40.105 sh. egy óra; Hematit 47.105 sh. készáru és 48 sh. egy óra; Middlesborough 48.95 sh. készáru és 49 sh. egy óra.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, november 29. A mai gabonatözsden lanya volt az irányzat, miután newyorki alacsonyabb heti zárlatot jelentett és a budapesti gabonatözsde is gyengébb volt. Kötött: buza tavaszra 1197—1198—1196, rozs tavaszra 8.90—8.89, zab tavaszra 687—888, tengeri máj.—jun. 577—575—576 forinton.

Hivatalosan jegyezett:

Buza tavaszra 11.95—11.96, rozs tavaszra 8.89—8.90, tengeri máj.—jun. 5.75—5.76, zab tavaszra 6.85—6.87, repce jan.—febr. 14.05—14.15 frton.

Boroszó, nov. 29. Buza helyben 18.80 márka (= 11.07 frt) sárga. Buza helyben 18.70 márka (= 11.01 frt), Róz helyben 15.10 márka (= 8.89 frt.) Zab helyben 13.80 márka (= 8.13 frt.) Tengeri helyben 11.75 márka (= 6.93 frt.) Minden 100 kilónként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Hamburg, nov. 29. Buza holsteini 179—189 márka (= 10.54—11.13 frt), Róz meklenburgi 140—150 márka (= 8.25—8.84 frt), Róz orosz 109—110 márka (= 6.42—6.48 frt) Minden 100 kilónként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Páris, nov. 29. (Megnyitás.) Buza folyó óra 31.—frank (= 14.74 frt). Buza deczemberre 30.40 frank (= 14.46 frt). Buza 4 első óra 29.75 frank (= 14.14 frt). Buza 4 óra májustól 29.60 frank (= 14.11 frt). Róz folyó óra 18.75 frank (= 8.91 frt). Róz deczemberre 18.75 frank (= 8.91 frt). Róz 4 első óra 18.90 frank (= 8.98 frt). Róz 4 óra májustól 18.90 frank (= 8.98 frt) minden 100 kilónként. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.55 forint.

Páris, nov. 29. (Zárlat.) Buza folyó óra 31.—frank (= 14.74 frt.), Buza deczemberre 30.50 frank (= 14.50 frt), Buza 4 első óra 29.80 frank (= 14.16 frt), Buza 4 óra májustól 29.75 frank (= 14.14 frt).

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, nov. 29. A Badeni-kormány lemondása kedvezően hatott a mai előtözsde és mivel a külföldi tözsdéről is jobb taxációkat jelentettek, az import megszilárdult. Hitelrészvényekben és osztr. magy. államvasuti részvényekben fedezeti vásárlások emelték az árfolyamokat. Valuták nem változtak.

Az előtözsden: Osztrák hitelrészvény 355.50—356.25. Anglobank 162.50—162.75. Unionbank 295.—296. Magyar hitelrészvény 388.50—388.75. Osztrák magyar államvasut 338.—338.75. Déli vasut 78.75—79.25. Alpesi bánya 132.10—132.60. Török sorsjegy 61.90. Német márka 58.93. Länderbank 223.—Bankverein 255.75 frton köttetett.

Délutáni 11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 355.75. Magyar hitelrészvény 388.50. Anglobank 162.50. Unionbank 295.75. Länderbank 223.—Osztrák magyar államvasut 338.50. Déli vasut 79.—Alpesi bánya 132.50. Rimamur. 248.—Májusi járadék 102.35.

A déli tözsdén: Osztrák hitelrészvény 355.75. Magyar hitelrészvény 388.50. Länderbank 223.—Unionbank 295.75. Anglo bank 162.50. Bankverein 255.50. Osztrák magyar államvasut 338.62. Déli vasut 79.25. Elbavölgyi vasut 262.75. Északnyugoti vasut 249.—Alpesi bánya 132.40. Rimamurányi 248.—Prágai vasipar 6.93. Májusi járadék 102.37. Magyar koronajáradék 100.05. Török sorsjegy 61.90. Német márka 58.93. frton köttetett.

Délután 2 óra 30 perczkor zárulnak: Magyar aranyjáradék 122.40. Magyar koronajáradék 100.10. Tiszai kölcsönsorsjegy 138.75. Magyar földtehermentesítési kötvény 97.85. Magyar hitelrészvény 388.50. Magyar nyerevénykölcsön sorsjegy 153.—Kassa-oderbergi vasut 190.25. Magyar kereskedelmi bank 1440.—Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.30. Magyar keleti vasut államkötvények 120.75. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 251.50. Rimamurányi vasrészvénytársaság 248.—4.2%-os papírjáradék 102.35. 4.2%-os ezüstjáradék 102.35. Osztrák aranyjáradék 122.80. Osztrák koronajáradék 102.35. 1860. évi sorsjegyek 143.60. 1864. évi sorsjegyek 191.—Osztrák hitelsorsjegyek 200.50. Osztrák hitelrészvény 356.—Angol-osztrákbank 162.50. Unionbank 296.50. Bécsi bankverein 255.50. Osztrák Länderbank 223.50. Osztrák-magyar bank 947.—Osztrák-magyar államvasut 339.—Déli vasut 79.—Elbavölgyi vasut 263.—Dunagőzhajózási részvények 443.—Alpesi bányarészvény 133.—Dohányrészvény 153.—20 frankos 9.55. Cs. kir. vert arany 5.68. Londoni váltóár 120.—Német bankváltó 58.90.

Berlin, nov. 29. (Zárlat) 4.2%-os osztrák aranyjáradék 103.90, 4%-os magy. aranyj. 103.70, elbavölgyi vasut 132.—, osztrák hitelrészvény 222.80, magyar koronajár. 100.20 déli vasut 34.50. osztr.-magyar államvasut 144.20, Károly-Lajos vasut 106.70, kassa-oderbergi vasut 94.50, orosz bankjegy 216.85, bécsi váltóár 169.60, 4% ujosz kölcson 66.50, Magyar beruházási kölcson 102.60, olasz járadék 94.10. Az irányzat szilárd.

Berlin, nov. 29. (Utótözsde.) Osztrák hitelrészvény 222.90, déli vasut 34.50, osztr.-magyar államvasut 144.10. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, nov. 29. (Zárlat) 4.2%-os papírjáradék —, 4.2%-os ezüstjáradék 86.40, 4%-os osztrák aranyjáradék 104.10, 4%-os magyar aranyjáradék 103.40, magyar korona járadék 100.35, osztrák hitelrészvény 300.62, osztrák-magyar bank 806.—, osztrák-magyar államvasut 285.75, déli vasut 70.—, északnyugoti vasut —, elbavölgyi vasut 226.50, bécsi váltóár 169.47, londoni váltóár 20.352, párisi váltóár 80.708, bécsi Bankverein 216.87, villamos részvény 138.—, alpesi bányarészvény 112.—, 3%-os magy. aranykölcson 92.10. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, nov. 29. (Utótözsde.) Osztr. hitelrészvény 300.50, osztrák-magyar államvasut 285.50, Déli vasut 70.—.

Hamburg, nov. 29. (Zárlat.) 4.2%-os ezüstjáradék 86.40, osztr. hitelrészv. 299.50, osztr.-magyar államvasut 715.50, déli vasut 166.50, olasz járadék 93.90, 4%-os osztr. aranyj. 104.—, 4%-os magy. aranyj. 103.30. Az irányzat szilárd.

Páris, nov. 29. (Zárlat.) 3%-os francia jár. 103.62, 3 1/2%-os francia jár. 106.50, olasz járadék 95.57, osztr. földhitelrészvény 1257.—, osztr. m. államv. 730.—, Franc. törtl. jár. 102.25, 4%-os osztr. aranyjáradék 104.—, ottomanbank 588.—, dohány részv. —, párisi bankrészv. 867.—, osztr. Länderbank 485.—, alpesi bányarészvény 287.—. Az irányzat szilárd.

London, nov. 29. (Zárlat.) Angol consolok 113.50, déli vasut 7.25, spanyol járadék 6125, olasz járadék 94.—, 4%-os magyar aranyjáradék 103.50, 4 1/4 osztr. járadék —, 4%-os rupia 62. 3/8, canada pacificvasut 82.50, leszámítási kamatláb 3.—, ezüst 27 1/8, Az irányzat csendes.

New-York, nov. 29. ezüst 58.25.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1897. november 29-én reggel 7 órakor.

Table with columns: Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Felhőzet, Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Felhőzet. Lists various weather stations and their readings.

Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, 5 = eső, * = hó, ** = köd, ☉ = zivatar. A légnyomás minimuma rendkívül megmélyedve Dánia felé került s a légnyomást Európában általánosan és erősen süllyesztette. A minimum hátsó oldalán viharos szelek fújnak, az idők Közép-Európában általában csapadékos s a hőmérséklet további emelkedést mutat.

VIZÁLLÁS.

— November 29-én. —

Table with columns: Folyó, Vizméreés, Vizállás reggel, Áradás v. apadás, Folyó, Vizméreés, Vizállás reggel, Áradás v. apadás. Lists river levels and measurements.

Felelős szerkesztő: Liposey Ádám.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1897. november 29-én.

Main table containing market data for various securities, organized into sections: I. Államadósság, II. Más közkölcsönök, III. Záloglevelek és kölcsönkötvények, IV. Elsőbbségi kötvények, V. Bankok részvényei, VI. Takarékp. részvényei, VII. Biztosító-társ. részv., VIII. Gőzmalom részv., IX. Bányák és téglagy. r., X. Vasművek és gépgy. r., XI. Könyvnyomdák r., XII. Különb. féle váll. részv., XIII. Közleked. váll. részv., XIV. Sorsjegyek, XV. Pénznekem., XVI. Váltók. árfolyam (látra), XVII. Határidőre kötött értékp., and XVIII. Lászlóval árfolyamok november 29-éről.

A + el megjelölt értékpapiroknál, melyek azelőtt évi nem voltak, azaz az utolsó üzletnapra vonatkozólag értendő.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Központi kiadóhivatal:

Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Fiók-kiadóhivatal:

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Külső fizetendők készpénzben, levélbélyegekben vagy postautalványon.

V. ker., Marokkói-utca 4. szám.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ post-restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyeggellették is fizetendő. — Csak az apróhirdetést postautalványon küldeni, a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget a levélbélyegket beküldeni. Mindenki kényen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

LEVELEZÉS.

Jellemes, komoly férfival, szellemesen óhajtott levelezni fiatal hölgy. Ha leveleivel az illető tetszését arat, személyes megismerkedés nincs kizárva. — Levelek „Vera Violetta” jellege alatt kerülnek a kiadóhivatalba. 426-1

Nem bánja meg. Levelek van a kiadóhivatalban. 79-1

Szonkának levele van. 81-1

Mágnás barátját óhajtja. Levelek „Vidéki szép asszonynak” a kiadóhivatalhoz. 83-1

Évelinő a megrit lakás tulajdonosa; tehát feltalálható. Mikor várjan? 75-1

Kérem azon magas barna fiatal urat, aki tegnap este a Magyar színházban, olyan állhatatosan gukerozott egy fiatal barna hölgyt, adjon magyarul eljött, e helyen szeretne azon fiatal hölgy megismerkedni kérés gukerozójával. Levelét kérem a kiadóhivatalba. „Trés joli” címen. 406-1

Művelt. komoly gondolkosú, biztos állásban levő 28-40 év közötti uriból ismeretséget keresi, jó családból való megnyerő modern fiatal hölgy. Leveléket „Komoly dolgot” jellege alatt a kiadóhivatalba továbbít. 410-1

Édes angyalom! Beszéltem igazán, hogy hanyag voltam és igyekezni fogok, hogy hibámat javít legyem. Maskor többet, csókolt hányámat. Ha boldoggá akarsz tenni, úgy írd „Tréfa” jellege alatt a kiadóhivatalba. 420-1

Feltűnő szép fiatal hölgy, ki a művészi pályán van, előkelő ur ismeretséget keresi. Leveléket „Szép Heléna” jellege alatt a kiadóhivatalba. 422-1

Csinos fiatal leány, ismeretséget keresem. Erdők mindkét részről kizárva. Levelek „Szorakozás” alatt a kiadóhivatalba. 416-1

Ázon szép asszony, ki vasárnap délután az *Abbazia* kávéházban figyelemre méltóan az Országos Hírlap, kérem tudassa velem „Barna doktor” jellege alatt a kiadóhivatalba, hogy hol találkozhatom vele. 414-1

Jrma. Miért nem mutatod magadat. A fényképet küld vissza. Pé! Keddön délután 6 órakor ott, ahol múltkor. Csókoltak. 430-1

Hölgyeim, fővárosi vállalat előkelő tisztviselője vagyok. Vig kedélyű hölgyre óhajtott levelezésbe lépni, ki szellemes sorával megédesíti az élet fanyarságait. Levelek „Hívd” jellege alatt a kiadóhivatalba küldök. 238-1

Egy csinos fess barna tisztviselő ismeretséget hiányában ez uton óhajtott ismeretséget kötni egy művelt és szép leánynak. Házasság nincs kizárva. Különösen, ha az illető szép leánynak némi hozománya is van. Ajánlatokat „Szép leány” jellege alatt a kiadóhivatalba küldök. 346-1

HÁZASSÁG.

Előkelő családbeli szép fiatal noka huzomat 50.000 forint, férjhez óhajtanán adni, leginkább katonaszínházhoz. Nem annyomny leveleket, „Noblesse Oblige” jellege alatt a kiadóhivatalba továbbít. Követitők kizárva. 428-1

Nősülséi czérből csinos lány ismeretséget keresi egy fiatal födrász. Szíves megkeresést kér „Iparos” jellege alatt a kiadóhivatalba. 328-2

Nősülni óhajtt 32 éves, 7 év óta önálló kereskedő. Hozomány nem szükséges. Ajánlatokat „Minél hamarabb” címen kérek a kiadóhivatalba. 250-2

Házassági ajánlat. 28 éves bankhivatalnok (keresztény) szőke kis leányt óhajttana nőül venni, ki házias nevelésben kiváló 10-20.000 frt hozományával is rendelkezik. Vállalás nélküli. Diszkrét választ „Boldog jövő” jellege alatt a kiadóhivatalba küldök. 238-2

Nősülni szeretne egy vidéki gépész, oly leánynak, kinek némi hozománya van. Ajánlatokat „Gépész és molnár” jellege alatt a kiadóhivatalba fogad el. 344-2

ÁLLÁST KERES.

Férfi-szabász állást keres a fővárosban. Czim a kiadóhivatalban. 77-3

32 éves órásságod vagyok, szeretnék valahol a vidéken alkalmazást nyerni ilyen minőségben, lehetőleg az alföldön. Czimem megdundító e lap kiadóhivatalába. 412-3

Jó bizonyítványokkal rendelkező könyvelő, ki az iródi munkálatokban teljesen járatos, kedvező feltételek mellett állást keres. Ajánlatokat „Kedvező” jellege alatt a kiadóhivatalba fogad el. 804-3

Nevelőnő, ki magyar német nyelv és zongora oktatást adhat, három 4-9 éves fiukhoz teljes ellátásra és fizetés mellett keresetlik. Czim a kiadóhivatalban. 306-8

Állást keres egy a kereskedelmi szaktanfolyamot sikerrel végzett, perfect gyors- és gépirőnő, ki jelenleg is ilyen minőségben van alkalmazva. Szíves megkereséseket „Gyorsíró” címen kérek e lap kiadóhivatalába. 328-3

Másodéves joghallgató, kitűnő magyar-német levelező, del-rodai teendőkhöz járatos joghallgató szerény feltételek mellett alkalmazást keres ügyvédi irodába. Czim a kiadóhivatalban megdundító. 860-3

Vidékre nevelőnek ajánlok az „István” jártas egyetemi hallgató. Czim a kiadóhivatalban megdundító. 850-3

Intelligens hivatalnok ostali foglalkozást keres. Ajánlatokat N. N. alá a kiadóhiv. továbbít. 854-8

Gyermekruha- és fehérnemű-varró ajánlok házakhoz vagy otthon végezhető munkákra. Czim a kiadóhivatalban. 832-3

Intelligens, idős hölgy, uradalmi tiszt özvegye, ki mint ilyen tevékeny jártassággal bír, mindenben ami vidéki és egyáltalán nagy háztartásoknál megkívánatik, mint nagyból urizás vezetése, kocsiműködés vagy esetleg felntöltőanyagok mellé mint anya, helyettes, aki öket mint uró gardioztánát, állást keres. Nagy igényű ninesenek inkább jó bánásmóddal és kellemes otthon óhajttana. Megkeresést kér „Számítartónó” címen az Országos Hírlap kiadóhivatalába. 876-8

Nevelőnő több évi gyakorlati, jó bizonyítványokkal szerzett állást keres. Szíves megkereséseket „Szorgalmas” jellege alatt a kiadóhivatalba küldök. 232-3

Középkorú férfi 6000 frt biztosítékkal pénztárnoki vagy pénzbeszedői állást keres. Ajánlatokat „Pénzbeszedő” jellege alatt e lap kiadóhivatala fogad el. 220-3

Házgondnoknak ajánlok egy előkelő fővárosi vállalat főosztályosát, szorony feltételek mellett. Övédekot nyújthat. Czim a kiadóhivatalban. B. J. 224-8

Intelligens hölgy ajánlok üzletbe mint pénztárnoknő. Ajánlatokat „Szorgalmas” címen kérek a kiadóhivatalba. 88-3

ÁLLÁST KAPHAT.

Utazók, kik mellékfoglalkozást kíválnak, adják ajánlatukat „bavi 150 frt” jellege alatt a kiadóhivatalba. 893-4

Intelligens fiatal emberek helyi képviselőkként alkalmaztatnak. Czim a kiadóhivatalban. 43-4

Ügyes expeditor leányok felvételnek. Czim a kiadóhivatalban. 842-4

A harmadik elemi osztályt látogató kis leánykám mellé keresek olyan hölgyt, ki öt tanulmányaiába bele vezetné és naponta elhiszné az iskolába. Nem kívánok az illető hölgyt nevelőnői képességet, de minden este megkívánom, hogy intelligenciája olyan nívón álljon, amely képessé teszi őt leánykám szellemét, értelmi képességet helyes és nemesebb irányban fejleszteni. Ajánlatokat „Nevelőnő” címen kérek e lap kiadóhivatalába. 824-4

Mindenes leány, a ki *vidéki* jobb háznál volt alkalmazva és még nem régen van a fővárosban, azonnal alkalmaztatik. Vidékről jövőeknek és a fővárosba is érteknék előny adatik. Czim a kiadóhivatalban. 282-4

Francia bonne egy kis lány mellé felvétel. Leveléket „36 házból” jellege alatt a kiadóhiv. fogad el. 280-4

Ügyes lapkihordók felvételnek. Czim a kiadóhivatalban.

OKTATÁS.

Remington-írógép és magyar német gyorsírás tanfolyam, Bányai Amanda okl. tan. személyes vezetése alatt. Beiratkozások napontok el fogadtatnak, Glogowski és Társa cégnél V. ker. Erzsébet-ter 18. 202-5

Francia órákat óhajtok venni lakáson; hetenként három órá, lehetőleg mérsékelt díjjal. Czim a kiadóhivatalban. 345-5

Zongora művész, ki már tíz év óta működik mint ilyen, zongora órákat óhajtt adni, ugy lakásán, mint házaknál is elvállalja azt. Czim a kiadóhivatalban. 800-5

Correpetitori állást keres egy VIII. realiskolai tanuló. Szíves megkereséseket e lap kiadóhivatalába küldök. „Correpetitor” jellege alatt, hol az illető czíme is megdundító. 80-3

Kezdoőknek a francia nyelvű oktatást adok heti 3 órával, havi 6 frttel. Szíves megkereséseket „Szorgalom” jellege alatt e lap kiadóhivatalába küldök. 82-5

Oktatás. Je chercho une jeune française qui m'instruirait la langue française, par conversation agricole. Lettres sous „Medicine” a l'expedition de ce journal. 78-5

BIRTOK ELADÁS.

Bérbeadó birtok. Borsodmegyében egy 2000 holdon felüli birtok, melyből a szántóter 1000 hold az 1888-ik évtől kezdve 12, esetleg 15 évre bérbe adatik. Evi bérösszeg 7000 frt. A feltételek a megbízottal tudhatók meg. Czim a kiadóhivatalban. 134-6

Birtok 12500 hold területű nagy vadászterülettel, óserdővel, melyben mindennemű vad található, ritka szép emeletes kastélyal teljesen beburkolva, iparvállalattal, 650.000 frttel eladó. Venni szándékozók „Vadászterület” címen küldjék be ajánlatukat e lap kiadóhivatalába. 140-6

HÁZ ÉS VILLA ELADÁS.

Körút közelében egy 3 emeletes bérház még 12 évig adómentes, kedvező feltételek mellett eladó. Szükségsé töké 40.000 frt. Ajánlatokat „1000” jellege alatt a kiadóhivatalba küldök. 820-7

Ház eladás. Vidéki nagyobb városba egy emeletes sarokház 40 szob, nagy, szőlő II hónapos, elutazás miatt azonnal eladó. Czim a kiadóhivatalban. 424-8

Eladó zongora. Windhoffer-féle hat és fél oktávós, 80 billentyűs zongorámot a lehető legutányosabb árért eladom. Czim a kiadóhivatalban. 810-8

Gyógyszertár. Realjogi gyógyszerár nagy vidéki városban, melyre székhelyen 30000 frton felüli kivi forgalommal 50000 frttel eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 188-8

Eladó fűszerüzlet. Fűszerüzlet a Keresesti út közelében, sarokházban, családi körülmények miatt eladó és azonnal átvehető. Bővebbet a kiadóhivatalban. 130-8

Kávéház. Az Andrássy-úton külön forgalomban levő kávéház 16000 frttel eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 192-8

ELADÁS.

Alkalmi butor eladás. Egy elegáns szalonberendezés, áll: selyem brokát garnitúra, szalon asztal, női íróasztal, két ablak storeok karussal igen nagy tükör (vonzóbarok) virággal, továbbá egy hálszoba garnitúra, házak föttelek, ággyerítő, függönyök, toalet selyem és bársonyból, kávékényvel, hálszoba, ebédlő, olajfestmény, minden olagadható árban eladó. Gyár-utca 43. sz. I. em. 14. 432-8

Dogge szőp, nagy, szőlő II hónapos, elutazás miatt azonnal eladó. Czim a kiadóhivatalban. 424-8

Eladó zongora. Alig használt, teljesen jó karban levő S. Windhoffer-féle hat és fél oktávós, 80 billentyűs zongorámot a lehető legutányosabb árért eladom. Czim a kiadóhivatalban. 810-8

Gyógyszertár. Realjogi gyógyszerár nagy vidéki városban, melyre székhelyen 30000 frton felüli kivi forgalommal 50000 frttel eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 188-8

Eladó fűszerüzlet. Fűszerüzlet a Keresesti út közelében, sarokházban, családi körülmények miatt eladó és azonnal átvehető. Bővebbet a kiadóhivatalban. 130-8

Kávéház. Az Andrássy-úton külön forgalomban levő kávéház 16000 frttel eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 192-8

VÉTEL.

Ruhaszekrény 2-3 ajtós mellobbi megvételre kerestetik. Ajánlatokat „Ruhaszekrény” jellege alatt a kiadóhivatalba küldök. 270-9

Veszek nagy mennyiségben kitűnő minőségű 6-bort, 10-20 éveset, esetleg jó minőségű ubort és jó csemegé-szőllőt, valamint szép almát, körtét és aszalt gombát. Kérek értesítést a kiadóhivatalba „Bor” címen. 354-9

Üvegfal, 5-6 méter h., megvételre kerestetik. Ajánlatok e lap kiadóhivatalába küldök „Üvegfal 292-18” szám alatt.

Mester cellő keresek megvételre. Ajánlatokat a kiadóhivatalba továbbít „Cellő” jellege alatt. 24-9

Czimbalom kerestetik megvételre. Ajánlatokat az ár megjelölésével „Pedálos czimbalom” sz. a. a kiadóhivatalba küldök. 80-9

Pianinó megvételre kerestetik. Ajánlatok „Pianinó” jellege alatt küldök a kiadóhivatalba. 4-9

KIADÓ SZOBÁK.

6-ik ker., a Teréz-köruton egy gyönyörű erkélyes szoba kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 190-10

Elegánsan butorozott szép nagy utcai szoba az Erzsébet-köruton, a New-York palota közelében egészen külön bejáratú azonnal kiadó. 2 szobát a házban. Czim a kiadóhivatalban. 28-10

A népszínházhoz közel egy külön bejáratú 2 ablakos utcai szoba egy vagy két ur részére azonnal kiadó. Ugyanott esetleg jó magyar házikó is kapható. Levelék a kiadóhivatalba küldök. „Öcső szoba” címen. 91-10

Kiadó butorozott szobávalamint egy férfinak, esetleg nőnek. Czim a kiadóhivatalban. 71-10

LAKÁS KERESTETIK.

Nagy urasági lakást keresek, lehetőleg a képviselőház közelében. Négy utca, esetleg 2-3 udvari, cseléd és fűrdő-szoba és a többi mellék helyiségekre van szükségem. Levéلبeli értesítéseket kérek „Képviselő” címen a kiadóhivatalba. 293-11

SZOBÁ KERESTETIK.

Tiszta butorozott szobát keresek, lehetőleg külön bejáratú. Ajánlatokat a hely és az ár megjelölése mellett „Butorozott szoba” alatt a kiadóhivatalba küldök. 816-12

Az Erzsébetvárosban egy magános úrnőnél december 16-ra külön bejáratú szobát keresek. Leveleket „Fiatalember” jellege alatt a kiadóhivatalba küldök. 378-12

Butorozott hónapos szobát keres egy fiatal ember lépésből a József-körut és a József-utca közelében havi 16-18 frttel. Ajánlatokat a kiadóhivatalba fogad el „Lakás” címen. 62-12

Egy intelligens barátságos családnál teljes állást keres egy hivatalnok az állami ut közvelen közelében. Szíves ajánlatok „Nem üzletből” jellege alatt az ár megnevezésével a kiadóhivatalba küldök. 194-12

KIADÓ LAKÁSOK.

1-ső kerület, Karácsony-utca, egy 3 utcai szobás földszint lakás kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 162-13

1-ső kerület, Rézmál-dűlő, a János-körház közelében 2 nagy szoba, veranda, fűrdőszoba, konyha (virteztálcakel), étéskamara, pincze és padlásból álló lakás azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 118-13

2-ik kerület, a Bimbó-utczában egy I. emeleti lakás kiadó, mely 4 szobát, 1 kis szoba, elő-, fűrdő-, cseléd-szoba, veranda, konyha stb., azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 170-18

5-ik kerület, Sas-utca egy 4 utcai, 3 udvari szobából álló lakás, mellék helyiségekkel kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 178-12

5-ik ker., Nádor-utczában a másodemeleti lakás, mely áll 5 szobából, utcai szobából, amelyek közül az egyik nagy terem, továbbá 5 udvari, elő-, fűrdő-, cseléd-szoba azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 180-13

5-ik kerület, a Kálmán-utczában a III-ik emeleten 3 udvari, elő-, fűrdő-, cseléd-szoba, konyha, étéskamra stb., közbéjött akadályok miatt kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 176-13

5-ik kerület, Kálmán-utca, három udvari, előszoba, konyha, kamra, stb.-ből álló lakás a III-ik emeleten azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 114-13

5-ik kerület, Bálvány-utca, két udvari szoba, konyha és mellék helyiségekkel álló lakás kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 110-13

5-ik kerület, a Nagykorona-utczában az I. emeleten egy elegáns lakás kiadó, mely áll 4 utcai, 4 udvari, elő-, fűrdő-, cseléd-szoba, étéskamra stb. Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatalba nyujt. 106-18

6-ik ker., Andrássy-út közelében 1 utcai, 1 udvari és előszobalaksnak alkalmas, azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 108-18

6-ik ker., Vörösmarty-utczában egy II-od emeleti, 2 udvari, előszoba, konyha stb.-ből álló lakás azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 119-13

7-ik ker., az István-úton egy I. emeleti lakás azonnal kiadó, mely áll 2 kerti szobából, konyha, kamra stb. Bővebb czime megdundító a kiadóhivatalban. 172-18

8-ik ker., a Népszínház közelében, Berzsenyi-utca, egy II-od emeleti udvari lakás azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 106-13

8-ik ker., a Baross-utczában 2 udvari szoba, konyha, étéskamra kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 100-13

Több kisebb és nagyobb lakás kiadó azonnal is, vagy május hó elsejére. — Czim a kiadóhivatalban. 878-18

HITEL-PÉNZ.

10-000 frt tőkével vállalatot akarok kezdeni a fővárosban, esetleg társul beépíték már fennálló vállalatba. Komoly ajánlatok „10.000 tőke” jellege alatt a kiadóhivatalba küldök. 418-14

Törlesztéses kölcsön Földhivatalok és Budapesti házakra 5%-ra, ugyazintón II. esetleg III-ik helyre 6 és 6 1/2%-ra. Birtoknál csupán tekkény és kataszteri iv küldendő be. Előleg nem fogadtatik el. Bővebbet a kiadóhivatalban 142-14

Társ kerestetik. 500-1000 frtal egy minden léren nélkülözhetetlen mű kiadóhivatalhoz. Czim a kiadóhivatalban. 198-14

Vidéki urak (ügyvédek, közhivatalnokok, gazdások stb.) földbirtoknál karöltve járó ügyeket röviden olcsórán fővárosi cég által évi 2-3000 frtnyi mellékjövdelemre tehetnek szert. Levelök „Sertes” jellege alatt a kiadóhivatalba. 9-14

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Nagy sarokbolthelyiség a József-köruton azonnal kiadó. Evi bér 1800 frt. Czim a kiadóhivatalban. 312-17

Kis holthelyiség a József-köruton azonnal kiadó. Evi bér 400 frt. Czim megdundító a kiadóhivatalban. 814-17

KÜLÖNFÉLE.

Több urasági lakás kiadó a Jozsef-köruton és a képviselőház közelében. Czim a kiadóhivatalban tudható meg. 403-13

Majd ha fagy, baj lesz nagy, ha nem használja azonnal, millor dilt-tele *szárazított*. Ezen ismert és évek óta bevált szer minden fagyos tostrést legrovidobb idő múlva gyógyít, triss bajt már 2 nap múlva. Egy üveg I korona. Fő- és szőküldési raktár: *Raditz R.*, Apostol-gyógyszerár, Budapest *József-körút 64.* 110-18

Fiatal hivatalnok nő, kit állása a fővároshoz köt és akinek itt rokoni ninesenek, keres jobb családnál szerény, kellemes otthon. Ertesítést kér „Szegény igényű” címen a kiadóhivatalba. 880-18

Teljes ellátást ad egy a főváros közepén lakó polgári család, Czim a kiadóhivatalban. 210-18

Realis üzletbe társul keresek. Ajánlatokat „Sürgős” címen e lap kiadóhivatalába küldök. 246-18

Csak fiatal embereket érdekelhet tudni azt, hogy *Párisi dr. Bolton-féle Injektio Orsion* már néhány napi használat után elmulasztja még a legrovidabb leghalványoltabb bajokat is. Főlölesége tehát *Santal-olaj* szavgy copán-balszammal kísérletezni, melyek csak a gyomorrot rojtják, de a bajt nem gyógyítják meg. Magyarországi főraktár: Zoltán-féle gyógyszerár Budapest, *Nagykorona-utca 23, a Széchenyi-ter sarkán.* 1 üveg 4 ft 1 forint. 54. N. H. — 18

MINDENFÉLE.

Podasz okúsz Achilleusz. A jó öreg Homér az ő halhatatlan *Iliászában* valahányszor a régi hellének nagy nemzeti hősről *Achilleuszról* megemlékezett, mindig azt a jelzót tette a nevéhez hogy *podasz okúsz*, ami annyit jelent, hogy *gyors lábu*. Az ó-görög hellenisták ezt a jelzót úgy értelmezték, hogy Achilleusz ur szélesebben tudott futni akkor, amikor az ellenséget kergette. Azóta néhány ezer év merült el a végtelenség oceánjában s megváltozott a világ, és benne megváltoztak a görögök is. Már Attica zengzetes nyelve sem a régi, hiába állítaná az ellenkezőjét a nagy tudós Telfy Iván s méginkább megváltoztak az eszközök is. Valamint-hogy az ó-görög bazileuszai az új-görögök vazilevsz-nok ejtik ki, azoképen a podasz okúszit is egészen másképen értelmezik ők, mint a jó öreg Homer! A mai görögök azért gyors lábuak, mert szélesebben tudtak futni — az ellenség elől, amint azt a görög katonai törvényesékek mostanában konstatálják. A görög-török háboru alatt összesen *tízezer görög katona lett szökevény* s a domokoszi csatában egész zászlóaljok futottak meg az ellenség elől. Ezeket most mind haditörvényesék elé állítják, ahol legfeljebb csak azzal védekezhetnek, hogy nem a saját fejük szerint szaladtak, hanem a *tisztjeik* után, akik szintén *podasz okúszok* voltak, mint a nagy Achilleusz, azzal a különbséggel, hogy a futás irányát tévesztették el.

Az alma. Mennyi bajt okozott már ez a gyümölcs! Az Éva almája miatt vesztettük el a paradicsomot. A Páris almája tíz esztendei véres háborut idézett elő. Hány gyermek siratta már meg, hogy almára éhezett. És az emberek még mindig esznek almát. Sőt most még azt a fontos kérdést is fölvetették: hámozva egyék-e, vagy pedig úgy, amint az isten megteremtette. A tudományos rész azt vitatja, hogy hámozatlanul kell enni, mivel éppen a héjában vannak az illó olajok, amik a jó izt és zamatot adják és az emésztést is előmozdítják. De mit szól az eddigi *illetlan, ha hámozatlanul* találjuk megenni. A kis Gyuri ezt is megoldotta: az almát előbb meghámozza, így megfelel az illendőségnek, azután megeszi a héját is, így eleget tesz az egészségi követelményeknek.

Mennyibe került a versaillesi kastély? Azokról a fényes építményekről, amelyeket XIV. Lajos és utódai Versaillesban emeltek, mindeddig nem tudták hitelesen, hogy voltaképen mennyibe kerültek. Jules Guiffrey éveken keresztül böngészte az építőmesterek, bankárok és miniszterek iratait, számláit és munkájának eredményét most egy „Comptes des batiments du Roi” című könyvében közzétette. Ebből kitűnik, hogy 1664-től 1678-ig a kastélyra, parkra és a Trianonra 15.200.000 livret költöttek, 1679-től 1688-ig, mikor a legmegfeszítettebb erővel dolgoztak, 36.500.000 livret, 1689-től 1695-ig pedig, mikor a munkálatok a háboru miatt megszakadtak, 2.200.000 livret. A „Roi Soleil” kormányának utolsó éveiben még 6 milliót adtak ki e célra. Összesen tehát 53.900.000 livret fordítottak Versaillesra, amihez hozzászámítandó még 10 millió, amely összeg ráment a morlyi szivattyugépre és a gátmunkálatokra. Tehát 64 millió livreről, vagyis több mint *600 millió forint*ról van szó! Mindeddig azt hitték, hogy a kastély — jóval többbe került.

Akik törvényt hoznak! Éktelen zsvajv hallatszik ki egy külvárosi csapszékéből. A jámbor éjjeli őr végre megszokálja, bemegy az ivóba, hol már majdnem késhegyre került a sor, és így szól:

— Hát az Istenért, mit csinálnak maguk?

— *Törvényt hozunk!* — ordítja valaki a tömegből.

Az arany pagoda. Rangoonban, Burmah fővárosában van az a híres buddhista templom, amelynek külső burkolata csupa merő csillogó arany. Ez a kincs az esztendőök hosszú során át Buddhának áldozó bucsusok ajándékaiból gyűlt össze, mert a világ minden részéről sereglenek oda a jámbor hívők s aki csak teheti: aranylemezeket hoz magával, amelyeket mind a pagodára raknak. A múlt században Burmah királya, *Tshewfyo Yen*, a saját testi sulyának megfelelő arany mennyiséget ajándékozott a templom falai számára s csak az ő ajándéka egy-maga is megért kilencvenezer forintot.

A RÓKAÚT.

SUDERMANN HERMAN

REGÉNYE.

(11)

— Ki tépte le?

S a dühöngő harag orkánai törtek ki a szeméből.

— Hát ki? Azok ott lenn, — ki lehetett volna más?

S dühösen a falu felé köpött.

Csudálatos érzés fogta el, bámulat és megelégedés keveréke. Tehát van valaki, aki részt vesz az ő gyűlöletében, akit a sors melléje adott, társul ahhoz a küzdelemhez, melyet a falubeliekkel vívnia kellett.

— Ellenségeid talán — azok odalenn?

A lány gunyosan nevetett.

— Azok — de még mennyire! Kövekkel hajigálnak, akárhol lássanak is. Ilyen — kövekkel!

A két tenyerét egymás felé tartotta bizonyos távolságra, hogy megmutassa a kövek nagyságát.

— S mióta dobálnak kövekkel?

A lány az ujjain számolgatott.

— Öt esztendő óta.

— S nem találtak el soha?

— Dehogy {nem, többször is. Itt van, — nézze.

S félig leeresztette az ingét, hogy megmutassa a forradásokat, melyek a vállon s a mell tövén a bőr barnás meleg bronzsínét veres erekkel törte át.

— De most mindig magammal viszem a kádat.

— Micsoda kádat?

— A mosdókádat. Azt tartom a fejem meg a hátam fölé, ha dobálóznak.

Megremegett a lelke e teremtés nyomorúságán, akinek keservesebb az élete, mint a kutyáé.

— Hát aztán mért maradtál itt, ha az életedre törnek? kérdezte. — Nagy a világ.

Meg se értette a lány.

— Hiszen idevaló vagyok, mondta bámulva.

— De minek mentél le a szigetről, ahol legalább az életed nem volt veszedelemben?

A lány kurtán nevetett.

— Hát éhen vesztett volna? kérdezte, — aztán hirtelen elvörösödött s felénk aggódással tette hozzá:

— A nagyságos ur!

Boleszláv barátságosan intett. — Hiszen szinte ugy látszott, hogy a veréstől fél, — ez a nyomorult teremtés.

— Nem is mentem szívesen, — inkább megyek éjszaka a rókaúton keresztül Bockeldorfba. Három mértföldnyire van innen, az a Bockeldorf, ott kapok kosztot, meg hust, meg mi egyebet, ami neki, — a nagyságos urnak kellett. Kettős árt fizetek, de legalább reggelre megint itt vagyok. De néha járattlan az út. Ha hívhar van, vagy vízáradás... Akkor a faluba muszájt mennem — ott még sokkal többbe került — s ha nem adtak semmit, csak verést — akkor — folytatta gunyos, vad mosolylyal — akkor elmentem és visszajöttem s elhoztam onnan, ahol épen hozzáfértem.

— Mondd egyenesen — loptál?

Vidáman bólogatott a fejével, mintha most különös dicséretet várna.

Annyira elvadult már ez a teremtés, hogy a jót meg a rosszat teljességgel nem tudta egymástól megkülönböztetni.

— S mit kerestél tegnap odalenn? kérdezte Boleszláv tovább.

— Tegnap? — hát — elvégre eltemetni mégis csak kell! Már itt az ideje, uram, itt az ideje. A sirástól nem kerül a föld alá, gondoltam.

— Hát te sirtál? kérdi Boleszláv megvetően.

— Igen, felelt a lány, — talán nem kellett volna? —

— Beszélj tovább.

— Hát elővettem a kádat, s lementem a tiszteletes urhoz. — A tiszteletes ur azt mondta, hogy ne szennyezzem be az ő tiszta házat, — aztán elmentem a Merckel kocsmárosához, ő a bíró is, hogy tudja az ur, aztán ott megkírták a katonák.

— Miféle katonák?

— Hát, akik a háboruból jöttek.

— Ugy, — csak mondd tovább.

— Elkezdték kiabálni, hogy: üssétek agyon, üssétek agyon. S az apám, az is kiabált velök, Már megint nagyon részeg volt. — tudja, amit az az öreg ember iszik, az borzasztó. — aztán két kézre fogtam a kádat, s elkezdtem a fejöket verni, mindig a fejöket, — így meg így.

Két izmos karját a feje fölé emelte s lecsapott velök, mint a doronggal. Mint egy antik ércszobor állott előtte a fejedelmi, magas asszony, aki minden nyomorúság közt is hatalmassá, pompássá fejlődött. — Abban a nem-bánomságban is, amelylyel meztelenségét föl-tárta, volt valami öskori. — Persze, ez csak a romlott teremtés, aki már régesrég leszokott a szégyenérzetről.

— Egy kendőd talán csak van? kérdezte Boleszláv s elfordult tőle.

— Igen, az van, gypjukendő.

— Hát vedd rád.

Szótlanul kifordult az ajtón, melynek a küszöbén állott, s pár perc múlva visszatért tarka-vörös kendőbe burkolva, amelyet keresztbe vetett a mellén s hátul csomóba kötött. Most, mikor látta, hogy nem tetszik a meztelensége, most még a meztelen karja miatt is röstelkedett, pedig azt sehogya se tudta eltakarni. Keresztbe fonta a hátán, s elbujt a folyosó legvégső sarkába.

— Meglagadták tőled, hogy a nagyságos urat eltemessék? vallatta tovább Boleszláv.

— Nem, nem mondta senki, felelt a leány, — de én nem is kérdeztem senkit.

— Hát miért nem kérdezted?

— Mert mindjárt a kövek röpködtek körülöttem. Erre azt gondoltam: ugyse jön senki, hogy elvigyék, inkább elhantolom én magam.

— Te magad?

— Ha el tudtam hozni magam a rókaúttól idáig a házba, csak el tudom temetni is.

— Hol? — A temetőben?

— A temetőben? Hahaha, — ez cifra volna! — A falun keresztül nem mentem volna vele elevenen. Ott a kastély előtt akartam eltemetni, — a kertben. Épen azon voltam, hogy a sírját ássam, mikor az ur jött.

— Szép sir lesz, — mély sir, — ott épen olyan jól lehet pihenni uram, mint a kö-sirboltban.

Dicsérő szó volt a Boleszláv ajkán. Ez a kutyahűség, amely se nem kérdez, se nem haboz, hanem örömmel megy ezer halál elébe, ez megérdemli a jutalmat. Jól van, hát megfizeti majd érte, csengő aranyakkal. Legjobb is lesz neki így, a nyomorult teremtésnek.

Mihelyt az apját eltemette, úgy is elzavarja, — addig hadd maradjon itt.

Persze, az öregot eltemetni, az nem olyan könnyű dolog. Hogy becsületes temetést csináltak neki, mint minden keresztény embernek illik, hogy a schaudeniek temetkező helyén arra a helyre viszi, amely reá vár, azt gyermeki kötelesség gyanánt szentül megfogadta a lelkében.

— S ha életébe kerülne is, akkor is meg teszi. — S elvégre is, van még felsőbbiség Poroszországban és Schön ur, aki az anyjának rokona is, keményre fogja a kormánygyeplőjét.

Mikor utnak akart indulni, eszébe jutott, hogy nem mehet száz lépést se a maga földjén, anélkül hogy százszor is veszedelemben legyen az élete.

Egy asszony nélkül, akit utált, tehetetlen volt, mint egy gyermek.

— Vezess a felvonó hidig, mondta neki, s mire visszajövök, takarítsd el az utból a csapdákat.

— Igen uram.

De nem mozdult, mintha gyökeret vert volna a lába.

— Mire vársz még?

— Engedelmet kérek, — de az ur bizonyosan uton volt egész éjszaka, s azt hiszem —

— Igen uram.

De nem mozdult, mintha gyökeret vert volna a lába.

— Mire vársz még?

— Engedelmet kérek, — de az ur bizonyosan uton volt egész éjszaka, s azt hiszem —

— Nos, mit hiszel?

— Hogy az ur fúradt lesz és óhes és —

Igaza volt. A nagy kimerültségből alig állott a lábán.

De meborzadt a gondolatra, hogy ezekből a kezekből elvegyen egy falat kenyeret. Inkább az ellenségeihez megy érte.

(Folytatása következik.)

SZÍNHÁZAK.

Budapest, kedd, 1897. november 30 án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Evi bérlet 210. Havi bérlet 24.

A bilincs.

Színmű 3 felvonásban. Irtá: Mervieu P. Ford. Zempléni P. Gy.

Személyek:

Fergan	Gyenes
Irene	Hegyesi
Valanton	Helyny
Pauline	Helyny L.
Bavernier	Dezso
René	Gálósi Z.
Luas	Narcisz

Utána:

A hol mulatnak.

Vigjáték 1 felv. Irtá Pailleron. Fordította Huszar Imre.

Személyek:

Brauner	Csillag T.
Bussac	Csizsár
Paul de Bussac	Csizsár
Vere	Zsabi
Castiljac	Nádai B.
Fodvasz	Faludi
Banát	Abonyi
Joseph	Paulay
Brauner báróné	Csillag T.
Layasne	K. Gerő L.
Lunetzno	Szászvayné
Marcello	Vásárhelyi

Kezdeté 7 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

528. szám. 528. szám.

Trilby.

Színmű 4 felvonásban. Georges Du Maurier regénye után Irtá: Paul M. Potter. Ford.: Fay I. E.

Személyek:

Trilby O. Ferral	Déli E.
Lalhol Wynne	Göb
Alex. Mc. Alister	Báthonyi
William Bagot	Tapolczai
Bochemartel	Szerényi
Th. de Lafarre	Balassa
Sy. opati	Es. v. es. i.
Gocho	Arvay
Vincent	Niko L.
Antony	Ujvárosi
Lorimer	Dezso
Rev. Thomas	Göngyöl
Mrs. Bagot	Hancsár M.
Kaw	Kazsánky
Darlen	Várdi
Vincent	Kassay
Claire	Berzsei I.
Marguerite	Pécsi P.
Rene	Bálint H.
Angèle	Négyasi J.
Honorine	Bán N.
Philippine	Munkácsy

Kezdeté fél 8 órákor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Zárva.

Színházi műsorok a 19. oldalon.

„OLYMPIA“ magyar mulató

igazgató BORSODY VILMOS, Kerepesi-út 63.

Nyitva reggel 5 óráig.

Minden nap változatos műsor. Zanollo, világhírű contorsionista. Dubois négyes, jeles táncosnők. Rolland, kiváló humorista. A híres Gyarkovics leányok. Papp Mária a világ legkisebb pümpónája. Piccardi nővérek nemzetközi táncosnők.

A kéményseprő egy nevelőintézetben.

kedves neveltető bohóság. Külön étek és italokért kezeskedik. Szilárd Zsigmond, tulajdonos.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Evi bérlet 131. Havi bérlet 17.

Másodszor: Bohémek.

Opera 4 felvonásban. Szövegét Murger nyomán írta és zenéjét szerzőte Leoncavallo Ruggiero. Fordította Radó Antal.

Személyek:

Marcel	Larizza
Rudolf	Beck
Schaunard	Takács
Colline	Várady
Barbenuche	Kovács
A kis gróf	Mihályi
Célestin	Daloki
Durand	Kertész
Az I. emeleti ur	Ney B.
Egy paraszt	Kiss
Musette	Abrányiné
Mimi	P. Pevny J.
Eufémia	Valent V.

Kezdeté 7 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Blaha L. asszony mint vendég.

Szókimondó asszonyság.

Színmű 4 felvonásban. Irtá Victorien Sardou. Fordították Fül és Makó.

Személyek:

Hübcher	Blaha
Lefebvre	Kiss
Fuchs	Solymosi
L. Napoleon	Szirmai
Depreux	Tollari
Nejpe	Szordánelyi
Maria Karolina	P. Lukács J.
Erzsébet	M. Csatló

Kezdeté 7 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A gésák

vagy Egy Japán teaház története.

Énekes játék 3 felv. Irtá Owen Hall. Ford. Fül J. B. és Makai E. Zenéjét szerezte Sidney J.

Személyek:

Reginald	Szentmiklóssy
Bronville	Fereny K.
Cunningham	Ódry Z.
Grimston	Iványi A.
Stanley	Serlegi
Downey	Fedák
Bofton	Fodor R.
Vun-Gsi	Székely K.
Imani mátki	Boross E.
Miméza	Vlád G.

Kezdeté 7 órákor.

MOSÓ-GEPEK
a legjobb
Mángorlók Facsarók

és mindenemü házi ipari és gőzmosodák részére

üzükséges berendezéseket jótállással szállít.

Gárdner és Knopp
Ausztria-Magyarország legnagyobb gyára.

Bécs, XIII., Linzerstrasse 8. sz.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Dr. LASZKY LAJOS,
Belégzési-intézete;
mell-, gége-, torok- és orrbetegeknek, astmatikusoknak.

Rendel 11-1-ig és 2-4-ig.

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 6.

„Princess Mill“
a legjobb és legolcsóbb csont-papír: — 50—70 darab díszes dobozban 1 korona.

Sárosi Adolf
papirkereskedése,
irodafőlszerelési szaküzlete

Budapest, V., Náder-utca 20.

AZ ÜZLET FŐBB ÁGAI:
Papír és papírtermékek, irodai eszközök, rajz- és festőszerek szállítása.
Nyomatványok, fizetési könyvek, litográfiai és könyvkiadói munkák készítése.
Hivatalok, egyletek, pénzügyesetek, kereskedelmi és iparvállalatok

teljes irodai felszerelése.

Arjegyzék bérmentve.

100 db. lithográfiai névjegy elegáns dobozban 1.20, 2-soros 1.40, 3-soros 1.60 frt. — Ajánlott küldés 20 kr.

Zsebráim
ismeretesek 128
jóságokról és olcsóságokról.

Goldrem. óra dupla fedéllel 12 fr. — Anker rem. nikkell 1 fr. 80 kr. Valódi ezüst rem. 4 fr. 25 kr. Arany női rem. 12 fr. Ezüst anker rem. dupla fedéllel 15 fr. — Arany rem. 12 fr. Minden óráról 3 évi jótállást vállalok. Uj arany gyűrűk 16 kar. 1 fr. 80 kr. Dupla goldin láncok 1 fr. 50 kr. Tömör arany gyűrűk 3 fr. 50 kr. Valódi jegygyűrűk a cs. és kir. fémjelű hivatali pecsétjével ellátva 1 fr. 20 kr. Valódi 14 karátos arany fűzők gyémánt utánzáttal 2 fr. Nagy árjegyzéket 300 ábrával ingyen és bérmentve küld.

Fischer Alfréd
Wien, I., Adlergasse 12.

Belégzési Intézet
újjonnan átalakítva és nagrobbitva.

Dr. ZIFFER E., gleichenbergi fűrdőorvos vezetése alatt.
József-körút 10. szám.

óvít szétporlasztással külön fülkékben. Fenyőfü-belégzés és pneumonia kúrák. Mell, gége, garat, orrbetegeknek. Nyitva egész nap.

Zessék megrendelni
Karácsonyi ajándékai
megválasztása előtt

Révai Katalógust
melyet ingyen küld mindenkinek

Révai Zestvérek
Irodalmi Intézet Részvénytársaság
könyvkereskedése
Budapest, Váci-u. 1. sz.

Első biztosító intézet
katonai szolgálat esetére.
0. cs. és kir. fonsége József főherceg védnöksége alatt.
Biztosítási tőke: 27 millió korona.
Fiu gyermekek legelőnyösebb ellátása
katonai szolgálat költségének fedezése — illetve a nagykorúság idejére. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az Igazgatóság.
Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 1. sz.

Sangerhauseni Gépgyár
Magyarországi gyártelepe.
BUDAPEST, V. külső váczi-ut 1443. sz.

Gyártja: az összes mezőgazdasági iparágak számára szükséges gépeket. Különösen:

Özükorgyarak
Sörgyarak
Malátagyarak
Szeszgyarak

teljes berendezése és átalakítása.

Ipari- és mezőgazdasági célokra mint hajtóerő kiváló gyártmánya a

Hoffmeister-féle gőzmotor,
mely a legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb gőzgép és fűthető szénrel, fával, cserrel és minden egyéb hulladékkal.

Rotációs-szivattyuk,
„Bibus“ szabadalma szerint. Mint szívó és nyomó-szivattyu a legkülönfélébb célokra.

Központi sűrítők
saját rendszer szerint a legnagyobb gyártelepek részére is.

Compressorok és vacuumszivattyuk
Burekhard és Weiss szabadalma szerint, 90—98 % biztosított haszoneredménnyel.

Arjegyzékekkel és felvilágosításokkal készségesen szolgálunk.

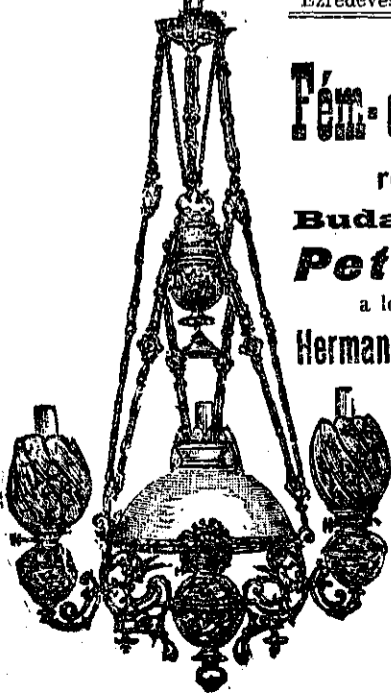
Ezredéves kiállítás: **disz-oklevél.**

Magyar Fém- és Lámpaárny-Gyár
részvénytársaság.
Budapest-Kőbánya.

Petroleum-lámpák
a legegyszerűbb kivitelű a legpazarabbig.
Hermann M.-féle petroleum villamos-lámpa.
Stilszerű újdonságok. Unicum-lámpák.
Fém- és diszru-tárgyak.
Valódi király-olaj,
a legjobb biztonsági petroleum.

Raktárak Budapesten:
V., Gizella-tér 1. szám.
VI., Teréz-körút és Király-utca sarkán.
VIII., Üllői-út 2. sz. a Kálvin-tér sarkán.
X., Jászberényi-ut.

Pozsony: Lőrincz kapu-ut.
Kolozsvár: Hid-utca 20. sz.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	Vár Színház	M. kir. Operaház	Víg Színház	Nép Színház	Magyar Színház	Kisfaludy Színház
Szerda	Tisztító tűz	—	—	Valéri nász	Kukta-kisasszony	Mama szemé Báránycák	—
Csütörtök	Lear király	—	Bohémek	Coullisset ur	Az ördög mátkája	Derül-borul Hannele Mama szemé	—
Péntek	Crampton mester	—	Bíró vadász	J. díszestí Pietro Caruso	Kukta-kisasszony	Titok	—
Szombat	Gabi villa	—	Ördög Robert	A mások konyere A lélek jogai	Kukta-kisasszony	Titok	—
Vasárnap d. u.	Az arany ember	—	—	Valéri nász	Az oroszán vadász	Derül-Borul A báránycák	—
Este	Liliomfi	—	Bohémek	Coullisset ur	Kukta-kisasszony	Titok	—

Mindenki,

a ki jó minőségű és jól készített téli kabátot vagy öltönyt legolcsóbb **szabott áron** és pedig egy téli kabátot 13 frttól, egy öltönyt 12 frttól feljebb venni akar, kérjük látogassa meg az ur- és fiuruha szakmában legnagyobb üzletet az Angol szabóhoz
Kohn Heilmann és Fiai,
Károly-körut 12. (11)

Előnyös fizetési feltételek mellett
Kaphatók: Optikai műszer, lát- és tábori látósó, légszűrő, rajzeszköz, amateur-fényképező gép felszerelve és magyar nyelven utasítással, villamos hűtőgép, távbeszélő és villámhárító, villamos villághúzó berendezések.
Emberi műszerek. Árjegyzék ingyen.
Gátschek Béla, VII., Erzsébet-körut 5. (a Newyork-kávéház mellett.)

FELHÍVÁS!

Van szerenesénk tisztelettel az összes bankokat, takarékpénztárakat, részvénytársaságokat, egyleteket, szövetkezeteket, iparvállalatokat, kereskedőket irodatulajdonosokat és magánosokat felkérni, hogy

betörés elleni biztosításának

feladásával társaságunkat megtisztelni sziveskedjék. A legelőzékenyebb feltételek, legolcsóbb díjtételek és legnagyobb pontossággal kötjük meg a biztosítást, betörési károk ellen, éppen úgy, mint

tűz- és baleset-károk

ellen, s reméljük, hogy a t. biztosító közönség alkalmat fog nekünk nyújtani arra nézve, hogy minderről tényleg bizonyítékokat szolgáltatassunk.

HAZAI

általános biztosító részvénytársaság

Budapest, Dorottya-utca 7.

Ad 1221/1897. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. miniszter ur 1897. év október hó 2-án 48029. sz. a. kelt rendeletével a Dráva folyó Barc Dráva erdő pusztai partvédezet munkáihoz:

71,280 kéve rözse,
71,280 drb. karónak,
9702 m³ kőhányási termőskőnek beszerzését

engedélyezvén, ezen anyagok szállításának vállalati uton leendő biztosítására **1897. évi december hó 7-én délelőtt 10 órára** az alóli m. kir. folyammérnöki hivatal helyiségében zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Az ajánlatok, melyek külön a kő és külön a rözskévék és karók szállítására tehetőek és melyekhez az ajánlati összeg 5%-ának valamely m. kir. adóhivatalnál történt letételét igazoló adóhivatali nyugta is csatolandó, az alóli hivatálnál a fönti határidőig benyújtandók; mert később beérkezett ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlatok benyújtására, valamint a szállításra vonatkozó egyéb feltételek az alóli folyammérnöki hivatálnál a rendes hivatalos órák alatt tudhatók meg.

Eszékén, 1897. évi november hó 1-én.

Magy. kir. folyammérnöki hivatal.

az ÖNSEGÉLY

gyakorlati tanácsadó mindazok számára, kik ifjúkori ballépések következtében az ideg és nem szervek betegségeiben szenvednek. Olvassa el mindenki, ki szomorú löve'kezmenyekben u. n. szorongásban az idegek földultságában ésmérszélési zavarokban szenved: gazdag tartalmu tanításának évenként ezrek köszönhetik teljes gyógyulásukat. Ár 1 ft. Kapható Rusztska Armia könyvkereskedésében Budapest, Múzeum-körut 2. sz. (120)

25% engedményt

adok **óra és ékszer**

árjegyzékom különben is olcsó árúiból. Viszont eláruloknak és ügyenknek is a legkedvezőbb bevásárlási alkalmat. **Magyar árjegyzék ingyen és bérmentve.**

SCHWARZ HENRIK

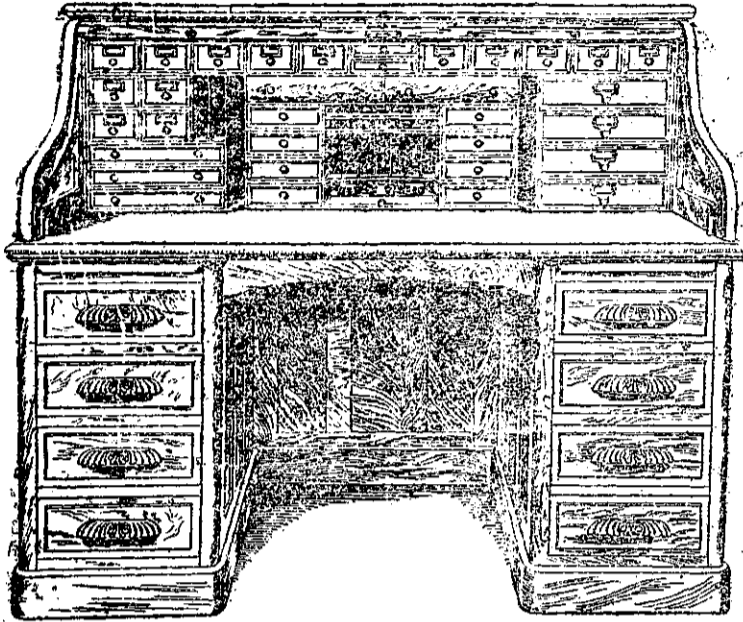
Bécs, 9/2., Aiserstrasse 26.

Bőrszékárpit és * * * * *
*** * * Butorborsajtolás**
KENDI A.
BUDAPEST,
IV., Károly-utca 2,
(Eváng. iskola-épület.)
Állandó nagy készletek valódi bőrszékék és karosszékében eddiginél sokkal olcsóbb árban. Vidékre is pontos kiszolgálás.

BUTOROK
részletfizetésre
legjutányosabb áron kaphatók,
Ehrentreu és Fuchs Testvérekéknél
Budapest, VI., Teréz-körut 8.

STANDARD DESKS

Amerikai Redőnyös és Sima Íróasztalok

amer. tölgy-, dió- vagy mahagoni fából.
Valamennyi fiók a redőny leeresztésével egyszerre zárul.

Egyetlen kulcs nyitja
valamennyi fiókot és az egész asztalt.

Disze minden irodának és szobának.

Nélkülözhetetlen minden gyárosnál, kereskedőnél,
ügyvédnél, bírónál, bankárnál,
képviselőnél, államférfiunál, írónál stb. stb.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

GLOGOWSKY és TÁRSA Budapest.

Amerikai modern irodai berendezések kiz. jog. eladási telep:

Budapest, V. kerület, Erzsébet-tér 16. szám. (90)

Világszerte a legjobbnak és legczélszerűbbnek elismert

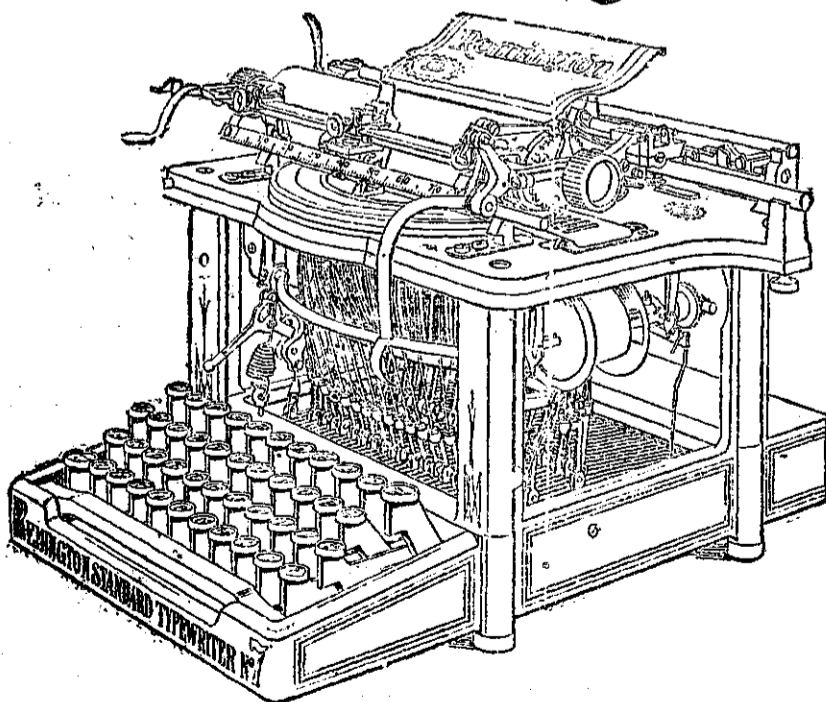
1897/98. 7. sz.

modellüt.

Remington Írógépet

1897/98. 7. sz.

modellüt.

a fővárosban vagy az ország bármely részébe bérmentve küldünk
dijmentes próbahasználatra

vételkötelezettség nélkül

és a rendkívüli egyszerű kezelés begyakorlására saját költségün-
kön küldjük ki szakközegeinket.

Használatban:

a legtöbb minisztériumban, állami hivatalban, pénzügyintézeteknél,
gyárosoknál, ügyvédeknek, közjegyzőknek, megyéknek, város-
soknál, stb. stb. mindenütt bámulatot és elismerést keltve
kitünő szerkezetével és páratlanul nagyszerű működésével.

Számtalan elismerő bizonyítvány.

Nélkülözhetetlen minden jól szervezett hivatalban és irodában.

Prospektus ingyen és bérmentve.

GLOGOWSKI és TÁRSA az eredeti Remington írógépek és
Edison-Mimeographok kiz. jog. eladási telepe:
Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 16. szám. (89)